

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

43 üncü Birleşim
15 . 1 . 1999 Cuma

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	101
II. - GELEN KÂĞITLAR	103
III. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	104
A) TEZKERELER VE ÖNERGELER	104
1. - Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğünün Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bağlanmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1875)	104
2. - Eti Holding A.Ş. Genel Müdürlüğünün Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile ilgilendirilmesine ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1876)	104:105
3. - Millî Produktivite Merkezi Başkanlığı, Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz, ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TEKEL) ile Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğünün (Çaykur) Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile ilgilendirilmesine ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1877)	105
4. - Millî Piyango Genel Müdürlüğünün Maliye Bakanlığına bağlanmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1878)	105
5. - Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi Türk Grubunda boş bulunan asıl üyelik için aday gösterilen milletvekiline ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/1879)	105
6. - Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilâtı Asamblesi Türk Grubunda boşalan asıl üyelik için aday gösterilen milletvekiline ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/1880)	106

7. – Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi Türk Grubunda boşalan asıl ve yedek üyelik için aday gösterilen milletvekillerine ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/1881) 106
8. – Atina’da yapılacak olan Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Genç Politikacılar Toplantısına katılacak milletvekillerine ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/1882) 106:107
9. – Kazakistan Parlamentosunun vaki davetine TBMM’yi temsilen icabet edecek Parlamento Heyetine ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/1883) 107
10. – TBMM Başkanı Hikmet Çetin’in İrlanda Meclis Başkanı Seamus Patison’un davetine beraberinde bir heyetle icabet etmesine ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/1884) 107
- IV. – ÖNERİLER 108**
- A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ 108**
1. – Hükümet programı üzerindeki görüşmelerde gruplar adına yapılacak konuşmalarda, konuşma sürelerinin iki konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin Danışma Kurulu önerisi 108
- V. – HÜKÜMET PROGRAMI 108,143**
1. – Başbakan Bülent Ecevit tarafından kurulan Bakanlar Kurulunun programı üzerindeki görüşmeler 108:139,143:170
- VI. – SATAŞMALARLA İLİŞKİN KONUŞMALAR 139**
1. – Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya’nın, İçel Milletvekili Oya Araslı ile İstanbul Milletvekilleri A. Ahat Andican ve Yılmaz Karakoyunlu’nun partisine sataşmaları nedeniyle konuşması 139:140
2. – Ulaştırma Bakanı Hasan Basri Aktan’ın, İçel Milletvekili Oya Araslı’nın şahsına sataşması nedeniyle konuşması 140:142
3. – Adalet Bakanı Selçuk Öztek’in, İçel Milletvekili Oya Araslı’nın şahsına sataşması nedeniyle konuşması 142:143

I. – GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açıldı.

Erzurum Milletvekili Aslan Polat, hayvancılığın sorunlarına,

Tekirdağ Milletvekili Bayram Fırat Dayanıklı, İstanbul'da meydana gelen radyasyon olayına,

Sakarya Milletvekili Cevat Ayhan da, Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntılara,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Almanya'ya gidecek olan Maliye Bakanı Zekeriya Temizel'e, Millî Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay'ın vekâlet etmesinin uygun görülmüş olduğuna,

Bakanlar Kurulunu teşkile memur edilmiş bulunan Muğla Milletvekili Yalım Erez'in, vaki temasları sonucu, hükümeti kurma görevini yerine getirme imkânı bulamadığını bildirdiğine,

Bakanlar Kurulunun yeniden teşkili için, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 109 üncü maddesi uyarınca, İstanbul Milletvekili ve DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in görevlendirildiğine, seçilecek bakanların atanmaları yapıldıktan sonra, Bakanlar Kurulu listesinin ayrıca gönderileceğine,

Başbakanın teklifi üzerine, 3046 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkındaki Kanunun 4 üncü maddesi uyarınca, yedi devlet bakanının görevlendirilmesinin ve bunlardan ikisine Başbakan Yardımcılığı görevinin verilmesinin onaylandığına; Türkiye Büyük Millet Meclisince, seçim dönemi bitmeden seçimlerin yenilenmesine karar verildiğinden, Anayasanın 114 üncü maddesi gereğince Adalet, İçişleri ve Ulaştırma Bakanlıklarına bağımsız kişilerin Başbakan tarafından atanmaları yapılarak bildirileceğinden, bu bakanlıklar dışındaki bakanlıklara, Anayasanın 109 üncü maddesi gereğince ekli listede gösterilen zevatın atandığına,

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 20 nci seçim dönemi bitmeden seçimlerin yenilenmesine dair kararı çerçevesinde; Adalet Bakanlığına Selçuk Öztekin, İçişleri Bakanlığına Cahit Bayar'ın, Ulaştırma Bakanlığına Hasan Basri Aktan'ın, Anayasanın 114 üncü maddesi gereğince, Başbakan tarafından atanmış olduklarına,

İlişkin Cumhurbaşkanlığı tezkereleri Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Anayasanın 114 üncü maddesine göre atanmış bulunan Adalet Bakanı Selçuk Öztekin, İçişleri Bakanı Cahit Bayar, Ulaştırma Bakanı Hasan Basri Aktan andiçtiler.

Komisyonun başkan, başkanvekili, sözcü ve kâtip üye seçimine ilişkin (9/27) esas numaralı Meclis Soruşturması Komisyonu Geçici Başkanlığı tezkeresi,

Kahramanmaraş Milletvekili Ali Doğan'ın, (9/27) esas numaralı Meclis Soruşturması Komisyonu üyeliğinden çekildiğine ilişkin önergesi,

Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Adam öldürmek suçundan sanık Süleyman Güney ile ilgili olarak Nevşehir Ağır Ceza Mahkemesinin 28.5.1997 gün, 1997/39 esas, 1997/47 karar sayılı dava dosyasının, gereği yapılmak için, Adalet Bakanlığına iade edilmek üzere, Başbakanlığa gönderilmesine ilişkin Başbakanlık tezkeresi okundu; Başkanlıkça, Adalet Komisyonunda bulunan dosyanın Başbakanlığa geri verildiği açıklandı.

14-17 Ocak 1999 tarihleri arasında Atina'da düzenlenecek Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Genç Politikacılar Toplantısına vaki davete,

10 Ocak 1999 tarihinde Kazakistan'da yapılacak genel seçimlere gözlemci sıfatıyla katılmasına ilişkin davete,

İran Meclis Başkanının, TBMM Başkanı Hikmet Çetin'i davetine,
Birer parlamento heyetiyle icabet edilmesine,
Bazı milletvekillerinin izinli sayılmalarına;
İlişkin Başkanlık tezkereleri ile

Bakanlar Kurulu programının okunması, görüşülmesi ve güvenoylamasının, gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmında yer almasına; Bakanlar Kurulu programı üzerinde gruplar ve Hükümet adına yapılacak konuşmaların 40'ar dakika, kişisel konuşmaların 10'ar dakika olmasına; programın okunduğu, görüşüldüğü ve güvenoylamasının yapıldığı günlerde başka konuların görüşülmemesine; Genel Kurulun, programın görüşüleceği 15.1.1999 Cuma günü saat 10.30'da, güvenoylamasının yapılacağı 17.1.1999 Pazar günü saat 11.00'de toplanmasına; 13.1.1999 Çarşamba ve 14.1.1999 Perşembe günlerinde Genel Kurul çalışmalarının yapılmamasına ve 15.1.1999 Cuma günü 12.00-13.00 saatleri arasında çalışmalara ara verilmesine ilişkin Danışma Kurulu önerisi;

Kabul edildi.

Görev bölümü yapmamış bulunan (9/33) ve (9/34) esas numaralı Meclis Soruşturması Komisyonlarının başkan, başkanvekili, sözcü ve kâtip üye seçimlerini yapmak üzere toplanacakları gün, saat ve yerlere ilişkin Başkanlıkça duyuruda bulunuldu.

Kabul edilen Danışma Kurulu önerisi uyarınca "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmında yer alan Bakanlar Kurulu programı Başbakan Bülent Ecevit tarafından okundu.

Bakanlar Kurulu programıyla ilgili söz alma konusunda yapılan kura çekimi sonuçları açıklandı.

Alınan karar gereğince, Başbakan Bülent Ecevit tarafından kurulan Bakanlar Kurulu programını görüşmek için 15 Ocak 1999 Cuma günü saat 10.30'da toplanmak üzere, birleşime 16.25'te son verildi.

Yasin Hatiboğlu

Başkanvekili

Hüseyin Yıldız

Mardin

Kâtip Üye

Ali Günaydın

Konya

Kâtip Üye

II. – GELEN KÂĞITLAR**14 . 1 . 1999 Perşembe****Tasarı**

1. – Uzman Jandarma Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı (1/869) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.1.1999)

Tezkereler

1. – Konya Milletvekili Nezir Büyükcengiz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/1871) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 8.1.1999)

2. – Ali Sezgin Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Başbakanlık Tezkeresi (3/1872) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 8.1.1999)

3. – Mehmet Nuri Özen ve Hasan Aşkın Haklarındaki Ölüm Cezalarının Yerine Getirilmesine Dair Başbakanlık Tezkeresi (3/1873) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 8.1.1999)

4. – Diyarbakır Milletvekili Ömer Vehbi Hatipoğlu ve Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/1874) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 8.1.1999)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 10.30

15 Ocak 1999 Cuma

BAŞKAN : Başkanvekili Yasin HATİBOĞLU**KÂTİP ÜYELER : Ali GÜNAYDIN (Konya), Hüseyin YILDIZ (Mardin)**

BAŞKAN – Çalışmalarımızın hayırlara vesile olmasını Cenabı Allah'tan niyaz ederek, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 43 üncü Birleşimini açıyorum.

Sayın milletvekilleri, toplantı yetersayımız vardır; çalışmalara başlıyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır; sırasıyla arz ve takdim edeceğiz.

Cumhurbaşkanlığı tezkereleri vardır; okutuyorum:

III. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) TEZKERELER VE ÖNERGELER**

1. – *Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü'nün Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bağlanmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1875)*

12 Ocak 1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: Başbakanlığın, 12 Ocak 1999 gün ve B.02.0.PPG.0.12-301/00832 sayılı yazısı.

Başbakanlığa bağlı bulunan Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü'nün, 3046 sayılı Kanunun 3313 sayılı Kanunla değişik 10 uncu maddesine göre, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bağlanması, Başbakanın teklifi üzerine uygun görülmüştür.

Bilgilerinize sunarım.

Süleyman Demirel

Cumhurbaşkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Diğer tezkereyi okutuyorum:

2. – *Eti Holding A.Ş. Genel Müdürlüğü'nün Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile ilgilendirilmesine ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1876)*

12 Ocak 1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: Başbakanlığın, 12 Ocak 1999 gün ve B.02.0.PPG.0.12-301/00831 sayılı yazısı.

Başbakanlığın ilgili kuruluşu Eti Holding AŞ Genel Müdürlüğü'nün 3046 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi uyarınca, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile ilgilendirilmesi, Başbakanın teklifi üzerine uygun görülmüştür.

Bilgilerinize sunarım.

Süleyman Demirel

Cumhurbaşkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Diğer tezkereyi okutuyorum:

3. – *Millî Prodüktivite Merkezi Başkanlığı, Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz, ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TEKEL) ile Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün (Çaykur) Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile ilgilendirilmesine ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1877)*

12 Ocak 1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: Başbakanlığın, 12 Ocak 1999 gün ve B.02.0.PPG.0.12-301/00830 sayılı yazısı.

Başbakanlığın ilgili kuruluşları olan Millî Prodüktivite Merkezi Başkanlığı, Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TEKEL) ile Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün (ÇAYKUR) 3046 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi uyarınca, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile ilgilendirilmesi, Başbakanın teklifi üzerine uygun görülmüştür.

Bilgilerinize sunarım.

Süleyman Demirel

Cumhurbaşkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Diğer tezkereyi okutuyorum:

4. – *Millî Piyango Genel Müdürlüğü'nün Maliye Bakanlığına bağlanmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1878)*

12 Ocak 1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: Başbakanlığın, 12 Ocak 1999 gün ve B.02.0.PPG.0.12-301/00829 sayılı yazısı.

Başbakanlığa bağlı bulunan Millî Piyango Genel Müdürlüğü'nün, 3046 sayılı Kanunun 3313 sayılı Kanunla değişik 10 uncu maddesine göre, Maliye Bakanlığına bağlanması, Başbakanın teklifi üzerine uygun görülmüştür.

Bilgilerinize sunarım.

Süleyman Demirel

Cumhurbaşkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının tezkereleri vardır; okutuyorum:

5. – *Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi Türk Grubunda boş bulunan asıl üyelik için aday gösterilen milletvekiline ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/1879)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi Türk Grubunda boş bulunan asıl üyelik için Fazilet Partisi Grup Başkanlığınca, İzmir Milletvekili Prof. Dr. Sabri Tekir aday gösterilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkındaki 3620 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (a) fıkrası uyarınca Genel Kurulun bilgisine sunulur.

Hikmet Çetin

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Diğer tezkereyi okutuyorum:

6. – *Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilâtı Asamblesi Türk Grubunda boşalan asıl üyelik için aday gösterilen milletvekiline ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/1880)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Avrupa GÜvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Asamblesi Türk Grubunda, İzmir Milletvekili Prof. Dr. Sabiri Tekir'in istifası sonucu boşalan asıl üyelik için Fazilet Partisi Grup Başkanlığınca Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener asıl üyeliğe aday gösterilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkındaki 3620 sayılı Kanununun 2 nci maddesinin (a) fıkrası uyarınca Genel Kurulun bilgisine sunulur.

Hikmet Çetin

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Diğer tezkereyi okutuyorum:

7. – *Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi Türk Grubunda boşalan asıl ve yedek üyelik için aday gösterilen milletvekillerine ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/1881)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi Türk Grubunda Balıkesir Milletvekili Abdülbaki Ataç'ın ve Sivas Milletvekili Tahsin Irmak'ın istifası sonucu boşalan asıl ve yedek üyelik için Doğru Yol Partisi Grup Başkanlığınca, Adana Milletvekili Cevdet Akçalı asıl üyeliğe, Balıkesir Milletvekili Abdülbaki Ataç yedek üyeliğe aday gösterilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkındaki 3620 sayılı Kanununun 2 nci maddesinin (a) fıkrası uyarınca Genel Kurulun bilgisine sunulur.

Hikmet Çetin

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Diğer tezkereyi okutuyorum:

8. – *Atina'da yapılacak olan Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Genç Politikacılar Toplantısına katılacak milletvekillerine ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/1882)*

13 Ocak 1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye Büyük Millet Meclisini temsilen 5 kişilik bir parlamento heyetinin 14-17 Ocak 1999 tarihleri arasında Atina'da yapılacak olan Güneydoğu Avrupa ülkelerinin genç politikacıları arasında diyalog geliştirmeyi amaçlayan Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Genç Politikacılar Toplantısına katılması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkındaki 3620 sayılı Kanununun 6 ncı maddesi uyarınca Genel Kurulun 12.1.1999 tarih ve 42 nci Birleşiminde kabul edilmiştir.

Adı geçen Kanununun 2 nci maddesi uyarınca, heyetimizi oluşturmak üzere siyasî parti gruplarınca bildirilen üyelerimizin isimleri Genel Kurulun bilgilerine sunulur.

Hikmet Çetin

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

Hakan Tartan

DSP İzmir Milletvekili

Kâzım Arslan

FP Yozgat Milletvekili

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Bir başka tezkere daha var; okutuyorum.

9. – *Kazakistan Parlamentosunun vaki davetine TBMM'yi temsilen icabet edecek Parlamento Heyetine ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/1883)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Kazakistan Parlamentosunun vaki davetine istinaden, Türkiye Büyük Millet Meclisini temsilen bir parlamento heyetinin 6-11 Ocak 1999 tarihleri arasında söz konusu davete icabet etmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkındaki 3620 sayılı Kanununun 6 ncı maddesi uyarınca, Genel Kurulun 12.1.1999 tarihindeki 42 ncı Birleşiminde kabul edilmiştir.

Heyeti oluşturmak üzere siyasî parti gruplarının bildirmiş olduğu isimler, adı geçen kanununun 2 ncı maddesi uyarınca Genel Kurulun bilgilerine sunulur.

Hikmet Çetin

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

Adı Soyadı:

Seçim İli:

Hüsamettin Korkutata

Bingöl Milletvekili

Kâzım Üstüner

Burdur Milletvekili

Esat Bütün

Kahramanmaraş Milletvekili

Mahmut Işık

Sivas Milletvekili

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi daha vardır; okutup, Heyetinizin tasviplerine arz edeceğim:

10. – *TBMM Başkanı Hikmet Çetin'in İrlanda Meclis Başkanı Seamus Pattison'un davetine beraberinde bir heyetle icabet etmesine ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/1884)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Dışişleri Bakanlığından alınan 15 Aralık 1998 tarih ve AVGY-883 sayılı yazıda İrlanda Meclis Başkanı Seamus Pattison'un, TBMM Başkanı Sayın Hikmet Çetin'i İrlanda'ya resmî olarak davet ettiği belirtilmektedir.

TBMM Başkanının, anılan davete bir parlamento heyetiyle birlikte katılması hususu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkındaki 3620 sayılı Kanununun 6 ncı maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Hikmet Çetin

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN – Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır; okutup, oylarınıza arz edeceğim:

IV. – ÖNERİLER

A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1. – *Hükümet programı üzerindeki görüşmelerde gruplar adına yapılacak konuşmalarda, konuşma sürelerinin iki konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin Danışma Kurulu önerisi*

Danışma Kurulu Önerisi

No. :154

14.1.1999

Hükümet Programı üzerindeki görüşmelerde gruplar adına yapılacak konuşmalarda, konuşma sürelerinin, iki konuşmacı tarafından kullanılabilmesi hususunun Genel Kurulun onayına sunulması Danışma Kurulunca uygun görülmüştür.

Hikmet Çetin

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

Metin Öney

ANAP Grubu Başkanvekili

Fikret Uzunhasan

DSP Grubu Temsilcisi

Lütfü Esengün

FP Grubu Başkanvekili

Mehmet Gözlükaya

DYP Grubu Başkanvekili

Önder Sav

CHP Grubu Başkanvekili

BAŞKAN – Öneri üzerinde söz talebi?..Yok.

Öneriyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmına geçiyoruz.

V. – HÜKÜMET PROGRAMI

1. – *Başbakan Bülent Ecevit tarafından kurulan Bakanlar Kurulunun programı üzerindeki görüşmeler*

BAŞKAN – Bu kısımda, Başbakan Sayın Bülent Ecevit tarafından kurulan Bakanlar Kurulunun Programı üzerindeki görüşmeler yer alacaktır. Görüşmelerde, İçtüzüğün 72 nci maddesine göre, siyasî parti gruplarına, Hükümete ve şahısları adına iki sayın üyeye söz verilecektir.

Genel Kurulun 12 Ocak 1999 tarihli 42 nci Birleşiminde alınan karar gereğince, siyasî parti grupları ve Hükümet adına yapılacak konuşmalar 40'ar dakika, kişisel konuşmalar 10'ar dakikadır. Bugün alınan karar gereğince de, siyasî parti grupları adına yapılacak konuşmalar iki konuşmacı tarafından kullanılabilir.

Efendim, grupların sırasının belirlenmesi, Danışma Kurulunda yapıldı. O belirlemeye göre; birinci sırada Doğru Yol Partimiz, ikinci sırada Cumhuriyet Halk Partimiz, üçüncü sırada Anavatan Partimiz, dördüncü sırada Demokratik Sol Partimiz, beşinci sırada Fazilet Partimiz görüşlerini arz ve ifade edecekler. Kişisel söz talebinde bulunanlardan kurayla belirlediğimiz birinci sırada, Sayın Kahraman Emmioğlu, ikinci sırada Sayın Tuncay Karaytuğ bulunmaktadır. Diğer isimleri, Divan Üyesi arkadaşımız arz ve takdim edecekler.

Buyurun efendim:

İstanbul Milletvekili Halit Dumankaya, Ankara Milletvekili Gökhan Çapoğlu, Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener, Uşak Milletvekili Yıldırım Aktürk, Artvin Milletvekili Metin Arıfağaoğlu, Samsun Milletvekili Adem Yıldız, İstanbul Milletvekili Ali Talip Özdemir, Gaziantep Milletveki-

li Mustafa Taşar, Malatya Milletvekili Miraç Akdoğan, Mardin Milletvekili Hüseyin Yıldız, Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt, Bitlis Milletvekili Safder Gaydalı, Eskişehir Milletvekili Mustafa Balçılar, İçel Milletvekili Halil Cin, Yalova Milletvekili Yaşar Okuyan, Bayburt Milletvekili Ülkü Güneş, İstanbul Milletvekili Refik Aras, Kayseri Milletvekili İbrahim Yılmaz, Ankara Milletvekili İrfan Köksalan, Amasya Milletvekili Aslan Ali Hatipoğlu, Balıkesir Milletvekili Hüsnü Sıvalıoğlu, Aydın Milletvekili Cengiz Altınkaya, Kars Milletvekili Selahattin Beyribey, Kahramanmaraş Milletvekili Esat Bütün, Adana Milletvekili Yakup Budak, Batman Milletvekili Musa Okçu, Adana Milletvekili Erol Çevikçe, Samsun Milletvekili Latif Öztekin, Ankara Milletvekili Rıza Ulucak, Adana Milletvekili Ertan Yülek, Konya Milletvekili Necati Çetinkaya, Erzincan Milletvekili Mustafa Kul, İstanbul Milletvekili Ahmet Gürüz Ketenci, Erzurum Milletvekili Ömer Özyılmaz, Tunceli Milletvekili Kamer Genç, Batman Milletvekili Faris Özdemir, Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük, İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin, İstanbul Milletvekili Ekrem Erdem, Bursa Milletvekili Altan Karapaşaoğlu, Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya, Adana Milletvekili Sıtkı Cengil, Kayseri Milletvekili Memduh Büyükkılıç, Konya Milletvekili Veysel Candan, İzmir Milletvekili Sabri Ergül, Ankara Milletvekili Önder Sav, Hatay Milletvekili Nihat Matkap, Ankara Milletvekili Yılmaz Ateş, Malatya Milletvekili Ayhan Fırat, Hatay Milletvekili Atılâ Sav, Ankara Milletvekili Eşref Erdem, İzmir Milletvekili Birgen Keleş, Bursa Milletvekili Yahya Şimşek, Ankara Milletvekili Seyfi Oktay, Tunceli Milletvekili Orhan Veli Yıldırım, İçel Milletvekili Fikri Sağlar, Amasya Milletvekili Haydar Oymak, Tokat Milletvekili Şahin Ulusoy, İstanbul Milletvekili Altan Öymen, Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay, İstanbul Milletvekili Azmi Ateş, Erzurum Milletvekili Aslan Polat, Bolu Milletvekili Mustafa Yünlüoğlu, Konya Milletvekili Mustafa Ünal, Bitlis Milletvekili Abdulhaluk Mutlu, Trabzon Milletvekili Kemalettin Göktaş, Elazığ Milletvekili Cemil Tunç, Kilis Milletvekili Mustafa Kemal Ateş, Trabzon Milletvekili İsmail İlhan Sungur, Afyon Milletvekili Osman Hazer, Adıyaman Milletvekili Ahmet Doğan, İstanbul Milletvekili Ali Oğuz, Karaman Milletvekili Zeki Ünal, Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün, Kahramanmaraş Milletvekili Hasan Dikici, Rize Milletvekili Ahmet Kabil, İstanbul Milletvekili Emin Kul, Amasya Milletvekili Cemalettin Lafçı, Diyarbakır Milletvekili Sacit Günbey, Konya Milletvekili Ali Günaydın, Isparta Milletvekili Mustafa Köylü, Erzincan Milletvekili Naci Terzi, İstanbul Milletvekili Algan Hacaloğlu.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, şimdi, grupları sırasıyla kürsüye davet edeceğiz; ancak, ricam şudur: Bugünün özelliği var, hepimiz biliyoruz; süreler 40'ar dakikadır, iki arkadaşımızın kullanması ihtimali vardır, iki arkadaşımız kullanırken, lütfen, kaçır dakika konuşacaklarsa, sürelerini aralarında belirlesinler ve bunlara da uysunlar, inşallah, saat 16.30'a kadar toparlama imkânımız olsun.

Grupları sırasıyla davet edeceğimi ifade etmiştim; şimdi, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini Sayın Ufuk Söylemez ve Sayın Nevzat Ercan ifade edecekler; ama, ben Sayın Söylemez'i davet ediyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

Aranızda 20'şer dakika belirlediğiniz ifade olundu; ancak, Sayın Söylemez, şunu arz edeyim ve size söylerken tüm Genel Kurula karşıdır arzım: Bir sayın üyenin konuşmasından sonra bir iki dakika idare ediyoruz, sonra öbür üye de... Ona bu defa imkânımız yoktur. 20 dakikada...

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – 2 dakika kala beni ikaz ederseniz...

BAŞKAN – 2 dakika kala ben arz edeyim efendim, inşallah, konuşmanızın insicamını etkilemiş olmam.

Sayın Söylemez buyurun, mikrofonunuz açık.

DYP GRUBU ADINA H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çok değerli üyeleri; konuşmama başlamadan önce hepinizi, şahsım ve Doğru Yol Partisi Grubu adına sevgi ve saygıyla selamlıyorum ve bu vesileyle, bizleri ekranları başında izleyen değerli vatandaşlarımıza da saygılarımı sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün 56 ncı hükümetin programını görüşmek üzere toplandık ve ben Doğru Yol Partisi Grubu görüşlerinin birinci bölümünü sizlere arz etmek üzere huzurunuzdayım.

Gerçekten, 56 ncı hükümetin programına baktığımız zaman, kuruluş amacına uygun, aşırı iddialı hedefler koymayan, gerçekçi ölçütlerle hazırlanmış bir program olduğunu genel olarak söylemek mümkündür. Programın içerisinde, partizanlık yapmayacaklarından ve seçim ekonomisi uygulamayacaklarından bahsetmeleri ve bunu taahhüt etmeleri de, bizim için ayrıca memnuniyet verici ve olumlu bulunmuştur.

Bunları söylerken, özellikle bugünü kavrayabilmek, 56 ncı hükümetin hangi dengeler üzerinde olduğunu görebilmek için dünü anlamamız lazımdır. Dünü anlamadan bugünü kavramamız ve geleceğe bakmamızın da çok kolay olmadığını düşünüyorum. 56 ncı hükümetin, şu anda, hangi ekonomik dengeler üzerinde durduğunu, seçim sonrası kurulacak 57 nci hükümeti ne tür bir mali tablonun beklediğini, ne tür bir mali hasarın olduğunu anlamamız ve kavramamız gerekiyor. Bir durum tespitinde, bir mali hasar tespitinde, bir mizan çıkarılmasında, bir ders çıkarılmasında gerçekten zaruret vardır.

Şimdi, Türk ekonomisine dışarıdan şöyle baktığımız zaman, gerçekten, bugün için umut veren bir tablo olduğunu söylemek mümkün değil; olumsuz, sıkıntılı, resesyon göstergeleri olan, oldukça vahim bir tablo var. Türkiye'nin dışpolitik hadiseleri, DYP Grubu adına ikinci bölümde dile getirilecektir; ama, ben içeriye bakmak istiyorum: Otoyol ihalelerinden özelleştirmelere, banka satışlarından enerji dağıtımına kadar hemen her alanda ayyuka çıkmış yolsuzluk ve usulsüzlük iddaları, bir ahbap çavuş kapitalizmi uygulamasının kötü sonuçları, mafyalaşmış ekonomik ilişkiler ve sosyal ilişkiler, öte yandan, ekonomide altüst olmuş makro ekonomik dengeler, küçülen bir Türkiye, çöken bir borsa, dışarıdan borçlanamayan bir Hazine, yüzde 150 faizle bile zor borçlanan bir devlet ve duran ihracat, gerileyen sanayi üretimi, işsizlik, işyeri kapatmaları ve adı konulmamış giderek derinleşen ve yönetimi de gittikçe zorlaşan bir kriz... Böyle bir tabloyu, ne ülkemiz ne çalışkan, fedakâr, namuslu Türk Milleti, hiçbirimiz hak etmedik.

Bu tabloya bakıp sormak lazım: Ne oldu da, büyüyen, ihracatını artıran, borsası yükselen, üretimi artan, dinamik, pırıl pırıl bir müteşebbisleri olan Türkiye'ye; ne oldu ve Türk ekonomisi bu hale nasıl geldi, getirildi?

Değerli arkadaşlarım, Türkiye, dünyada yaşanan global krizden etkilendi; işte, o nedenle Türk ekonomisi bu boyutlarda hasar gördü, ne yapalım demek gerçekten doğru değil, haklı da değil. Türkiye'de yaşanan bütün bu olumsuzlukları, yönetilmesi giderek zorlaşan bu krizi global krize havale etmek gerçekçi de değil; çünkü, Güneydoğu Asya ülkelerinden Tayland'da, bundan onsekiz ondokuz ay önce ortaya çıkan, bugün, neredeyse, yaralarını sarma noktasına geline global krizin aralık, ocak ayında Türkiye'yi vurduğunu, bütün dengelerin bir ay içinde altüst olduğunu söylemek doğru değil. Türkiye'nin bu nedenle küçüldüğünü, işsizliğin bu nedenle arttığını, borsanın bu nedenle çöktüğünü, ihracatın bu nedenle durduğunu söylemek doğru değil; çünkü, 55 inci hükümet, 1998 yılı programını açıkladığı zaman, zaten, Türkiye'yi küçüleceğini ilan etmişti. Alın Hükümet Programını, bakın, ne diyor: "Son üç yılda; yani, 1995, 1996, 1997'de ortalama yüzde 7,7 büyüyen, 8'den aşağı büyümeyen Türkiye'yi, biz, 1998'de yüzde 4 büyüteceğiz." Öyle diyor ve zaten öyle de oldu ve "iç talebi kısacağız" diyor "enflasyonla böyle mücadele edeceğiz" diyor "KİT fiyatlarına baskı yapacağız" diyor ve bu arada da "memur, emekliye zam yapmayacağız, tarımsal kredi faiz-

lerini 20 puan, esnafın faizlerini 10 puan artıracamız ve Türkiye'de enflasyon mücadelesini böyle yapacağız" diyor. Bunu yaparken, bunu söylerken, bu doğal sonuçları görmemeleri ya ciddi bir bilgi eksikliğinden kaynaklanıyor ya da makro ekonomik politikalarda çok ciddi bir hata ve yanlışlığın uygulanmasından kaynaklanıyor diye düşünüyorum.

İç talebi kısarken, istihdam, işsizlik gibi ciddi sorunu olan ülkemizde, bir anlamda, dışsattımın önünü açmanız, dış kredilerle Türkiye'yi desteklemeniz gerekmez miydi?!. Ama, siz, ihracatı durma noktasına getiren kur politikalarında, kuru nominalanchor dediğimiz; yani, kuru sabitleyici çipa olarak kullanırsanız, Türkiye'de ihracatın büyümesi mümkün müdür?!

Bakın, değerli arkadaşlarım, Türkiye'de, ihracat, 1994'ten itibaren, 1994, 1995, 1996, 1997, son dört yıl, hep dolar bazında ortalama yüzde 15,5 büyüştür ve ilk kez bu yıl, Türkiye'de ihracat yüzde 1,5 büyüebilmiştir; yani, reel olarak gerilemiştir. Duran bir ihracat; Türkiye'nin en dinamik hadisesi durdurulmuştur. Türk Lirasında, kura baskı yapılması nedeniyle, aşırı baskı nedeniyle aşırı değerlendirme vardır; yani, Türk Lirası, gerçekçi bir biçimde devalüe edilmemektedir. Buradan, şuna da açıklık getirmek istiyorum: Kimse devalüasyon falan istemiyor; o, bir gecede aniden yapılan yüksek oranlı devalüasyonların devri, modası çoktan geçti. Doğru Yol Partisi olarak bizim ısrarla söylediğimiz ve uygulayageldiğimiz hadise, Türkiye'nin rekabet gücünü, ihracatın önünü açan gerçekçi kur politikasıdır, reel kur politikasıdır. Biz diyoruz ki, Türk parası, birçok yabancı para karşısında cinsine göre, dövizine göre, yüzde 10 ile 12 arasında aşırı değerlendirilmiştir; bu, ihracatın önünü tıkamakta, Türkiye'nin rekabet gücünü yitirtmektedir.

55 inci hükümetin ekonomi yönetimi "efendim, biz, toptan eşya fiyatlarını esas alıyoruz" diyor; toptan eşyada 54 çıktı, ne güzel, dolayısıyla biz, kuru yüzde 50 artırsak Türkiye'de mesele kalmaz... Öyle olsaydı, Türkiye'nin ihracatı durmazdı.

Bakınız, toptan eşya fiyatlarında da gerçekten kamuoyu önünde bir yanlış yapıyor; bilerek yapıyorsa ayıp yapıyor. Toptan eşya fiyatları halkımızın günlük yaşamını, işçinin, memurun, köylünün, ev kadınının ve emeklinin evinde tenceresinde pişen yemeğini, cebindeki parayı çarşı pazarda harcamasını, hayat pahalılığını yansıtmaz. Doğrudur; toptan eşya fiyatları da bir enflasyon endeksidir ve içinde neler vardır; selülozik boyalar vardır, testere makineleri vardır, tutkallar vardır, bunlardaki fiyat artışı yüzde 50 olsa ne olur, yüzde 40 olsa ne olur; ama, gelin bakalım, işçinin, memurun, emeklinin, evkadınının çarşı-pazar enflasyonu dediğimiz gerçek tüketici enflasyonuna baktığımız zaman bu çok farklı. Toptan eşyada da bu fiyatlara gerçekçi bir şekilde gelinmedi, keşke, öyle gelinebilseydi. Zaten öyle olsaydı, toptan eşya ile tüketici arasındaki fark bu kadar -15-20 puan- açılmazdı. Toptan eşyada, KİT ürünlerine zam yapmazsanız, KİT ürünlerine yapılması gereken maliyetleri yansıtmaz, bunun yerine KİT'leri borçlandırmaya kalkarsanız, görünüşte toptan eşya fiyatları yerinde sayar; ama, KİT borçlarına baktığımız zaman bir aysberkin görünen yüzünün altı gibi olur ve Türkiye'de bugün kamu iktisadi teşebbüslerinin, işletmeciler KİT'lerin iç ve dışborçları toplamının, maalesef, 4,5 katrilyona çıktığını görürsünüz. 1997 Haziran ayında bizim devrettiğimiz hükümette, işletmeciler KİT'lerin toplam iç ve dışborçları 2 katrilyon civarındaydı, bugün ise, maalesef, 4,5 katrilyona dayanmıştır. Bu, neye rağmen olmuştur; toptan eşyada, 1997'de varil başına 23 dolar olan ham petrolün bugün 11-12 dolarlara düşmesine rağmen olmuştur. Enflasyonda buna başarı demek mümkün değildir.

Kuru, TEFE'yi esas olarak artırırmanız varacağınız sonuç, duran ihracat, gerileyen bir bavul ticareti olur. Enflasyonda gerçekçi olmayıp, TEFE'yi öne çıkarıp, halkın gündemini bambaşka bir enflasyonla meşgul etmeye kalkarsanız, belki programda, kâğıt üzerinde, yazdığınızı tutturursunuz; ama, ne çarşı pazardakini ikna edebilirsiniz, ne kamu açıklarını azaltabilirsiniz, ne yüzde 150 borçlanmayı engelleyebilirsiniz, ne çöken borsayı diriltebilirsiniz, ne de duran ihracatı artırabilirsiniz.

İçborçlanmada katrilyonlarca lira borçlanma var. Bakınız; Türkiye'de, temmuz ayından beri -ağustos, eylül, ekim, kasım, aralık, ocak- Hazinesinin yaptığı son 13-14 tane içborçlanma ihalesini tek tek takip ettik. Bunlar arasında en düşük borçlanma faizi yüzde 120, en yüksek borçlanma faizi yüzde 148,5'ti, ortalaması yüzde 140'lara geliyor. Öyle bir Hazine düşünün ki, dünyada, bu kadar kısa vadeye bundan daha yüksek faiz veren bir hazine yok. 54 üncü hükümet döneminde, 1997'nin ilk 6 ayında, yeni enstrümanları -TÜFE-X dediğimiz enstrümanları- devreye sokarak, enflasyona endeksli, 2 yıl vadeli, büyük güçlüklerle, direnen lobilere rağmen, ortalama 17 aya uzatabildiğimiz vadeler, maalesef, 1998 yılı ekonomik uygulamalarında 7-7,5 aya düşmüştür; yazık, günahtır...

Peki, vadeler düştü, faizlerde bir iyileşme var mı; ne gezer!.. Bütçe açığının, kamu açığının giderek büyümesi, harcama reformu yapılmaması, sosyal güvenlik reformunun Meclise bile getirilmemesi, bugün çok konuşulan; ama, 18 ay boyunca gündeme getirilmeyen bankacılık reformunun getirilmemesi, tarımsal birliklerin özleştirilmesinin adının bile anılmaması, bütçe açığını giderek büyüttmüş, Hazinesinin, kamunun borçlanma gereğini artırmış, kamu, bu kaynaklara pahalı el koymuştur.

"İyi ya, rezervlerimiz iyi" diyebilirsiniz. Gerçekten de yüzde 150 faiz vererek, sıcakparaya devetiye çıkarılarak, kısa vade, sıcakpara üçgeninde, Türkiye'yi yüksek faize mahkûm ederek toplanan rezervler ne oldu; bakıyorsunuz, temmuz ayında, yanlış zamanlama ve kapsamda çıkan bir vergi reformunun getirdiği sirkülasyon ve dengesizlikler, arkasından bankalararası işlemlere getirilen kısıtlamalar, forward ve swap işlemlerine getirilen vergiler, kısıtlamalar ve yasaklar; yani, piyasa ekonomisiyle bağdaşmayan, zıtlaşan yasakçı yaklaşımlar nedeniyle, temmuz ayında Rusya moratoryum ilan etmeden önce, Türk ekonomisinde ciddi sıkıntılar başladı. 26,5 milyar dolara çıkan, övünülen rezervler, 31 Aralık itibariyle maalesef 19 milyara düştü. "Efendim, 19 milyara düştü; ama, hâlâ da bu 19 milyar bize yeterlidir denilebilir. Doğrudur, rezervler, geçtiğimiz son üç yılda da 16 ilâ 19 milyar dolar arasında oynamıştır; ama, siz 26 milyar dolardan 19 milyar dolara kadar inen 7 milyar dolarlık bir rezervi, üç dört ayda Türkiye'den dışarı kaçırdınız. Buna, bu millet para ödedi; buna, bu millet, bu Hazine yüzde 150 faiz ödedi. Bu rezervler bedava değil. Bu rezervler, Türkiye'ye doğrudan gelmiş yabancı sermaye yatırımı falan asla değil.

Bir Malezya'ya bakın...Bir yılda, 1995-1996 arası giden yabancı sermayenin onda 1'i Türkiye'ye gelmiyor. Türkiye'den giden para, işte bu sıcak para.

Bütün ikazlarımıza, bütün iyiniyetli uyarılarımıza rağmen, henüz Rusya krizi çıkmadan, yanlış zaman ve kapsamda çıkarılan Vergi Yasası nedeniyle Türk ekonomisi, bankacılık işlemlerine getirilen kısıtlamalar, forward ve swap işlemlerine getirilen yasaklamalar nedeniyle türbülansa girmiş, elbette global krizin de dolaylı etkileriyle bu noktaya gelmiştir. Ancak, bugün, Türkiye'de yaşanan olayların, ekonominin geldiği hadiselerin global krizden kaynaklandığını söylemek, gerçekten doğru olmaz, haklı da olmaz.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'de, övündüğümüz, yükselen bir borsa vardı. emergency market dediğimiz, 25-30 yükselen pazar içinde, Türk borsası pırıl pırıl parlıyordu. Dolar bazında bileşik endeks 1.20, 1.30, 1.40 dolaylarına varmıştı; bugün 70 senttir. Ağustos ayından beri son altı ayın ortalaması...

BAŞKAN - Sayın Söylemez, son 2 dakikanız efendim.

H. UFUK SÖYLEMEZ (Devamla) - Peki efendim.

2 400 civarında olan bir borsa ile karşı karşıyayız. Beşyüz bine yakın...

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) - Daha 8 dakikası var Sayın Başkan!

BAŞKAN - Affedersiniz...Affedersiniz...

İSMET ATTILA (Afyon) – Efendim, hatibin sözünü kestiğiniz için 1 dakika ilave edin!

H. UFUK SÖYLEMEZ (Devamla) – İlave süremi istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Söylemez, buyurun efendim; özür dilerim.

H. UFUK SÖYLEMEZ (Devamla) – Teşekkür ederim. Başkan hak yemez...

BAŞKAN - Özür dilerim efendim.

H. UFUK SÖYLEMEZ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, Türkiye'de beşyüz bine yakın küçük ve orta ölçekli tasarruflu "Haydi borsaya" diyen bir kısım Hükümet yanlısı medyanın manşetlerine inanarak borsaya yatırım yaptılar. Temmuz ayında 4 500 olan borsa bileşik endeksi, son beş aydır 2 400- 2 500 ortalamasında. Dolar bazında 1.20-1.40'lara çıkan endeks, bugün 70 sente düşmüştür; yani, oraya yatırım yapan, yatırım yaptırılan, yönlendirilen bu beşyüzbin insan, birkaç spekülâtörün, manipülâtörün, insider trading yapan insanların yönlendirmesiyle servetlerinin yarısını yitirdi. Bunun hesabını kim verecek?..Yazık, günah değil mi?..Milyarlarca dolarlık servet el değiştirdi. Bu para, yoğunlaşmaya, kartelleşmeye, tekelleşmeye doğru aktı gitti. Bir kısmı da o krizden etkilenerek yurtdışına aktı.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'de, 1998 yılı içinde 3 tane banka ardı ardına devletleştirildi. Liberal bir piyasa ekonomisini vaat eden 55 inci Hükümetin ekonomi yönetimi, devletçi bir ekonomi politikasıyla karşımıza geldi. Bakınız, Türkbanka sermaye olarak konulan 500 milyon dolar nerededir? Bankeksprese 300 milyon dolar para yatırılmıştır, ortada, hesabını veren yoktur. Daha dün 1,7 milyar dolar mevduat toplayan, bizim tahdit koymamıza rağmen, ikaz etmemize rağmen yüzde 32 ile döviz mevduatı toplamasına izin verilen İnterbank bugün nerededir? Bu 3 bankada riske edilen Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun parası toplam 2,5 milyar dolardır; yazık, günahadır; bu para milletin parasıdır. 2,5 milyar dolar, Türkiye'nin bir yıllık özelleştirme gelirinden fazladır. 2,5 milyar dolar, Türkiye'nin bir yılda bulabileceği dışborçtan fazladır değerli arkadaşlarım. Türkiye, 1997 yılında 2,9 milyar dolar dışborç bulabilmiş -bu yıl onu da bulamamış- 1998 yılında, IMF ile yaptığı, ne tür bir anlaşma olduğu anlaşılmayan bir anlaşma karşılığında 2,5 milyar dolar bile kredi bulamamıştır. IMF ile anlaşma yapan her ülke kolaylıkla dışkredi bulabilirken, Türkiye, haziran ayında, Rusya'da kriz filan yokken dahi, 1 dolar kredi alamamıştır. Bunun adına, yanlış makro politika derler, yanlış ekonomi derler, yanlış siyaset derler, kredibilite kaybı derler; bunun adına, hatalı makro ekonomik hedefler derler.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'nin çektiği ekonomide, liberalizmde, gerçek anlamda şeffaflığı, rekabeti ortaya koyamamasındandır. Türkiye'nin çektiği, Güneydoğu Asya ülkelerinde olduğu gibi, tam ve eksiksiz bir demokrasiyi ihdas edememiş olmasındandır. İlişkilerin, ekonomide ahbap çavuş kapitalizmi dediğimiz, crony kapitalizmi dediğimiz mafyalaşmış ekonomik ilişkilere dönmüşmesindedir.

Korumaya, kayırmaya dayanan, tekelleri ve kartelleri koruyan ve destekleyen bir yapıyı, biz, DYP olarak reddediyoruz. Şeffaf, gerçek anlamda rekabetçi, piyasa girişi engellerinin olmadığı, Rekabet Kurulu Kanunundan, Antitröst Kanununa kadar her türlü yasal düzenlemenin yapıldığı, ihracata dayalı büyümeyi hedef alan, küçülen değil, büyüyen bir Türkiye'yi hedef alan bir anlayışı ortaya koymak zorundayız. Esnafı, köylüyü, memuru, emekliyi ezmeyen bir ekonomik anlayış, kartelleşme ve tekelleşmeyi şiddetle reddeden bir ekonomik anlayış, biz, Türkiye'nin önüne koymak zorundayız. Her şeyin başına bireyi koyacağız. Her şeyin başına liberal ekonominin felsefesi olan teşebbüs özgürlüğünü koyacağız, insanın fikir ve inanç özgürlüğüne saygılı olacağız ve ahbap çavuş kapitalizminin oyduğu bu rejimin altını mutlaka dolduracağız. Türkiye, tam ve eksiksiz bir demokrasi içinde, liberal piyasa ekonomisi koşullarında mutlaka daha iyiye gidecektir.

Ben, vatandaşlarımıza da seslenmek istiyorum. kimse umutsuz olmasın, biz, Türkiye'nin orta vadede, geleceğinden umutluyuz. İnşallah üç ay sonra yapacağımız hür ve demokratik seçimlerin sonucunda oluşacak bir DYP iktidarında -biz, gerçekten kararlı- hem siyasi hem ekonomik alanda detaylı bir programı hayata geçireceğiz ve bu ilkeler ışığında çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Ben, 56 ncı Hükümete, Türkiye'yi seçime götüreceği bu zor ve sorumlu yolunda başarılar dilerken, hepinize şahsım ve DYP Grubu adına sevgi ve saygılarımı sunar, teşekkür ederim efendim.

Sağolun. (Alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Söylemez, teşekkür ediyorum efendim.

DYP Grubunun ikinci sırada söz hakkını kullanmak üzere, Sayın Ercan; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; 56 ncı hükümet programı üzerinde Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; Grubum ve şahsım adına Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, hükümetler sorunları çözmek için vardır; uyguladıkları politikalarla millî ihtiyacı karşılarlar. 56 ncı hükümet kuruluşuna gelmeden önce, 55 inci hükümeti tahlil etmek gerekir, ben de öyle yapacağım. Bu tahlil yapılmadan, 56 ncı hükümetin mevcut şekliyle kuruluşunun sırrını anlamak imkânsızdır.

Değerli milletvekilleri, 55 inci hükümet, önemli özellikleri olan bir hükümettir. Kuruluş itibarıyla önemli özellikleri olan bir hükümettir. Hükümetten ayrılışı itibarıyla de önemli özellikleri olan bir hükümettir. Her ikisi de demokrasi adına üzüntü vericidir.

METİN PERLİ (Kütahya) – Muhteşem geldiler, muhteşem gittiler!..

NEVZAT ERCAN (Devamla) – 55 inci hükümet, kuruluşu itibarıyla antidemokratik bir hükümettir. 55 inci hükümet, kurdurulmuş bir hükümettir; atanmış bir başbakan ve atanmış bir hükümet, ülkeyi birbuçuk yıl yönetme iddiasında bulunmuştur.

Değerli milletvekilleri, bizatihî kendisi sorun olan bir hükümetin, birbuçuk yıl içerisinde ülkenin sorunlarına çözüm üretmesi mümkün değildi; çünkü, asıl sorun Hükümetin kendisiydi; çünkü, bu Hükümet (55 inci hükümet) birbuçuk yıl siyasi meşruiyeti tartışılan bir hükümetti ve bu Hükümet, Parlamento dışı güçlerin dayatmasıyla kurdurulmuş bir hükümetti.

O itibarla, bu Hükümetin önceliklerinde tercih, kendisini iktidar yapan Parlamento dışı güçlerin tercihleri olmuştur, halkın tercihleri değil ve bu Hükümetin, gerçekten de, dayatanların tercihlerine yönelik icraatlarını ibretle izledik.

Eğer, bu Hükümetin birbuçuk yıllık icraatlarına özetle bakacak olursak, satır başlarıyla... Evet, bu Hükümetin (55 inci hükümetin) birbuçuk yıllık icraatları, partizanlıktır, yolsuzluktur, diyet ödemelerdir -altını çiziyorum- dayatmalardır, muhturalardır, devlet ihaleleridir, peşkeş çekmedir ve ekonominin bütün yükünü dargelirlinin sırtına yüklemekten başka bir şey değildir.

REFİK ARAS (İstanbul) – Size göre...

NEVZAT ERCAN (Devamla) –18 Nisan seçimlerinde de millete göre olacak.

Nasıl kuruldu bu Hükümet; millî irade gaspedildi. Bu Parlamentoda bir daha benzeri yaşanmasın. Evet, bu Parlamentoda çok çirkin şeyler olup bitti. Bu Parlamento dışında oluşturulan bu Hükümetten çıkar bekleyen güç odakları lobiler oluşturdu, havuzlar kuruldu ve Parlamento yapısı ve aritmetiği değiştirilmek istendi; öyle de yapıldı. (DYP sıralarından alkışlar) Millî iradeyi, Parlamentoda milletvekili transferleriyle ayaklar altına alan bu hükümet, bu ayıbı örtemez.

İhtirasları ve keseleri dolmamış ekonomik iktidar, millî iradeye yan gözle bakan derin bürokrasi ve çıkarlarını bu noktada gören dar görüşlü siyaset, bir demokrasi lekesi olarak 55 inci hükümeti doğurmuştur. İşte böyle doğmuştur 55 inci hükümet.

Düşünün ki, bir cumhuriyet hükümetinin başbakanının, pijamalı medya patronuna hulfis çekmesi unutulacak ayıplardan değildir. (DYP sıralarından alkışlar)

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – At bakalım, atabildiğin kadar at...

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Öyle mi?.. Siz kendinizi aldatıyorsunuz Sayın Güney.

Gazete manşetlerinde duruyor, arşivleri yok edemezsiniz Sayın Güney.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Konuşmuş olmak için konuşuyorsun...

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, işte böyle transferlerle, dayatmalarla, baskılarla, tehditlerle, şantajlarla, demokrasidışı birtakım yol ve yöntemlerle kurulan, kurdurulan, atanan bu Hükümet, birbuçuk yıl iktidarda kaldı.

Nasıl gelmişti bu Hükümet; neler söylemişti; hangi sürecin içinden doğmuştu bu Hükümet, 55 inci hükümet? Bu Hükümet kendisine nasıl bir misyon biçmişti; kendisine neleri görev edinmişti? Hatırlarsanız, bu Hükümet:

- 1- İrtica tehdidini ortadan kaldıracaktı,
- 2- Susurluk meselesini çözecekti,
- 3- Enflasyonu düşürecekti.

Değerli milletvekilleri, bu Hükümet geldi, iktidar oldu; iktidar olur olmaz hemen "irtica tehlikesi, tehdidi ortadan kalktı, sona erdi" dediler.

Ne menem bir şeydi ki bu irtica, nasıl bir şeydi ki, her derde deva... Aslında, irtica, bizim tarihimizde, siyasi tarihimizde ilk defa tartışılan bir konu değil, hep devrevî olmuştur. Eğer Türkiye'de özel kararlar alınmak isteniyorsa, nedense, irtica, bir araç olarak, zaman zaman kullanılmıştır. O tarihte de öyle olmuştur.

Değerli milletvekilleri, şimdi sormamız gerekir, eğer öyle değilse: Siz, Hükümet oldunuz, sizi birileri Hükümet yaptı ve bir kaos, bir sunî bunalım, bir yapay bunalım, Susurluk hadisesi, irtica tehlikesi, tehdidi gibi kopartılan yaygaralar, salınan korkular, millette yaratılan endişeler ve onun içinden çıkan bir Hükümet. Nasıl oldu da, Hükümet olur olmaz irtica tehdidi kendiliğinden sona erdi? Bunun cevabını sizden almamız lazım.

Çıkardığımız sekiz yıllık eğitimin irtica ile ne ilgisi var? Size dayatıldı. Sekiz yıllık kesintisiz eğitimin, sizin iradenizle, sizin inisiyatifinizle hazırlandığını, siz, kendiniz bile söyleyemezsiniz. İstemeye istemeye, içinize sinmeye sinmeye; hatta, Sayın Başbakan, o tarihte, grupta "içime sinmiyor; ama, iktidarda kalmanın yolu, ancak bu yasayı çıkarmaktan geçiyor" diyebildi.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Demedi... Demedi...

NEVZAT ERCAN (Devamla) – İte kaka, yasayı -millete rağmen- Meclise getirdiniz ve bu yasayı çıkardınız. Doğru mu yaptınız?.. Yanlış yaptınız. Bunun hesabını millete vereceksiniz. Çok yanlış yaptınız!..

Değerli milletvekilleri, dünyanın, demokratik, gelişmiş, kalkınmış hiçbir ülkesinde, sizin buradan çıkardığınız tarzda bir eğitim modeli uygulanmamaktadır. Tek tip insan yetiştirmek, artık, çok gerilerde kalmıştır. Siz, böyle, Kenya'da, Uganda'da bulunan, çok ilkel, gelişmemiş ülkelerin eğitimi modellerini Türkiye'ye reva gördünüz. Bunun sıkıntılarını çekiyoruz.

Değerli milletvekilleri, imam-hatip okullarının orta kısımlarını kapattınız, irticayı mı önlediniz; yoksa, imam-hatip okullarının orta kısımlarını kapatmakla, bu okulları, birer irtica yuvası ola-

rak görtüp, öyle mi değerlendirdiniz? Bunlar birer cumhuriyet okuluydu. Teşhisleriniz yanlıştı. Çı-
raklık okullarını kapattınız, Anadolu liselerinin orta kısımlarını kapattınız; eğitime büyük bir dar-
be vurdunuz ve tek tip insan yetiştirmek gibi bir eğitim sistemini Türkiye'de uygulamaya soktunuz.

Dünyanın her yerinde, çocuklar, genç yaşta, belirli yaşlarda -ya dördüncü sınıfta ya beşinci sı-
nıfta ya da en geç altıncı sınıfta- istidat ve kabiliyetlerine göre yönlendirilirken, Türkiye'de, çocuk-
larımızı sekiz yıllık bir eğitime mahkûm ettiniz. Sekiz yıllık süre, onbir yıl olsun, oniki yıl olsun,
süre yönünden hiçbir itiraz yok. Tartışılan süre değil; tartışılan, eğitimin, yönlendirmesiz ve kade-
mesiz uygulanış tarzıdır. İşte, sekiz yıllık kesintisiz eğitimi getirdiniz, irtica, irtica tehdidini ve teh-
likesini ortadan kaldırdığınızda kendiniz de inanmadınız ya, inandırmak istediniz herkesi. Sonra, ir-
tica yasalarını gündeme getirdiniz, dayatılan irtica yasalarını. Bir kısmını Meclisten geçirdiniz, bir
kısmı komisyonlardan geçti ve Meclisin gündeminde.

Değerli milletvekilleri, irtica kavramı, ne yazık ki, Türkiye'de, din kavramıyla özellikle yan
yana getirilmek istenmektedir maksatlı olarak. Bunu ayırmak lazım. Size sorarım değerli milletve-
killeri -ben hukukçuyum- ne Anayasamızda ne de yasalarımızda, irtica diye bir suç yok. Türkiye
Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin
cumhuriyet olduğu, demokratik olduğu, laik olduğu, hukuk devleti olduğu hepimizin müşterekle-
ridir, tartışılmaz; bu temel ilkelerin değiştirilmesi dahi teklif edilmez. Ancak, birtakım mevhum
tehlikelerden hareketle, birtakım tehlikeleri genelleştirerek ve korkular salarak, eğer birtakım özel
kararlar alınmak isteniyorsa, işte orada, biz, sizlere dur diyeceğiz. Siz gösterin bize bakalım -irtica
suçu var diyenlere söylüyorum- siz gelin, bu kürsüden söyleyin, bizim Anayasamızda ve hukuk
sistemimizde kanunların suç saydığı irticayı, gelin, burada bir tarif edin.

Değerli milletvekilleri, irtica, sadece dine nispet edilebilecek olan bir kavram değil. Bakınız,
Yüce Atatürk'ün söylediği gibi, millî egemenlik ilkesine karşı tavır, en büyük irticadır. (DYP ve FP
sıralarından alkışlar) Demokrasiyi vesayet altına sokmak, millî iradeyi gasp etmek en büyük irtica-
dır. Ülkeyi, kazanılmış haklardan, yıllar öncesinden beri süregelen ve elde edilmiş, kazanılmış hak-
lardan geriye götürmek, demokrasi bazında, insan hakları, temel hak ve özgürlükler bazında geri-
ye götürmek, en büyük irticadır; irtica odur. İrtica, sizin icraatlarınızdır, yaptıklarınızdır, millete
rağmen.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de, aslında yüzelli seneden beri süregelen bir kavga var. Bu
kavga, millet olsun mu olmasın mı kavgası; halk iktidarından milleti uzaklaştırma kavgası. Bu kav-
ga, yüzelli yıldır sürüyor değerli milletvekilleri. Doğru Yol Partisi, bu kavgada, millet iradesinden
yana taraf olmuştur; her zaman, hak ve haysiyet mücadelesini de büyük bir onurla vermiştir.

Değerli milletvekilleri, Susurluk meselesini çözecektiniz; iddialarınızdan biri de buydu. Susur-
luk meselesini istismar ettiniz ve çok kötü kullandınız. Meydan meydan dolaştı Sayın Başbakan.
Susurluk'tan, evvela, bir iktidar postu çıkarmaya çalıştı; sonra, bunlar, birilerini -parti liderlerini-
tasfiye etmek gibi bir çabanın içinde oldu. "Elimde kaset var, belge var" dedi; "verin" denildi, ver-
medi. İktidar olmayı bekledi. Yirmi günü yeterli gördü iktidar olduğunda. Değerli milletvekilleri,
aradan birbuçuk sene geçti; ama "ben, aldandım, aldattım" dedi, itiraf etmek durumunda kaldı.

Değerli milletvekilleri, ne hazindir ki, ne hazin bir tecellidir ki "benim elimde belge var, kaset
var" diyen Başbakanın o kasetinden, kendi partisinin sesleri, bakanlarının sesleri çıktı; ayak izleri
görüldü o kasetlerde. (DYP sıralarından alkışlar) Şimdi, Eyüp Aşık'ın milletvekilliği düştü, kendi
sırdaşı. "Benim bilgim tahtında konuştu" dedi Eyüp Aşık. Devlet güvenlik mahkemesinde yargıla-
nıyor; bunlar bir şey ifade etmiyor mu sizce?!

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) - Kendileri istifa etti; o niye?!

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Bunlar bir şey ifade etmiyor mu? Devlet güvenlik mahkemesinde yargılanıyor, suçüstü yakalandı; devlet güvenlik mahkemesinde...

Değerli milletvekilleri...

MEHMET KEÇECİLER (Konya) – Sanık, mahkûm oluncaya kadar masumdur.

SÜLEYMAN HATİNOĞLU (Artvin) – O, hukuka inandığı için istifa etti.

NEVZAT ERCAN (Devamla) – ...yolsuzluklar, suiistimaller...

SÜLEYMAN HATİNOĞLU (Artvin) – Siz de istifa edin.

NEVZAT ERCAN (Devamla) – ...cumhuriyet döneminin en büyük talanı, en büyük vurgunu ve bu sebeple, aslında, 55 inci hükümetin gidişi de hazin oldu, gerçekten, büyük bir oy yitirdiyle, Türkiye Büyük Millet Meclisi, 55 inci hükümeti, yolsuzluk sebebiyle, ithamıyla düşürdü.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Atma!.. Atma!..

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Öyle düştü; bu Meclisin 314 güvensizlik oyu var, o güvensizlik oyunun sebebi de yolsuzluktur; yolsuzluk ithamları sebebiyledir.

Değerli milletvekilleri, geçen birbuçuk yıl içerisindeki icraatınıza baktığımızda, olumlu hiçbir yanını görmek mümkün değil.

BAŞKAN – Sayın Ercan, efendim, lütfen... Bir de bu Hükümetin programına bakar mısınız efendim.

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Geleceğim efendim.

BAŞKAN – Gelin efendim; lütfen, gelin artık...

METİN ÖNEY (İzmir) – Seçimden sonra gelirsiniz...

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Gel artık... Biraz da program üzerinde konuş.

METİN ÖNEY (İzmir) – 55'e takılıp kaldınız, 56'ya bir gelebilseydiniz...

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, ülkenin 55 inci hükümetten kurtarılması gerekiyordu, biz onu yaptık; iktidarın, kimi odakların çıkar merkezi haline getirenlerin ellerinden alınması gerekiyordu, biz onu yaptık. Zedelenmiş millî irade, refleksini kullandı ve 55 inci hükümeti, bütün yaşatma ve dayatma gayretlerine rağmen düşürdü hem de yolsuzluk ithamıyla.

Sakit hükümetin, düşürülen Hükümetin doğurduğu boşluk, parlamenter rejimin gerekleri içinde doldurulmalıydı. Ne var ki, 55 inci Hükümetin ardındaki kategorik iradeler, yine kendilerinin emrinde olacak iktidar hesapları içine girdiler; topladılar, çıkardılar, çarptılar, böldüler ve fakat, kutsal ittifakı bulamadılar.

Doğru Yol Partisi, bugünkü 56 ncı hükümetin kuruluşunda demokratik bir tavır sergiledi, ilkeli bir yol izledi. Sayın Genel Başkan, Sayın Cumhurbaşkanının vaki davetine icabet ettiğinde, beş ilkedeki ısrarlı olduğunu ifade etti; ki, bunlardan ikisi çok önemliydi. Birisi, demokratik, parlamenter rejim esas olduğuna göre, yani partiler demokrasisi esas olduğuna göre, atanacak başbakan, görevlendirilecek başbakan parti liderlerinden biri olmalıydı. Bu ilke doğrultusunda bu Hükümet kuruldu.

İkinci önemli ilke ise, 18 Nisanda mutlaka seçimlere gidilmeliydi. Öyle zannediyorum ki, Doğru Yol Partisi Sayın Genel Başkanının ve partinin yetkili organlarının demokratik tavrı, ilkeli tavrı, bir defa daha, bu Parlatentonun demokrasi ayıbı içine düşmesini önleyebilmiştir ve birtakım hesapların da, Çankaya'ya dönük hesapların da ve 18 Nisan seçimlerinin ileriye dönük ertelenmesinin hesaplarının da geride bırakılmasına sebep olmuştur.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Partiler kurtuldu, partiler... Demokrasi kurtuldu.

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Evet, partiler kurtuldu doğrusu, gerçekten demokrasi kurtuldu, millî iradenin üstünlüğü bir defa daha tescil edildi.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, bir yıl sonra yeni bir yüzyıla girecek. Tabii, insanlık, 2000'li yılları, demokrasi, insan hakları ve özgürlükler gibi evrensel değerlerle karşılamaya hazırlanmaktadır. İnsanlığın yeni hedefi, daha çok demokrasi, daha çok özgürlük ve daha çok insan haklarıdır; ama, ne yazık ki, bizim ülkemizde, aslında, gelişmelerin bu ilkeler ışığında sürmesi, devam etmesi gerekirken, mekanizma tersine işlemiştir. Vesayet altında bir demokrasi... Türkiye bundan kurtulacak. Türkiye'nin yaşadığı bütün problemlerin çözüm yeri, adresi demokrasi olduğuna göre, evvela, vesayet altından kurtulmuş bir demokrasi...

Değerli arkadaşlar, temel hak ve özgürlüklerin kısıtlandığı değil, daraltıldığı değil; alabildiğine bireylere bahşedildiği bir demokrasi... Sivil toplum örgütlerinin, kitle örgütlerinin, demokratik kurallara, haklara uygun yetkilerini, görevlerini kullanabilmesine imkân tanıyan bir demokrasi ve din ve mukaddes değerlerin, irtica gibi bir mevhumla özdeşleştirmeden ve Türkiye'yi bir ararejim dönemine bir daha itmeden gerçek ve tam demokrasi...

İşte, Doğru Yol Partisinin ikinci demokrasi programı, tam demokrasi için büyük değişimi hedefleyen ikinci demokrasi programı. Bu demokrasi programı, çok büyük bir titizlikle, uzmanlar tarafından, Sayın Genel Başkanımızın direktifleri, emirleri doğrultusunda hazırlanmıştır.

Satırbaşlarıyla burada zikredebileceğim, devletin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ercan, süreniz bitti efendim.

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Sayın Başkan...

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Teşekkür ederiz. Uygun bir zamanda dinleriz...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Teşekkür ederim. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Efendim, lütfen, saygı sunar mısınız... Tamam, ben, süre vermiştim Sayın Ercan. Efendim bir hususu öğrenmek istiyorum.

Sayın Araslı, siz yalnız başımıza mı kullanacaksınız süreyi?

OYA ARASLI (İçel) – Evet efendim.

BAŞKAN – Yalnız şöyle bir durum çıkıyor: Saat 12.00'de, malum, Genel Kurulun kararı istikametinde ara vermemiz lazım. Acaba müsaade eder misiniz -ki "sözlünüzü yarıda kesmek" tabirini de kullanmıyorum- Anavatan Partisi Grubuyla yer değiştirme imkânımız olsa, onlar 2 kişiyle...

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Hayır... Hayır... Değişmiyoruz.

BAŞKAN – Değişmiyorsunuz!..

NİHAT MATKAP (Hatay) – Sayın Başkan, belki daha önce bitebilir...

BAŞKAN – Efendim, saat 12.00'de benim birleşime ara vermem lazım.

Sayın Matkap, beni anlayışla karşılayın, lütfen...

OYA ARASLI (İçel) – Sayın Başkan, sürenin 10 dakika uzatılmasını öneriyorum eğer Yüce Meclis kabul ederse...

BAŞKAN – Efendim, hayır; benim başka mazeretim var.

Sayın Araslı, bunu siz de biliyorsunuz... Rica ediyorum...

O zaman, bir başka başkanvekili gelip yönetebilecekseniz, onu rica edeceğim.

OYA ARASLI (İçel) – Etsin o zaman...

AHMET PİRİŞTİNA (İzmir) – Uluç Bey orada efendim.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Zaman kaybetmeyelim efendim.

BAŞKAN – Evet; Sayın Araslı, saat 12.00'de ben sözümlüze bizzarure ara vereceğim; bu şartlarla, zatiâlinizi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun...

OYA ARASLI (İçel) – Sayın Başkan, bundan önce, Yüce Meclisin bütün görüşmelerinde uyguladığı usuldür; biz, bunu yasalarda da yaptık; eğer, konuşmacı, tayin edilen saate kadar konuşmasını bitiremeyecek görünüyorsa veya başlanılan iş sonuçlanmayacak gibi görünüyorsa, süreyi, sonuçlanana kadar uzatıyorduk; Yüce Meclisin Başkanının ve Başkanvekilinin kişisel mazeretleri nedeniyle bugüne kadar bu uygulamadan hiç vazgeçmedik. Onun için, çok rica ediyorum, sürenin 10 dakika uzatılması hususundaki öneriyi Yüce Meclisin onayına sunun.

BAŞKAN – Efendim, buna imkânım yok benim. Arzu ederseniz buyurunuz; yoksa...

OYA ARASLI (İçel) – Sizin imkânınız değil; Yüce Meclisin, bu konuda bana anlayış göstermesi ve gelenekleri terk etmemesini rica ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Araslı, görüşlerinizin yarısını öğlenden önce, diğer yarısını da öğlenden sonra ifade etmenizden sakıncası ne?

OYA ARASLI (İçel) – Konuşmamın bütünlüğü bozuluyor efendim. Tıpkı bundan önce de işlerimizi yarım bırakmamızı gerektiren gerekçeyle, sözümün kesilmemesini istiyorum.

BAŞKAN – Efendim, başka çarem yok Sayın Araslı.

OYA ARASLI (İçel) – O zaman efendim, oturumu kapatın lütfen. Oturumu kapatıp, daha sonra birleşimi tekrar açalım.

AHMET DOĞAN (Adıyaman) – Oya sunun Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bırakın oylamayı falan...

Efendim, Gruplar muvafakat ederse, birleşime ara veririz şimdiden; sonra devam ettiririz; bence sakıncası yok efendim.

Sayın Güney, şimdi ara vermeye ne buyurursunuz? Yani, başka türlü çözemiyoruz...

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Olabilir Sayın Başkan.

OYA ARASLI (İçel) – Saat 13.00'te başlayalım efendim.

BAŞKAN – Sayın Gözlükaya?..

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Mahzuru yok efendim.

BAŞKAN – Sayın Baykal, müsaade ediyor musunuz efendim?

DENİZ BAYKAL (Antalya) – Olabilir efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Gruplardan da gelen temayüle göre, öğleden sonra saat 13.00'te yeniden toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 11.35

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 13.00

BAŞKAN : Başkanvekili Yasin HATİBOĞLU**KÂTİP ÜYELER : Ali GÜNAYDIN (Konya), Hüseyin YILDIZ (Mardin)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 43 üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Sayın milletvekilleri, 56 ncı hükümetin programının müzakeresine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

V. – HÜKÜMET PROGRAMI (Devam)

1. – Başbakan Bülent Ecevit tarafından kurulan Bakanlar Kurulunun programı üzerindeki görüşmeler (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisinin sözcüsü Sayın Oya Araslı'yı kürsiye davet ediyorum.

Sayın Araslı, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Zatîâlinize 41 dakikalık süre verdim.

CHP GRUBU ADINA OYA ARASLI (İçel) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 56 ncı hükümetin çalışma programı üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum ve sizleri, kendim ve Grubum adına, saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 56 ncı hükümetin ve programının sağlıklı bir biçimde değerlendirilebilmesi için, bu hükümetin hangi süreçlerden geçilerek, hangi temeller üzerinde kurulduğunun gözden geçirilmesi; hatta, zaman zaman, 55 inci hükümetin kuruluş günlerine geri dönülmesi, 55 inci hükümetin kuruluş amaçlarının, bunların ne kadarının gerçekleştiğinin ve niçin görevden düşürüldüğünün anımsanması gerekmektedir.

55 inci hükümet, 25 Kasım günü, güvensizlik oyuyla düşürülmüştür. Cumhuriyet Halk Partisi, 55 inci hükümetin düşürülmesinden hemen sonra, yeni kurulacak hükümetle ilgili bir model önerisini Sayın Cumhurbaşkanına sunmuş ve kamuoyuna açıklamıştır; yani, Cumhuriyet Halk Partisi, bazılarının iddia ettiği gibi, 55 inci hükümeti düşürüp çözüm önermeyen bir parti konumuna asla girmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisinin önerdiği model, Türkiye Büyük Millet Meclisinin uzlaşacağı, parti liderleri dışındaki bir milletvekilinin başbakanlığında kurulacak ve 55 inci hükümetin uzantısı olmayacak yapıdaki bir hükümet modeliydi. Böyle bir modeli önerirken, şu koşullarda, parti liderleri başbakanlığına dayalı modellerin yaratacağı çekişme, gerginlik ve kargaşmaları önlemeyi amaçlamıştık; ancak, bu model başlangıçta benimsenmemiş ve bir ayı aşkın bir süre, Sayın Mesut Yılmaz ve Sayın Bülent Ecevit'in hükümet kurmak için yaptığı sonuçsuz, anlamsız temaslara geçirilmiştir. Nihayet, 56 ncı hükümet, ilginç bir birlikteliği beraberinde getirerek kurulabilmiştir; bu, DSP, ANAP ve Doğru Yol birlikteliğidir; upki, 1995 seçimlerinden sonra 53 üncü hükümeti oluşturan birliktelik gibi. 53 üncü hükümet kurulurken, bu birliktelik zorlukla gerçekleştirilebilmiş ve 3-4 aydan fazla sürdürülebilmiştir; çünkü, o sıralarda, Doğru Yol Partisi, ANAP ve DSP, birbirlerini farklı politikaların savunucuları olarak görüyorlardı. DSP, kendini solda bir parti olarak tanımlıyordu; ANAP ve DYP ise, birbirlerini siyaset yelpazesinde sağın farklı yerlerine yerleştiriyorlardı; bu nedenle DSP, ANAP ve DYP ikilisine verdiği desteği de pek içine sindiremiyorlardı.

Bu partilerin, siyasi ahlak ve yolsuzlukla mücadele konusundaki tutumları da birbirine benzeriyordu. ANAP ve DSP, 1995 seçimleri boyunca, DYP'yi yolsuzluklara karışmış olmakla itham etmişlerdi, bu yolsuzlukların hesabını sormak istiyorlardı. DYP ise, yolsuzluk olaylarına duyarlı bir tavır sergilemiyordu; 53 üncü hükümetteki çatlama da, bu konudaki tutum farklarının bir sonucuydu.

Bugün, 56 ncı hükümetin oluşumunda bu üç parti yine birliktedir; ama, artık, bu birliktelik, hiçbirinde sıkıntı yaratmamaktadır; çünkü, solda olduğunu zanneden DSP, aslında, solda olmadığını, ANAP'la politikalarının çok rahatlıkla bağdaşabildiğini, 55 inci hükümetteki onsekiz aylık işbirliğinde anlamış; hatta, bundan duyduğu sevinçle kendinden geçerek, yasalardaki yasağı bir anda unutup, ANAP'la seçimlerde ittifak yapılacağını ima edebilmiştir. DSP bununla da kalmamış, 56 ncı hükümeti oluştururken, sağdaki DYP-ANAP birlikteliğinin mimarlığını üstlenerek, hâlâ DSP'nin solda olduğunu sananlarca, dünyada saği birleştiren tek solcu parti olarak algılanmıştır.

Bu üç partinin, bugün, kendileri ve birbirleri için yaptıkları tanımların, aralarında gördükleri farkların hiçbir anlamı ve değeri kalmamıştır; çünkü, üçü de birbirine benzeşmiş ve sağ çizgide buluşmuşlardır. Bu buluşmayı sağlayan, 1995'ten bu yana ANAP ve DYP'nin izlediği, DSP'nin de uygulanmasına destek verdiği ve zaman zaman ortak olduğu politikalar. Bu politikalar, zengini daha zengin yapan, yoksulu iyice yoksullaştıran politikalar. Bu politikalar, emeğiyle geçinen kesimlerin, dargelirlilerin, memurun, işçinin, emeklinin, dulun, yetimin, esnafın, çiftçinin sorunlarına hiçbir zaman çözüm getirmemiş olan politikalar. Bu politikalar, devlet malını özelleştirme adı altında haraç mezat eşe dosta satma politikalarıdır.

Değerli arkadaşlarım, DSP, ANAP ve DYP birlikteliğini, bu ortak politikalar kadar, yolsuzluklar karşısındaki duyarsız ortak tavırları da sağlamıştır. Çok gerilere gitmeye gerek yok, bir süre önce. ANAP ve Doğru Yol Partisi milletvekilleri, birbirlerinin liderleri ve bakanları hakkında soruşturma önermeleri vermişlerdi. Bu önermelerin bir kısmından daha sonra -nedendir bilinmez- imzalar karşılıklı olarak geri çekilmiş ve önermeler düşürülmüştür; bir kısmında ise bu yola gidilmemiş, önermeler Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilerek, Meclis soruşturmaları açılmıştır. Ne var ki, soruşturma komisyonlarında, bu iki partiden gelen milletvekilleri, daha dün, cansiparane savundukları yolsuzluk iddialarının -aradan geçen zamanda ne olmuşsa- birden, gerçek olmadığını fark etmişlerdir; karşılıklı olarak, aynı anda, DSP'li milletvekillerinin de yardımıyla, Sayın Çiller'i ve Sayın Yılmaz'ı aklamışlardır. Böyle bir aklamayı makul gösterme gereksinimi başgösterince de, çareyi, suçu, Cumhuriyet Halk Partisine yükleyecek bir açıklamada bulmuşlardır. Bu açıklama şudur:

Sözde, Cumhuriyet Halk Partisi, Sayın Çiller'i ve Sayın Yılmaz'ı Yüce Divana sevk ederek, seçimlere rakipsiz girmek istiyormuş. Doğru Yol Partisi ve ANAP, bu oyunu bozmak için, birbirlerinin liderlerini, komisyonlarda, karşılıklı -DSP'nin yardımıyla- olarak aklamışlar; böylece, siyasal açıdan Meclis soruşturmasının kötüye kullanılması önlenmiş. Doğru Yol Partisi, ANAP ve DSP, Meclis soruşturmalarının hukukî açıdan önünü açmak için de, Anayasanın 100 üncü maddesinde değişiklik yapacak ve bakanların yolsuzluk iddialarının Türkiye Büyük Millet Meclisinde değil, doğrudan doğruya yargıda incelenmesini sağlayacakmış.

Değerli milletvekilleri, ANAP ve DYP'nin, bu açıklamaya kimi inandırdıklarını bilemiyoruz; ama, eğer kendi sözlerine kendileri inanabiliyorlarsa, onlara birkaç hususu hatırlatmakta yarar görüyoruz.

Birincisi: Sayın Çiller ve Sayın Yılmaz hakkında soruşturma açılmasına ilişkin önermelerde, hiçbir Cumhuriyet Halk Partili milletvekilinin imzası yoktur; önermeleri imzalayanlar, Doğru Yol Partili ve ANAP'lı milletvekilleridir. Bu durum bile, Cumhuriyet Halk Partili milletvekillerinin, ANAP ve DYP liderlerini, kendi siyasi çıkarları için Yüce Divana göndermek gibi bir hesabının ol-

madığını kanıtlamaktadır; ama, ANAP ve DYP, Cumhuriyet Halk Partili milletvekillerinin soruşturma açılması için oy verdiğini öne sürerek, kendilerini haklı çıkarmaya çalışmaktadırlar. Cumhuriyet Halk Partililer, elbette ki soruşturma açılması için oy vermişlerdir, vereceklerdir de; çünkü, Cumhuriyet Halk Partisi, yolsuzluk iddialarının sonuna kadar araştırılmasından yanadır; bunu, ilke ve amaç edinmiştir. Sen önergeyi etraflıca düşünüp, ciddi bir değerlendirme sonucunda verdiğini uzun zaman iddia edeceksin, sonra -nedendir bilinmez- fikrini birdenbire değiştireceksin, sonra da "Cumhuriyet Halk Partisi önergeyi ciddiye aldı" diye onu suçlayacaksın. Böyle bir suçlama ANAP ve Doğru Yol Partisine haklılık kazandırabilir mi; asla. Böyle bir suçlamanın, suçlamayı yapanların ciddiyetini kuşkulu hale getirmekten öte bir sonucu olamaz.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Biz böyle bir şey demedik.

OYA ARASLI (Devamla) – Değerli milletvekilleri, soruşturmalara ilgili DYP, ANAP açıklamaları karşısında hatırlatmak istediğimiz ikinci husus şudur: Anayasamıza göre Meclis soruşturmasıyla ilgili tartışma ve konuşmalar siyasi parti gruplarında yapılamaz. Hatta, milletvekillerinin hangi doğrultuda oy kullanacağına ilişkin kararları da bulunamaz. Anayasamızın 100 üncü maddesi bunu açıkça yasaklamıştır. Doğru Yol Partisi ve ANAP yöneticileri, bu soruşturmalarda Cumhuriyet Halk Partisinin oyununu bozmak için tavır aldıklarını açıklarken, aynı zamanda, komisyonlardaki milletvekillerinin oylarını yönlendirdiklerini; yani, Anayasayı tanımadıklarını, ona aykırı hareket ettiklerini de itiraf etmektedirler. Bütün bunlar, minarenin, hazırlanan kılıfa sığmadığını, sığdırılmadığını, sığdırılamayacağını da açıkça ortaya koymaktadır.

Soruşturmalarla ilgili olan ve DYP, ANAP, DSP birlikteliğini hazırlayan olaylar bu noktada da kalmamaktadır. Sayın Mesut Yılmaz hakkında henüz Genel Kurula inmemiş bulunan bir soruşturma dosyası daha vardır; komisyonda aklama olamamıştır; ancak, çıkan karar da bir türlü Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına ulaştırılmamaktadır. Komisyon kararının yazılıp, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına intikal etmesi gerekmektedir; ama, Komisyonun DSP'li Başkanı bu gereği yerine getirmemekte ve bir yerde, adaletin tecelli etmesini, yolsuzluğa yaptırım uygulanmasını engellemektedir. Bu engellemenin herkesin gözü önünde yapıldığı bir ortamda da Sayın Ecevit, yolsuzlukları takipte hukuk mekanizmasının önünü açacaklarını; ancak, bazı sessiz engellerin var olduğunu ifade edebilmektedir. Bu sessiz engellerin nerede olduğunu Sayın Ecevit elbette ki bizlerden daha iyi bilnek durumundadır; ama, biz, kendisine, Sayın Mesut Yılmaz'la ilgili Meclis Soruşturması Komisyonu Başkanı DSP'li Sayın Necati Albay'ın tavrının, engellemelerin sessizine mi, seslisine mi bilemeyiz; ama, ta kendisine, en açık örneği oluşturduğunu hatırlatmak istiyoruz.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Ne acelesi var?

OYA ARASLI (Devamla) – Bu rapor neden gönderilmemektedir? Bu raporun gönderilmemesi, acaba 56 ncı hükümetin kuruluşunu kolaylaştıran bir pazarlığın gereği midir? Sayın Ecevit, 56 ncı hükümet oluşumuna karanlık gölgeler düşüren bu olayın açıklamasını yapmalıdır, yapmak zorundadır.

Değerli bir milletvekilimiz "ne acelesi var" diyor. Acelesi var Sayın milletvekilim, hele, meydanlarda temiz topluma ulaşmak için dilekçe toplayanların acelesinin bizden de daha fazla olması gerektiğini düşünüyoruz bu konuda. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Ecevit bu açıklamayı yapmadığı takdirde, hükümette birlikte hareket ettiği Doğru Yol Partisi ve ANAP dışında kimsenin kendisine güven duymasını bekleyemez. Cumhuriyet Halk Partisi de, soruşturma komisyonlarında ve önergelerinde yaşananlardan sonra, birbirlerini sözde akla-mış, ama özde paklayamamış bu partilerin karşılıklı ince hesaplarla kirlenmiş bir platformda oluşturdukları 56 ncı hükümete bu nedenlerle güven duymamaktadır. Cumhuriyet Halk Partisi, 20 ncı

yasama döneminde, hükümet kuruluşlarında Meclis soruşturması önergelerinin belirleyici bir konuma gelmiş olmasından da rahatsızdır.

Değerli arkadaşlarım, burada, 56 ncı hükümetin kuruluşunda izlenen yöntemin de siyasal gelenek ve kurallara uygun olmadığını anımsatmakta yarar görüyoruz. Sayın Yılmaz'ın ve Sayın Ecevit'in sonuç vermeyen çalışmalarından sonra, hükümeti kurmakla Sayın Erez görevlendirilmiştir. Sayın Erez, siyasî parti liderleriyle görüşmelerini sürdürürken, Sayın Çiller, aniden, bir hafta önce Sayın Ecevit'e söylediklerini unutup, onun Başbakanlığında bir azınlık hükümetini destekleyeceğini açıklamıştır ve derhal bu doğrultuda temaslar başlamıştır. Erez hükümetinin kurulması için Cumhuriyet Halk Partisine verilmesi söz konusu olan bakanlık sayısına itiraz eden ANAP, Sayın Çiller'in bu çıkışından sonra, birden ve nedense, hiç bakanlık alamayacağı Ecevit Azınlık Hükümetine şevkle razı olmuştur.

Değerli milletvekilleri, anımsayınız, bunlar yaşanırken, Cumhurbaşkanının hükümeti kurmakla görevlendirmiş olduğu Sayın Erez, hâlâ hükümetle ilgili kuruluş çalışmalarını sürdürmekte ve güvenoyu alacağına inanmakta idi. Dünyada hiçbir parlamenter rejimde bir başbakan adayı hükümet kurma çalışmalarını sürdürürken başka adaylar ortaya çıkmaz ve bir yandan da onlar kuruluş çalışmaları yapmaz. Yeni bir kuruluş çalışmasının başlaması için mevcut çalışmanın sona ermesi beklenir. Bu, hem parlamenter rejimin, hem de siyasî gelenek ve nezaket kurallarının bir gereğidir. Ancak, Sayın Çiller, parlamenter demokrasiyi kurtarmak, vesayet altından çıkarmak için bu şekilde davrandığını söylemektedir.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Doğru söylüyor.

OYA ARASLI (Devamla) – Parlamenter rejim, parlamenter rejimin geleneklerine aykırı davranışlarla ne kadar kurtarılabilir, bunun da takdirini kendisine bırakmak istiyoruz.

Doğru Yol Partisinin tavrı, DSP ve ANAP'ı o kadar heyecanlandırmıştır ki, bu kural, gelenekler ve nezaketin gerekleri bir anda unutulmuş ve bu üç parti, Sayın Erez çalışmalarını daha sona erdirmeden, kendi aralarında kuracakları hükümetin görüşmelerine başlamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi, 56 ncı hükümetin kuruluş aşamasındaki bu yöntem uygunsuzluklarından da rahatsızdır.

Geçmişinde bu evreler bulunan 56 ncı hükümet, tarafsız bakanlar açısından da bazı sancı ve sorunlara yol açmıştır. Bilindiği gibi, Anayasamızın 114 üncü maddesi, seçimin yenilenmesine karar verilmesi halinde, bu kararın verilmesinden başlayarak beş gün içinde, Adalet, Ulaştırma ve İçişleri Bakanlıklarına bağımsızlardan bakan atanmasını emretmektedir. Bunun nedeni, yönetimin bu çok önemli noktalarında, seçim arifesinde, yansızlığı sağlamaktır. Seçim kararının alınmasından sonra, 55 inci hükümette Anayasanın 114 üncü maddesinin bu gereği yerine getirilmiştir.

56 ncı hükümet kurulurken, Sayın Çiller'in, bağımsız bakanların atanmasında söz sahibi olmak istediği söylentisi yaygınlaşmıştır. DYP, acaba, niçin böyle bir talepte bulunmak isteyebilir? Sayın Temizel tarafından görevden uzaklaştırılmış bir bürokratin DSP Hükümetinde Ulaştırma Bakanı yapılmasının ardında acaba hangi amaçlar gizli olabilir? Adalet Bakanı ile Çiller ailesinin nasıl bir yakınlığı vardır? Bu soruların yanıtları verilmeli ve açıklığa kavuşturulmalıdır. Aksi takdirde, bu konudaki gizli hesaplar her zaman merak konusu olacak, gündeme gelecek ve 56 ncı hükümeti kuşku kılacaktır.

Değerli milletvekilleri, şu husus hiçbir zaman dikkatten uzak tutulmamalıdır: Bağımsız bakanların gizli parti mensuplarından ve yandaşlarından seçilmesine yönelik tüm girişimler, Anayasanın 114 üncü maddede ifadesini bulan iradesinin aşılması anlamını taşıyacaktır.

Değerli milletvekilleri, Sayın Çiller, kayıtsız şartsız desteklediğini söylediği 56 ncı hükümete kuruluş aşamasında bir müdahalede bulunmuştur. Bu müdahale, hükümetin Millî Eğitim Bakanı

Hikmet Uluğbay'ın tutumlarından DYP'nin rahatsız olduğu uyarısıyla yapılmıştır. Sayın Ecevit bu uyarıyı dikkate almış ve hükümeti kurarken Sayın Uluğbay'ı bir başka bakanlıkla ve Başbakan Yardımcılığıyla görevlendirmiştir. Bu husus, belki, çok dikkatlice bakılmazsa, önemsenmeyebilecek bir husustur; ancak, Sayın Çiller'in Uluğbay'la ilgili müdahalesinin nedenini "DYP, Uluğbay'ın Bakanlıktaki bazı tutumlarına karşı hassas" şeklinde açıklaması, bu hususu önemsememize yol açmaktadır. Uluğbay'la ilgili müdahale, acaba, uygulanacak Millî Eğitim politikası ve başörtüsti konularında gizli bir pazarlığı da beraberinde getirmiş midir? Bu konu henüz açıklığa kavuşmamıştır; ama, bu konuda bizleri umutsuzluğa sevk edecek birtakım haberler gazete sütunlarında yer almaktadır. Böyle bir müdahalenin gazete sütunlarına yansıyan haberler doğrultusunda esiri olmayı, 54 üncü hükümetin; yani, Refahiyol İktidarının sonunu hazırlayan anlayışa yeniden davetiye çıkarmak olarak yorumladığımızı belirtmeliyiz. Atatürk ilkelerinin, cumhuriyetimizin, özellikle onun laik karakterinin korunması konusunda hassas olan ve bugünlerde bu hassasiyetini çeşitli biçim ve yollarla ifade eden toplum kesimlerinin giderek artan gerilimi dikkate alınmaksızın atılan bu geri adımın, Türkiye'nin, yakın gelecekte birtakım yeni üzücü olaylarla yüzyüze gelmesine neden olmasını dileriz.

Değerli milletvekilleri, 56 ncı hükümet, programında da ifade edildiği gibi bir seçim hükümetidir; ama, kuşkusuz, seçime kadar olan üç ayı aşkın süre içerisinde, Türkiye'nin yönetimi açısından yerine getirmesi gereken başka önemli görevleri de vardır. Bunların başında, yolsuzlukla mücadele, çete-mafya işbirliklerini ve bunların devlet örgütünün en üst kademelerine tırmanmış uzantılarını bularak ayıklamak gelmektedir. 56 ncı hükümet programında bu konu, 55 inci hükümet döneminde başlatılmış olan mücadelenin kararlılıkla sürdürüleceği şeklinde ifade edilmiştir. Tabii burada, hemen, akla, 55 inci hükümet döneminde başlatıldığı iddia edilen mücadelenin hangi mücadele olduğu sorusu gelmektedir; çünkü, 55 inci hükümet döneminde, hükümetin başbakanının ve kimi bakanlarının yeraltı dünyasıyla ilgili yoğun ilişkiler kurduğunu gösteren belgeler elden ele dolaşmıştır. Bu belgeler, Eyüp Aşık'ın, zamanın Başbakanı Sayın Yılmaz'ın isteği üzerine, Çakıcı'ya tam yakalanması için hazırlık yapılırken, yer değiştirmesi amacıyla haber verildiğini ortaya koymuştur. Bir ses bandından, işadami Korkmaz Yiğit ile kanun kaçağı Çakıcı arasındaki devlet ihalesine nasıl fesat karıştırılacağına ilişkin konuşmaları tüm Türkiye dinlemiştir.

İşadami Korkmaz Yiğit, kimi televizyon kanallarında yayınlanan görüntülü açıklamalarında, zamanın Başbakanı Sayın Mesut Yılmaz ile Devlet Bakanı Taner'in, Türkbank ihalesiyle ilgili olarak, kendisine, ihale fiyatı para ve kredi temini konularında nasıl destek verdiklerini, yardım sağladıklarını ve yönlendirdiklerini anlatmıştır. Kuşkusuz, bu çirkin ilişkilerde, muhalefetteyken eleştirmelerine rağmen, 55 inci hükümetin de benimsediği bir hükümet etme anlayışının büyük katkıları olmuştur. Bu anlayış, yalnız, akrabalara ve tanıdıklara güvenme ve onları kayırma anlayışıdır. Bu anlayış, sonunda, kanundışı ilişkilerin, yapılanmaların, devletin en üst yönetim birimlerine kadar rahatlıkla tırmanmasına yol açabilmiştir. Sonunda da, 55 inci hükümeti, mücadele etmek zorunda olduğu mafya-çete-politikacı işbirliğinin bir parçası haline getirmiş, bu işbirliklerinin ve çıkar ilişkilerinin içine çekmiştir.

Cumhuriyet Halk Partisinin 55 inci hükümeti düşürme nedeni, işte bu sonuçları doğuran yanlış hükümet etme anlayışydı. Cumhuriyet Halk Partisi, ortaya çıkan yolsuzluk kuşkusunun sağlıklı bir biçimde soruşturulmasına imkân sağlamak istemişti; ama, 55 inci hükümet bunu anlayamamıştır. Hâlâ, neden düşürüldüğünü sormakta, boş bir heves için düşürüldüğünü iddia etmektedir. Aslında, neden düşürüldüğünü bildiğini zannediyorum.

Kuşkusuz, 55 inci hükümete, salt sahip oldukları bu hükümet etme anlayışı nedeniyle düşürüldüklerini anlatmak kolay olamaz; çünkü, 55 inci hükümet, bu anlayışın getirdiği yolsuzluklara du-

yarsızdı. Cumhuriyet Halk Partisinin yolsuzluklar karşısındaki duyarlılığı ise, ciddi bir duyarlılıktı. Göstermelik olarak veya birtakım hesaplarla soruşturma önergesi verip, sonra, iddiaların asılsız olduğunu birden anladığımı iddia ederek eşzamanlı aklamalar yapmakta sakınca görmeyen ANAP ve yardımcısı olan DSP'nin, Cumhuriyet Halk Partisinin bu ciddi duyarlılığını anlaması, elbette ki, beklenemezdi. Bugün, 56 ncı hükümetin, yolsuzlukların üzerine, 55 inci hükümetin yaptığı gibi gitmemesini beklemek ve dilemek durumundayız.

Değerli milletvekilleri, 56 ncı hükümetin programındaki ekonomiyle ilgili bölüme gelince; burada da, 55 inci hükümetin izlediği politikaların devam ettirileceği, enflasyonla mücadelenin ve borçlanmaya dayalı ekonomik düzenin sürdürüleceği anlaşılmaktadır.

Herkesin hatırlayacağı gibi, 55 inci hükümetin ekonomiyle ilgili temel iddiası enflasyonu indirmek olmuştur. Bu amaca yönelik olarak da toplumdan büyük fedakârlıklar istenmiştir. Memur, işçi, emekli, dul, yetim aylıkları enflasyonu indirmek uğruna düşük tutulmuş, dargelirli toplum kesimleri çarşıya pazara gidemez, hatta yaşayamaz hale düşürülmüştür; ancak, bunca fedakârlığa karşın, enflasyon, acaba, gerçekten düşürülebilmiş midir?.. 55 inci hükümet, toptan eşya fiyatları endeksini esas alarak enflasyonun 1997'ye nazaran düştüğünü iddia etmiştir. Çarşıdaki, pazardaki vandaş ise enflasyonun düşmediğini görmektedir. Tüketici fiyatları endeksine göre de enflasyonda düşme yoktur. Halbuki, 55 inci hükümet döneminde ciddi bir talep daralması başgöstermiş, dünyada varil başına petrol fiyatları düşmüş, KİT ürünlerinin fiyatları baskı altına alınarak düşük tutulmuştur. Bu üç faktör dahi, 55 inci hükümetin görev süresinde enflasyonun, belki de yarı yarıya düşmesi için yetebilirdi; ama, ne yazık ki, enflasyonda düşme yaşanmamıştır; çünkü, enflasyonun ekonomideki aksaklıkların sonucu olduğu, bu aksaklıklar düzeltilmeden enflasyonla mücadelenin başarısız kalacağı düşünülmemiştir.

Türkiye'de enflasyona neden olan temel olay borçlanmadır. Borçlanma azalmadan enflasyon düşürülemez. 55 inci hükümet ise, borçlanmaya dayalı ekonomik düzeni benimsemiştir. Artan borçlar faizlerin yükselmesine ve bir finansman krizinin ortaya çıkmasına neden olmuş, bu sağlıksız yapı bankacılık sisteminin de yozlaşmasına yol açmıştır. Türk ekonomisi borç batağına saplanmıştır. Şu anda, devlet, yüzde 150 faizle borçlanmaktadır. Hükümetin enflasyonun düştüğüne ilişkin iddiaları doğrusa, o zaman böylesine büyük bir reel faizin ödenmemesi gerekmektedir. Böyle bir faiz ödeniyorsa, enflasyonun düştüğü iddiaları doğru değildir.

Ekonomide büyüme hızında düşme ve küçülme de başlamıştır. 1999'un ilk üç ayında, belki de ekisi büyümeye geçilecektir.

İhracat durmuş; başta tekstil, konfeksiyon ve otomotiv olmak üzere pek çok sektör krize girmeye başlamıştır. Fabrikalar kapanmakta ve işçiler işten çıkarılmaktadır.

55 inci hükümetin enflasyonla mücadeleye yanlış bakış açısı toplumun pek çok kesimini perişan etmiştir. Özellikle, tarım sektöründe çiftçilerimiz, üretim girdilerinin altında kalan alıcı fiyatları ve destekleme alım fiyatları karşısında kan ağlamıştır. Akdeniz bölgesinde domates üreticileri, tohumluğunun bir gramını, bir gram altından daha pahalıya aldıkları domateslerini sokaklara atarak düşük fiyatları protesto etmişlerdir; Silifke'de olaylar yaşanmıştır.

Buğday destekleme alım fiyatları pek çok yerde yetersiz kalmıştır. Zeytinde taban fiyatı yüz güldürmemiştir. Piriç, pancar, yerfıstığı, üzüm üreticileri, mısır üreticileri, benzer sorunlar yaşamışlardır. Pamuk üreticisi, pamuğunu düşük fiyatla satmak yerine, protesto amacıyla meydanlarda yakmıştır. Çukobirlik'in 160 bin lira baz fiyat verdiği pamuk, ancak 130-140 bin liradan satılabiliştir; tüccara ise, 90 ile 110 bin lira arasında fiyatla pamuğunu satmak zorunda kalmıştır pamuk üreticisi. Hatay, İçel ve Adana'da pamuk üreticilerinin durumu içler acısıdır.

Yerfıstığında 320 bin lira tabanfiyat açıklanmış, ithal ürünlerin rekabeti sonucu 100-130 bin liradan satış yapılabilmektedir. Mısırdaki aynı durum vardır.

Narenciye üreticileri, şu anda, geçen yıl ürünlerini sattıkları fiyatın yarısına bile ürünlerini satacak alıcı bulamamaktadır.

Ofislerin kapısında beklettikleri ürünlerini satamayan çiftçiler, bir de, kabaran nakliye ücretlerinin yükü altında ezilmişlerdir.

Bugün, geçimini sağlamak için traktörünü satmak zorunda kalan pek çok sayıda çiftçi vardır. Verisiye de alamamaktadırlar; çünkü, herkes, ödeme güçlerinin olmadığını bilmektedir.

Kredi faizleri yüzde 175'e çıkmış, gübre, tohumluk, tarım ilacı fiyatları, yüzde 100'ün çok üzerinde zam görmüştür.

55 inci hükümet, yaşanan bu ıstırapları yalnız seyretmekle yetinmiştir; çünkü, bu ıstıraplar yaşanırken, borsacıların sorunlarını çözmeyi yeğlemiştir. 56 ncı hükümetin de, ekonomiye ve enflasyona 55 inci hükümetten farklı bakmadığı programından anlaşılmaktadır. Bu durumda da, çıkarılacak birtakım yasaların -örneğin bankalar yasası gibi- Türkiye'nin ekonomisinin, toplumun ve kurumların sorunlarını çözmekte yetersiz kalacağı ortadadır.

Değerli milletvekilleri, ekonomiyle ilgili konuları konuşurken, 56 ncı hükümetin, devlet hazinesine kaynak temini amacıyla, 55 inci hükümetin yaptığı özelleştirmeler türünden özelleştirme uygulamalarına girmemesini dilediğimizi de ifade etmeliyiz. Anımsayacağımız gibi, 55 inci hükümet, POAŞ'ta bir özelleştirmeye kalkışmış, sonuç, fiyasko olmuştur.

Türkbankın satışında yanlışlık yapılmıştır, usulsüzlük yapılmıştır, satışa fesat karıştırılmıştır.

Diyarbakır'da et-balık kombinası özelleştirmenin bir başka türü olarak kapatılmıştır ve bu bölge halkının çalışma yaşamına dönük bütün beklentileri kararmıştır.

İzmit'te SEKA fabrikası kapatılmaya kalkılmıştır; hem de depoları hammaddeyle doluyken ve yapılacak pek çok iş almış durumdayken. Neyse ki, ortaya konulan tepki, Hükümetin bu yanlış kararından dönmelerini sağlamış ve vahim sonuçlar doğuracak bir felaket önlenmiştir.

Felsefesiyle, uygulamalarıyla büyük sorunlar yaratan bu özelleştirmeler ve kapatmalar, yüzlerce işçinin işsiz kalmasına yol açmıştır, bekleneni de getirmemiştir; çünkü, özelleştirmeler yapılırken, düzenleyici kurumlar yaratılmadan bu işe kalkışılmıştır. Fiyatlar, gerçek fiyatların altında tutulmuştur. Bu nedenle de, özelleştirmeler, devlet hazinesine kaynak getirmek yerine, yük yüklemiştir.

Bir yandan bu tür özelleştirmelerle devletin varlığı özensizce elden çıkarılırken, diğer yandan da holdinglerin elindeki batık bankalar devlete yamanmış, devlet hazinesinden trilyonlar, mevduat güvencesi olarak bu batık bankaların kurtarılması için sarf edilmiştir. Bu durumun en güzel örnekleri, Interbank, Bankekspres ve Türkbank olaylarıdır. Halbuki, Bankalar Kanunu, bankaları, devletin gözetim ve denetimi altına sokmuştur. Eğer, bu bankaların varlığı boşaltılırken, halkın yatırdığı para holding şirketlerine aktarılırken bu denetim gerçekleştirilebilseydi, kuşkusuz, devlet, bu yüklerden kurtulabilecekti.

Değerli milletvekilleri, bu bağlamda değinmek istediğimiz bir başka husus daha var. 55 inci hükümet, 56 ncı hükümetin açıklanmasından hemen önce, 8 santral ve 14 elektrik dağıtım bölgesinin, holdinglere satışını onaylamıştır. Gazetelerde yer alan bir haberdir bu. Giderayak, yangından mal kaçırır gibi verilen bu onay, parlamenter rejimin geleneklerine, yönetim yöntemlerine aykırıdır. Düşen bir hükümetin, kendisinden sonra gelecek hükümetin iradesini bağlayacak ve uzun vadede çok ciddi sonuçlar doğuracak işlemleri yapmaktan kaçınması gerekir; ancak, durum çok fark-

lı olmasına rağmen, bu gerekçelerle 1999 bütçesinin Genel Kurulda görüşülmesini engelleyen 55 inci hükümet, sıra, devlet malını satmaya gelince, birden bu düşüncelerini unutmamıştır; inanılmaz bir duyarsızlıkla bu satışlara onay vermekten kaçınmamıştır. 56 ncı hükümetin dikkatine bu olayı sunmakta yarar görüyorum, belki, vakit çok geç olmamışsa bir önlem alır diye.

Değerli milletvekilleri, 56 ncı hükümetin programında eğitim konusuna özel bir önem verilmekte, 55 inci hükümet döneminde sekiz yıllık kesintisiz eğitim uygulamaları alanında büyük mesafe alındığı ve bu doğrultuda çalışmaların sürdürüleceği bildirilmektedir. Sekiz Yıllık Eğitim Kanunu, tıpkı Vergi Kanunu gibi, Sayın Ecevit ve Sayın Yılmaz bilmezlikten gelse ve bir teşekkürü bile çok görse de, Cumhuriyet Halk Partisinin büyük katkılarıyla çıkmıştır; ancak, sonradan, din öğretimi konusunda, sekiz yıllık öğretim felsefesine aykırı birtakım düzenlemeler, ilk önce yönetmelikle gerçekleştirilmeye çalışılmış, olmayınca da, 55 inci hükümet yasa değişikliği yoluna başvurmuştur. Dileriz, 56 ncı hükümet, sekiz yıllık eğitim konusunda aynı yozlaştırıcı arayışlara kendisini teslim etmez.

Yozlaştırılma bakımından, vergi reformu adı altında çıkarılan yasanın kaderi de farklı olmuştur. Cumhuriyet Halk Partisi, vergi yükünün adil bir biçimde dağıtılmasını sağlamak amacıyla bu yasanın çıkarılmasında da 55 inci hükümete büyük destek vermiştir; ancak, sonra, 55 inci hükümet, faiz kazançlarına, borsacılarla tanıdığı muafiyetlerle, vergi yükünün, tekrar, işçinin, memurun, esnafın, çiftçinin sırtında kalmasına yol açmıştır.

Değerli milletvekilleri, 56 ncı hükümetin programında dikkat çeken bu birkaç hususla ilgili değerlendirmeleri yaptıktan sonra, 56 ncı hükümetin programıyla ilgili güven oylamasında Cumhuriyet Halk Partisinin ret oyu kullanacağını açıklamak istiyorum. Ret oyumuzun nedeni, 56 ncı hükümetin, politikalarıyla, 55 inci hükümetin bir devamı olduğunu hükümet programında ifade etmesidir. 55 inci hükümeti hangi nedenlerle düşürmüşsek, bu nedenlerle, 56 ncı hükümetin programına güvenoyu vermeyeceğiz.

Burada, şu hususa da dikkat çekmeye gerek görüyorum. Doğru Yol Partisi, sabahtan beri, 55 inci hükümetin yaptıklarını eleştirmiştir. Destek vereceğini söylediği hükümetin programında, 55 inci hükümetin uyguladığı programın uygulanmasına devam edileceği yazılıdır. Şimdi, biz, merak ediyoruz, Doğru Yol Partisi, çok eleştirdiği 55 inci hükümetin programını uygulayacağını söyleyen 56 ncı hükümete, bu güvenoyunu, acaba, nasıl, hangi gerekçelerle ve hangi cesaretle verecektir! Kuşkusuz, bu, kendi bilecekleri bir iştir, toplumun değerlendireceği ve nihai kararını da 18 Nisan'da seçim sandığında vereceği bir durumdur. Ret oyu kullanacak olmamıza rağmen, Anadol-İktidarını onsekiz ay desteğiyle ayakta tutan Cumhuriyet Halk Partisine, bu özverili davranışı ve yardımı için, bir kez bile, teşekkür etme gereğini duymamış olan Başbakan Sayın Bülent Ecevit'e ve 56 ncı hükümetin tüm bakanlarına, Cumhuriyet Halk Partisinin geleneksel nezaketinin gerektirdiği başarı dileklerimizi de sunmak istiyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Araslı, teşekkür ediyorum.

Anavatan Partisi Grubunun görüşlerini birinci bölümde arz ve ifade etmek üzere...

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Sayın Başkan, ben de bir yazı göndermiştim; lütfeder misiniz... Sataşmayla ilgili...

BAŞKAN – Efendim, tutanakları istettim; değerlendireceğim. Zataîinize, tezkere...

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Ama, tavı kaçır efendim, zamanı kaçır; iki cümleyle, sataşmaya...

BAŞKAN – Efendim, zaman, zaten, kaçıyor; zamanı durduramayız.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Hayır, o zaman değil, bu zaman kaçır.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sataşma olduğu için efendim, sığağı sığağına cevap vermek istiyoruz.

BAŞKAN – Efendim, aynı oturma içerisinde... Başka bir oturumumuz yok; yani, birleşime ara verecek olursam, ara vermeden önce değerlendirim; siz üzülmeziniz.

Efendim, biz, bir taraftan çalışalım...

Anavatan Partisi Grubunun görüşlerini birinci aşamada ifade etmek üzere, Sayın Ahat Andican...

BAŞBAKAN YARDIMCISI VE DEVLET BAKANİ HASAN HÜSAMETTİN ÖZKAN (İstanbul) – Efendim, söz verseydiniz...

BAŞKAN – Efendim, müsaade buyurun da bir sayın üyeyi çağırayım; grup sözcüsünü...

BAŞBAKAN YARDIMCISI VE DEVLET BAKANİ HASAN HÜSAMETTİN ÖZKAN (İstanbul) – Sataşmaya sığağı sığağına cevap verseydi...

BAŞKAN – Efendim, hiçbir şey soğumuyor burada, hepsi sığağı sığağındadır; hiç üzülmezin siz.

Sayın Andican, buyurunuz efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

Sayın Andican, Başkanlığa gelen nota göre zatîaliniz 20 dakika konuşacaksınız; öyle mi efendim?..

A. AHAT ANDİCAN (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – Peki; buyurunuz efendim.

ANAP GRUBU ADINA A. AHAT ANDİCAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 12 Ocak Salı günü, Başbakan Sayın Bülent Ecevit tarafından Meclis gündemine sunulan 56 ncı hükümet programıyla ilgili, partimin görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum; Üçü Meclise saygılar sunuyorum.

Sayın milletvekilleri, yaklaşık 45 günlük bir arayış sonrasında tek partili bir azınlık hükümeti olarak şekillenen 56 ncı hükümet, 18 Nisan seçimlerine kadar görev yapacaktır. Dolayısıyla, bu hükümetin temel görevi, ülkemizi seçimlere kadar tutarlı bir şekilde yönetmek, birlikte yapılacak olan genel ve yerel seçimlerin esenlik içerisinde gerçekleştirilmesini sağlamaktır.

Bazı siyasî çevreler, 56 ncı hükümetin bir azınlık hükümeti olarak yeterince güçlü olamayacağını, önünde çok kısa bir süre olduğu için de bir idareimaslahat hükümeti olacağı şeklinde tanımlamalar yapmaktadır. Anavatan Partisi olarak buna kesinlikle katılmadığımızı söylemek istiyorum.

Öncelikle, 56 ncı hükümet, Parlamentomuzun çoğunluk desteğiyle kurulma noktasına gelmiş bir hükümettir. Dolayısıyla, ülkemizin çıkarları doğrultusunda yapacağı her hareket, Parlamento'nun çoğunluğunun desteğini arkasında bulacaktır.

Bir diğer değinmek istediğim nokta da, ülkemizde, siyasî anlayışın, 21 inci Yüzyılın eşiğinde yavaş yavaş olgunlaştığı doğrultusundadır. Artık, toplumsal gelişmeyi ve ülke çıkarlarını parti çıkarlarının önüne koyabilen, bireysel siyasî ihtirasların önüne koyabilen politikacıların, eğer, bu düşüncelerini uygulamaya da intikal ettirebilirlerse, azınlık hükümetleriyle de başarılı olabileceklerini gördüğümüz bir döneme girmiş bulunuyoruz.

Nitekim, 55 inci Mesut Yılmaz Hükümeti, bu anlayışın Türk siyasetindeki ender örneklerinden birisidir. Parlamentoda çok sınırlı ve çok değişken bir desteğe sahip olmasına rağmen, eğitim reformu ve vergi reformu gibi Türkiye'nin geleceği açısından çok önemli iki dönüşüm projesi ger-

çekleştirebilmiştir. Sınırlı bütçe imkânlarına rağmen, özellikle, enerji, ulaşım ve iletişim alanlarında büyük yatırımlar yapılmasını sağlamıştır. Özelleştirmenin başlangıcından, yani, 1985'li yıllardan itibaren hiçbir zaman 500 milyon doları geçmeyen bir sınırın, bu hükümet döneminde, bir yıl içerisinde, 2 milyar dolar gibi rekor bir düzeye çıktığını görüyoruz.

Yine, hesapta hiç olmayan -tabii, Allah'ın takdiridir- içeride sel, deprem gibi felaketselere rağmen, dışarıda da dünya tarihinin en büyük krizlerinden birisinin uzantılarının Türkiye'yi büyük ölçüde etkilemiş olmasına rağmen, hükümet programında gündeme getirilmiş olan enflasyon düzeyi ve ekonominin büyüme sınırları gerçekleştirilebilmiştir.

Bütün bunları gerçekleştirirken de -bir şeyin altını özellikle çizmek istiyorum- kesinlikle popülist yaklaşımlar gündeme getirilmemiştir. Üç partili koalisyondan oluşan 55 inci hükümet, siyasî uzlaşmayı, istikrar arayışını -altını çizerek söylemek istiyorum- pozitif siyaset anlayışını ısrarla önplana çıkarmamış olsaydı, kesinlikle, böylesi bir hizmet dönemini gerçekleştirme imkânını bulamayacaktı. 55 inci Mesut Yılmaz Hükümeti, Türk siyaseti için çok önemli bir deneyim olmuştur, bir kazanım olmuştur, siyasî uzlaşma kültürümüze ve demokrasimize büyük katkı sağlamıştır. Bu nedenle, 56 ncı hükümetin programında belirtilen "hükümetimiz, sağlıklı demokrasinin gereği olan uzlaşma kültürünü geliştirmeye çalışacaktır" tanımlamasını takdirle karşıladığımızı belirtmek istiyorum.

Bütün mesele, bunalım demagogilerini ve içi boş sloganları, halkı yanıltıcı, yönlendirici araçlar haline getirmemektir; milletimizin millî ve manevî değerlerini istismar ederek, siyasetin temel araçları haline dönüştürmemektir; her toplumda olduğu gibi, Türk toplumunda da var olan küçük farklılıkları agridise ederek, büyüterek, tahrik ederek ayrıştırıcı unsurlar haline dönüştürmemektir ve daha da önemlisi, iktidarı ele geçirebilmek için her yolu mubah sayan bir anlayışa sahip olmamaktır. Ne yazık ki, geçmişte örneklerini gördüğümüz bu tür yaklaşımlar sosyal istikrarı bozmakta, toplumsal gerilimi artırarak kampaşmalara ve ayrışmalara yol açmaktadır. Türk toplumu, siyasette uzlaşmayı, sorunlara birlikte çözüm aramayı ilke olarak kabul eden pozitif siyaset anlayışını aramaktadır ve buna, fazlasıyla da layıktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1990'lı yıllarda Doğu Blokunun dağılmasıyla, Türkiye, bir uç devleti olmaktan çıkmış, Avrasya coğrafyasının merkezine yerleşen etkin bir bölge devleti haline dönüşmüştür ve tabii, bu gelişme, Türkiye'nin önüne birçok avantajları da getirmiştir, çözümlenmesi gereken, toplum olarak gerçekten üzerine odaklanmamız gereken birçok sorunları da beraberinde getirmiştir. Türkiye, Avrupa Türk dünyası ve İslam dünyası arasındaki muazzam imkânlar sağlayan jeopolitik imkânlarının getirdiği avantajlara sahiptir ve ekonomisi, bugün, dünyanın 17 nci sırasına yükselmiş bir güce sahiptir ve sosyal sermaye diyebileceğimiz yetişmiş bir insan potansiyeline sahiptir. Türkiye'de görev yapacak hükümetlerin, bu imkânları, ülkemizin millî çıkarları doğrultusunda ve en iyi biçimde kullanmaları gerekmektedir. 55 inci Mesut Yılmaz Hükümeti, dışpolitikanın temellerini bu anlayışa göre şekillendirmiştir. Nitekim, geçen ay içerisinde uluslararası basında etkin bir yayın organında çıkmış bir makaleden, izninizle, çok kısa bir alıntı yapmak istiyorum. Yazıda, 55 inci hükümetin, bir azınlık hükümeti olmasına karşın, dış dünyada Türkiye'nin tezlerini kabul ettirmekte çok kararlı davrandığını belirtiyor ve yazının başlığı da çok enteresan; "Türkiye gücünü keşfediyor" Tekrarlamak istiyorum: "Türkiye gücünü keşfediyor" Ardından, yıllardır Türkiye'nin başına bela olan teröristbaşının, Suriye üzerine yapılan ciddi bir baskıyla, önce Suriye'yi, daha sonra Rusya'yı terk etmek zorunda kaldığı vurgulanıyor; İtalya'ya bir sığınma hamlesini gerçekleştirdiğini; ama, İtalya'nın, başlangıçta önemsemediği ya da çözebileceğini sandığı bu sorunun, artık kendisi için bir çıkmaz sokak haline dönüştüğünü ifade ediyor; bunda da, Türkiye'nin, Türk Hükümetinin ve Türk Milletinin reaksiyonlarının önemli rol oynadığını söylüyor.

Ayrıca, evvelki yıl, Kıbrıs'a yerleştirilmek üzere Rusya'dan alınan S-300'lerin, Türk hükümetlerinin kararlı politikaları sayesinde, bu azınlık hükümetinin uyguladığı kararlı politikalar sayesinde, bugün, Yunan hükümeti ve Rum kesimi tarafından gerçekleştirilemediğini söylüyor ve Bakü-Ceyhan politikalarında, bu hattın olmaması yönünde çalışan uluslararası dev firmaların, Türkiye'deki enerji sektöründeki yatırımlardan dışlanmasıyla hizaya getirildiğini söylüyor ve Türk cumhuriyetleriyle oluşturulan büyük boyutlu ilişkilerle, Türkiye'nin, Avrasya siyasi dengelerinde çok önemli bir güç haline geldiğini söylüyor.

Sonuç olarak söylediği şey şudur: Türkiye'de bir azınlık hükümeti vardır, bir azınlık hükümeti tarafından yönetiliyor; ama, kendi gücünü keşfetmiştir ve artık, Türkiye, Avrasya coğrafyasında, dünya siyasetinde etkili bir güçtür, hesaba alınması gereken bir güçtür; bunu söylüyor.

56 ncı hükümet programında, 55 inci hükümetin dışpolitika ilkelerinin korunacağı ve bölücü örgütle mücadeleden başlayarak, Türkiye'nin kanını emen, Türkiye'nin aleyhine olan her türlü organizasyonla mücadele edileceği bildirilmektedir. Bu görüşü takdirle karşıladığımızı belirtmek istiyorum.

Türkiye, dünyanın en sorunlu bölgeleriyle komşudur ve etkin bir bölge devleti olarak, çevredeki bütün sorunlarla ilgilenmek ve kendi ulusal çıkarları doğrultusunda çözümler üretmek zorundadır. Balkanlarda bir daha alevlenen Kosova sorunu, Irak'ta yaşanan kaos, Kafkasya'da çözüm bekleyen Azerî-Ermeni çatışması, Yunanistan ile ilgili sorunlar, Kıbrıs ile ilgili sorunlar, bunların başlıcalarıdır.

Ayrıca, Türkiye-Avrupa Topluluğu ilişkileri, Türkiye-Türk cumhuriyetleri ilişkileri, Türkiye-İslam ülkeleri ilişkileriyle, her boyutta en üst düzeye çıkarılması gereken süreçler devam etmektedir.

56 ncı hükümet programında, bütün bu ilişkilere yer verilerek gerekli siyasi açılımların sürdürüleceği mesajının verilmiş olması, gerçekten memnuniyet vericidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; enformasyon teknolojisindeki büyük gelişmeler, soğuk savaş sonrasında ortaya çıkan siyasi konjonktürle beraber bir küreselleşme sürecini başlatmıştır. Geleneksel ulus devlet yapılarını büyük ölçüde zorlayan bu gelişme, özellikle, ekonomik alanda global bir karşılıklı bağımlılık sürecini başlatmıştır. Gelişmekte olan ekonomilerin büyük oranda ihtiyaç duyduğu taze para veya döviz sorununu uluslararası sermaye karşılamaktadır; ama, bir kriz anında ya da kriz beklentisinde o ülkeleri hızla terk etmektedir. Nitekim, 55 inci hükümetin görev aldığı dönemde, yani, temmuz ayında, önce Pasifik'te başlayan kriz daha sonra Rusya'ya gelmiş ve Rusya'nın tarihinde gördüğü en derin kriz yaşanmıştır. Rusya'nın da Türk ekonomik yapılanması açısından, dışticaret hacmi açısından ikinci partnerimiz olduğu hatırlanırsa, bu krizin Türkiye'yi ne kadar etkilediği de kolayca anlaşılacaktır. Bu krizin başlamasıyla birlikte, geçen yılın ikinci altı ayında ülkeyi terk eden sermaye miktarı, neredeyse, 7 milyar dolar civarındadır.

Global krizin, özellikle, yükselen pazar diye tanımlanan ülkeler için bir diğer faturası da, risk beklentisi içerisinde olan global sermaye, uluslararası sermaye, artık, bu pazarlara kredi açmakta beklentiye girmektedir ve bu kredi açma işlemini askıya almaktadır. Nitekim, Türkiye'de de geçen yılın ikinci yarısında bu sıkıntı ortaya çıkmıştır ve dışkaynak yetersizliği de iç piyasada faizlerin yükselmesine yol açmıştır.

Bu gelişmelere ilave olarak, 55 inci hükümetin, tümüyle siyasal gerekçelerle haksız ve hazırlıksız olarak düşürülmüş olması sonrasında da dış dünyada bir siyasi istikrarsızlık imajı da ortaya çıkmıştır. Bütün bu olumsuz gelişmelere karşın, Türkiye, 55 inci hükümet, 1998 yılı başında ortaya koyduğu bütçe hedeflerini fazlasıyla gerçekleştirmiş ve kamuoyuna söz verdiği enflasyon rakamlarını yakalamıştır; bu, kanımca büyük bir başarıdır.

Global kriz henüz sonlanmamıştır. Daha, evvelsi gün Brezilya'da ciddi bir devalüasyon süreciyle başlayan bu kriz, Latin Amerika'yı ve tüm dünyayı da etkisi altına almak üzere devam etmektedir. İşte, bu noktada, 55 inci hükümet döneminde başlatılmış olan bu ekonomik politikaların devam ettirilmesi gereklidir ve nitekim 56 ncı hükümetin hükümet programında, bu programın aynen uygulanacağı konusunda söylenen sözler, gerçekten, bizim memnuniyetimizi ortaya çıkarmıştır. Tabii, kuşkusuz, anti enflasyonist programların da kararlılıkla uygulanması lazımdır ve 56 ncı hükümetin bunu sürdürmesi gerekmektedir; fakat, bir şey daha vardır, seçim ekonomisi uygulanması gereklidir. Çünkü, seçim ekonomisi, küçük ve sınırlı kitlelerin çıkarları için, bütün ekonominin ve bütün milletin geleceğinin ipotek altına alınması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, 55 inci hükümet bunu yapmamıştır, 56 ncı hükümetin de bunu yapmayacağını ifade etmiş olmasını takdirle karşılıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında, negatif siyaset anlayışıyla "sen şunu yapmadın, ben bunu yaptım" gibi bir anlayışı bu kürsülerde ifade etmeyi, Anavatan Partisi temsilcileri olarak çok yeğlemiyoruz, kullanmıyoruz; ama, sabahki konuşmalar sırasında, bir partimizin değerli sözcüleri, öylesine gerçekdışı beyanlarda bulundular ki, onlara bir şey söylememek, sanki onların doğru şeyler söylemiş olduğunu zımnen kabul etmek anlamına gelebilirdi. Onun için, izninizle, sanıyorum sözcü arkadaşlar burada değiller; ama, bazı noktalarda kendilerine, bazı hatırlatmalar yapmak istiyorum.

Sayın DYP sözcüsü, konuşmasının başlangıcında bir şey söyledi: "Geçmiş bilmeden gelecek anlaşılamaz." Kesinlikle katılıyorum; çok doğru bir sözdür. İşte, bu sözden yola çıkarak, bir şeyi gündeminize getirmek istiyorum, yakın geçmişten bir hükümet programını ve alınan sonuçları gündeminize getirmek istiyorum. Şöyle diyor hükümet programı: "Ötümüzdeki yıl enflasyon yüzde 54, büyüme hızı yüzde 5,5 olacak." O yıl; yani, 1994 yılında gerçekleşen enflasyon, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en büyük enflasyonu; yüzde 150. Büyüme hızı ise, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en kötü büyüme hızı; bırakın ülkenin büyümesini, yüzde eksi 6 küçülmüştür. Bu, 1994 yılıdır ve o dönemde, bırakın ülkede kriz olmasını, dışdünyada da kriz adına hiçbir şey yoktur. Sadece bilgisiz, sadece umarsız, sadece tutarsız ekonomik politikalar, para politikaları ve maliye politikalarıyla bu sonuç elde edilmiştir.

Halk arasında bir söz vardır; halkın sözü, gerçekten denenmiş, sınanmış sözdür, doğrudur. Deniyor ki: "Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz." Geçmişte yaptığınız ortada değerli dostlar, gelecekte ne yapacağınız da bundan belli. Allah bu milleti sizin iktidarınızdan, tekrar iktidarınızdan korusun demekten başka bir şey elimden gelmiyor.

Aynı sözcü, 55 inci hükümet döneminde dışarıdan para bulmakta zorluk olduğunu ve bunun, dünyadaki krizle alakası olmadığını, 55 inci hükümetin tutarsız ekonomik politikalarından kaynaklandığını söylüyor. Doğrudur, bu dışarıdan para bulamamakta Türkiye'yle ilgili sebepler de vardır; fakat, sayın sözcünün zannettiği gibi 55 inci hükümetle alakalı değildir.

1995 yılını hatırlamanızı istiyorum. IMF'yle -Uluslararası Para Fonuyla- bir stand-by anlaşması imzalanmış ve bu Hükümet, Türkiye adına, Türk Milleti adına, bu stand-by anlaşmasının imzalanmasıyla, uluslararası arenalara sözler vermişti. Bu verilen sözler hemen unutuldu, 1995 yılı içerisinde, biraz önce tanımladığım nitelikte bir seçim ekonomisi için, Türkiye'nin uluslararası dış itibarı tamamen ayaklar altına alındı ve Türkiye, bir anlamda, uluslararası piyasalar açısından, layık olmadığı halde, sabıkalı bir ülke haline getirildi. Sonuç olarak da, insanların, uluslararası piyasaların sütten ağzı yanmış, tabii ki, yoğurdu üfleyerek yiyorlar.

Dolayısıyla, Türkiye'nin de bu konuda suçu olmuştur; ama, bu suç, 55 inci hükümetin değil, aksine, 1994-1995 yıllarında bu ülkede ekonomiyi yöneten hükümetlerin suçudur.

Ekonomiden sorumlu sayın sözcü, crony kapitalizminin -İngilizcesi bu- yani Türkçe halk de-yimiyle söylersek ahab çavuş kapitalizminin ya da sen ben bizim oğlan kapitalizminin 55 inci hü-kümet döneminde gerçekleştirildiğini söylüyor, iddia ediyor.

Değerli dostlar, bu tip bir yakın çevre kapitalizminin ne zaman ve hangi boyutlarda uygulan-dığını anlamak için çok uzağa gitmeye gerek yok. Sadece, Hazineden, gidip, 1993 yılından, Doğ-ru Yol Partisinin genel başkan seçimleri öncesinden başlayarak, 1996 yılı sonuna kadar kimlere, hangi boyutlarda ve ne kadar kredi aktarılmıştır, teşvik verilmiştir, bunun listesini almak ve bu lis-teyi bihakkın, vicdanlı bir şekilde, tarafsız bir şekilde incelemek, Cumhuriyet tarihinde en büyük crony kapitalizmin ya da sen ben bizim oğlan kapitalizminin ya da ahab çavuş kapitalizminin ne zaman uygulandığını göstermesi bakımından tarihî bir ders olur diye düşünüyorum.

Yine, diğer DYP sayın sözcüsü de "55 inci hükümet üç hedef ortaya koydu, üçünü de gerçek-leştiremedi." dedi. Neymiş bu hedefler: İrticayla mücadele, enflasyonla mücadele, Susurluk ve çe-telerle mücadele. Doğrudur; hedeflerin birkaçı bunlardı. İrtica diye bir suç yokmuş! İrtica diye bir suç var; eğer, bu ülkeyi ya da bir ülkeyi din eksenli olarak yöneteceğim, siyasetin eksenine dini yer-leştireceğim diyorsanız, bu, irticadır ve bir suçtur. Dolayısıyla, 28 Şubat 1997'de, altını çizerek tek-rarlıyorum, 28 Şubat 1997'de Refahyol Hükümeti liderlerinin onaylayarak Türkiye'nin gündemine getirdikleri politikalar, irticayla mücadele politikası, 55 inci hükümet tarafından sürdürülmüştür.

NURETTİN AKTAŞ (Gaziantep) – 1800'lerde de irtica söyleniyordu.

A. AHAT ANDİCAN (Devamla) – "Susurluk'u gerçekleştiremedi, Susurluk'la ilgili sözlerini..."

NURETTİN AKTAŞ (Gaziantep) – 1800'lere git...

A. AHAT ANDİCAN (Devamla) – Lütfen dinler misiniz... "Susurlukla ilgili sözlerini gerçek-leştiremedi" diyor.

NURETTİN AKTAŞ (Gaziantep) – Bunun sonu gelmez...

A. AHAT ANDİCAN (Devamla) – Değerli sözcüye sadece şunu hatırlatmak istiyorum: Eğer, Susurluk'u sadece bir araba kazası -içinden çıkmış, ki, içinden çıkanları da incellerseniz çok fark-lı şeyler ortaya çıkıyor- olarak alırsanız, doğrudur; ama, Susurluk bir semboldür. Değerli konuşma-cıya sadece şunu hatırlatmak istiyorum: Bu Hükümet, bu azınlık Hükümeti, çetelerle yaptığı mü-cadele sonrasında, 1993-1996 yılları arasında sahipsiz zannedilen bu ülkenin her köşesinde ortaya çıkmış çeteleri bir bir adalete teslim etmiştir. 55 inci hükümetin onyediyi aylık icraatı içerisinde ada-lete teslim edilen çete mensubu sayısı 1 028, halk arasında "baba" diye tanımlanan insanların sayı-sı da 20'nin üstündedir; hem yurt dışında hem yurt içinde bunlar gerçekleştirilmiştir. (ANAP sıra-larından alkışlar) Bütün bunları unutmamak lazımdır.

KAHRAMAN EMMİOĞLU (Gaziantep) – Söylediğinize inanıyor musunuz acaba?!

A. AHAT ANDİCAN (Devamla) – Böylesi negatif bir siyaset anlayışını, karalayıcı bir siya-set anlayışını...

KAHRAMAN EMMİOĞLU (Gaziantep) – Söylediğine inanmıyorsun Sayın Andican...

A. AHAT ANDİCAN (Devamla) – Gerçekleri ifade ediyorum; böylesine, bu kürsülerden di-le getirmek istemezdim; ama, Doğru Yol Partisinin sayın sözcüleri beni mecbur bıraktılar.

Şimdi, son olarak, geri dönüyorum ve 56 ncı hükümete kesinlikle güven duyduğumuzu söylü-yorum. Önlerinde üç ay var. Üç ay, hem kısa, hem çok uzun bir dönemdir; çünkü, 21 inci Yüzyıl-da zaman sıkışmıştır, yoğunlaşmıştır, bir gecede büyük değişiklikler olabilmektedir ve Türkiye'de, Türk Milletinin beklentileri farklıdır, her kesimin farklı beklentileri vardır, istekleri vardır, taleple-ri vardır; Türkiye dinamik bir toplumdur, hızlı bir değişim göstermektedir. Dolayısıyla 56 ncı hü-

kümetin işi zordur, biliyorum; ama 56 ncı hükümet, ilkeli siyaset anlayışını beraber yaptığımız arkadaşlardan oluşuyor ve bu ülkede gerçekten her dönemde siyasî anlayışını ve siyasî tutarlılığını göstermiş bir Başbakan önderliğinde kuruluyor bu hükümet, inanıyorum ki, bu üç ayın Türkiye için en tutarlı ve en ilkeli biçimde geçirilmesini sağlayacaktır ve hiç kimsenin kaygı duymasına gerek yoktur. İşlerinin zor olduğunu biliyorum, bu zorlukta kendilerine başarılar diliyorum. Anavatan Partisi olarak, ülke yararına yapacakları her şeyde, ülkenin, milletin geleceğini kurtarma uğruna yapacakları her şeyde, ülkenin çıkarlarını koruma noktasında arkalarında olacağımızı söylüyorum, programlarına katılacağımızı bildiriyorum ve parti olarak güvenoyu vereceğimizi söylüyor, hepimize, Yüce Meclise saygılar sunuyorum. (ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Andican, teşekkür ediyorum.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Sayın Başkanım, sayın sözcünüzün, Doğru Yol Partisine, geçmişteki kabineye... Zabıtlara bakarsanız...

BAŞKAN – Aman efendim... Sayın Gözlükaya...

Efendim, varsa talebiniz, gönderin.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Müsaade buyurun efendim.

Geçmişteki Doğru Yol iktidarlarına, sayın Doğru Yol sözcüsünüzün sözlerine atfı cürümde bulunmak kaydıyla, "Allah korusun o iktidarlardan, sizin iktidarınızdan" demiştir; bu ne demektir; bu sataşma değil de nedir Sayın Başkan...

KAHRAMAN EMMİOĞLU (Gaziantep) – Kendine söylüyor Sayın Gözlükaya, kendi kendine söylüyor.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Sayın Başkan, bu bakımdan söz istedik.

BAŞKAN – Sayın Andican, teşekkür ederim.

Sayın Andican, bir gecede beklenmedik değişikliklerin olabileceğini ifade ettiniz. Ben temenni ederim, o beklenmedik değişiklikler gece değil gündüz olur. (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

SÜLEYMAN HATİNOĞLU (Artvin) – Bunu bilimsel olarak söyledi, siz başka manada konuşuyorsunuz.

BAŞKAN – Anavatan Partisinin görüşlerini ifade etmek üzere Sayın Karakoyunlu.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, bize hiç söz vermeyecek misiniz?

BAŞKAN – Talepte bulunun efendim, talepte bulunun.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Arkadaşımız talepte bulunuyor.

BAŞKAN – Sayın Bedük...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Müzakerenin başından beri Doğru Yol Partisine yönelik yapılan bu kadar haksızca ithamlara karşı söz istememize rağmen, bizi hiç dikkate almayacak mısınız?

BAŞKAN – Sayın Bedük, zatiâliniz yoktunuz, ben, Sayın Gözlükaya'ya talepte bulunun dedim efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Deminden beri size müracaat ediyoruz efendim.

BAŞKAN – Efendim, ben Sayın Gözlükaya'ya "talep gönderin" dedim; siz yoktunuz ki!..

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Hayır, ben takip ediyorum; buradaydım...

BAŞKAN – Efendim "talepte bulunun" dedim; ne diyeyim yani?!

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – İstirham ediyoruz efendim...

BAŞKAN – Sayın Bedük, ne diyeyim?..

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Bizleri dikkate almıyorsunuz efendim.

BAŞKAN – Fesuphanallah!..

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Devamlı olarak satışta yapılıyor...

BAŞKAN – Sayın Bedük, ben "bir talebiniz varsa talepte bulunun" diyorum.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Talebimiz vardı; bir türlü söz vermediniz; daha evelden herkese söz veriyordunuz.

BAŞKAN – Efendim, kimseye söz verdiğimiz yok... Sayın Bedük, tutanakları istettim efendim.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Bir dakika efendim, müsaade eder misiniz...

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Sayın Başkan, tavrınızdan... Ben cümlemi tamamlamadan Sayın Ahat Andican'a teşekkür ettiniz. Bana "size satışta bulunduğu dair iddialarımızı yazılı veriniz" diye söyleyip nokta koysaydınız, otururduk yazardık...

BAŞKAN – Söyledim efendim.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Yani, bize, Başkanlıkça bir nevi saygısızlık yapıldı.

BAŞKAN – Efendim, konuşmadan nokta belli olmuyor ki; ben sözümlü bitirdim, bir talepte bulunun dedim.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – O zaman, konuşanları dinlemediniz...

BAŞKAN – Sayın Gözlükaya, ben, zatiâlinize "talepte bulunun" dedim; talepte bulunun...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Satışmayla ilgili talebe anında cevap vermek durumundasınız.

BAŞKAN – Efendim, talepte bulunun dedim, daha ne diyeyim yani?!

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Olur mu?!

BAŞKAN – Sayın Karakoyunlu; buyurun efendim.

21 dakika süreniz var.

ANAP GRUBU ADINA YILMAZ KARAKOYUNLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi, Anavatan Partisi adına saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bülent Ecevit tarafından oluşturulmuş 56 ncı Cumhuriyet Hükümetinin Programı üzerinde Anavatan Partisinin görüşlerini arz etmek üzere huzurunuzdayım; şahsen de sizlerin hepinizi tek tek saygıyla selamlıyorum; ekranları başında bu programı, bu görüşmeleri izleyen halkımızı da, aynı şekilde saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, burada konuşmalarını yapan sayın sözcülerin hiçbirisi, 56 ncı hükümet programıyla ilgili görüş beyan etmediler; genellikle 55 inci hükümete yönelen birtakım görüşlerde ve eleştirilerde bulundular.

Bir hükümet programının çok kısa bir dönemde ve fevkalade önemli bir geçiş aşamasında ülkeye getirebileceği faydalara katkıda bulunmaları beklenirken, 55 inci hükümetle ilgili olan birikmiş asabiyetlerini ortaya koymalarını, çok sağlıklı bir müzakere biçimi olarak değerlendirmedikleri ifade etmek istiyorum.

Sayın Ufuk Söylemez 55 inci hükümetle ilgili olarak birtakım ekonomik meseleleri getirdi ve gündeme koydu; fevkalade ateşli bir üslup içerisinde görüşlerini belirtti. Bu kadar mahirane ve vukfla ortaya konulmuş olan görüşleri; kendisinin de üyesi bulunduğu 54 üncü hükümetin programının ve uygulamasının yansıtılması olduğundan, çok isabetli görüşler olarak kabul ediyorum; ama, sürçüllisan etti, sadece "55 inci hükümet" dedi. Dolayısıyla, Meclisin zabıtlarında kendi dönemine ait olan fevkalade teşhislerinin ortaya konulmuş olmasını sırf zabıtlar tashihi bakımından söylüyorum; yoksa herhangi bir polemik ihtiyacı ve endişesinde değilim.

Nevzat Ercan arkadaşımızın ortaya koyduğu görüşlere gelince, o bahiste bir miktar tafsilata girmek ihtiyacını hissediyorum.

Değerli milletvekilleri, eğer, sosyal bir olayda toplumsal değerleri kavramada zorluk çekerse-niz, kendiniz için önem taşıdığını zannettiğiniz detaylarda sadece kendinizi tarif edersiniz. Dolayısıyla, Nevzat Ercan arkadaşımızın biraz evvel yapmış olduğu konuşma, bu hukuk tarifinin tüm özelliklerini içeren nitelikteydi. Dolayısıyla, Sayın Gözlükaya'nın, benim bu konuşmamdan, ötürü, kendisini muhatap alarak sözümü bitirdiğimde tekrar hitabete geçip "efendim, söz isterim" demesine gerek kalmayacak; çünkü, ben Nevzat Beyi muhatap alarak söylüyorum.

Değerli milletvekilleri, hukukun temel ilkelerinden bir tanesi şudur: Eğer sistemin değerlerini ve etkinliklerini tutarlı kılan ve zamana göre etkisini koruyan düzenleme türünü muhafaza edebili-yorsanız, onun adına ilke denir; ama, bu ilke kendi içerik değerlerini tartışırken, bir hükümete yö-nelebilecek olan eleştiride saptırmaya yönelirseniz, o tarif kendinizi ikinci defa olarak bağlar. Do-layısıyla, evham ile varsayım arasındaki farkı tefrik edebilecek maharette değilseniz, sadece idrak-la değil iyi niyetle de meseleyi ortaya koyabilecek kadar da hazırlıklı sayılmazsanız, fêhim ile ve-him arasındaki farkı tefrik edemeyecek zihin zaafıyla malul olursunuz. Dolayısıyla, evham ile va-kia arasındaki farkı tefrik edemezseniz, Sayın Ercan'ın, burada, gelip söyledikleri olayları, kendi açımızdan tekrar etmiş olursunuz.

Dolayısıyla, yaşanmış olan hadiselerden aldığımız ilhamlarla geliştirebileceğiniz eleştirileri or-taya koymak yerine, bizzat hükümette bulunduğunuz, yaşadığımız olayları, âdeta itiraf edercesine burada anlatırsanız, bu bir hükümet tenkiti değil; geçmiş dönemden geleceğe aktarırken, kendini-zin vicdan aklamasından başka bir şey olmaz. (ANAP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, 55 inci hükümetle ilgili olarak yapılmış eleştirilere, elbette ki 56 ncı hükü-metin cevap vermesi söz konusu değildir. Dolayısıyla, 55 inci hükümetin içerisinde görev almış milletvekillerinin, çeşitli vesilelerle kürsüye geldiklerinde, yapılmış haksız ithamlara cevap verme-leri de doğal olacaktır. Meseleyi bu açıdan değerlendirdiğiniz zaman, bu hükümetle ilgili olarak gö-rüşlerimiz ile bu hükümetin sonrasında ortaya çıkabilecek duruma ilişkin görüşlerimizi de, geçmiş-ten getirdiğimiz bir değer yargısı içerisinde tahlil etmek zorundayız.

Bugünkü hükümet, 56 ncı hükümet, azınlık hükümeti olarak ortaya çıkmıştır. Türkiye, kaba ölçüleriyle, yetmişbeş yıllık cumhuriyet dönemi içerisinde 56 tane hükümet kurdu. 56 hükümetin programı bu Mecliste okundu. Kaba ölçüleriyle, Cumhuriyet Halk Partisinin tekparti modellerine göre kurulmuş olan hükümetlerini bir yana bırakırsanız veya askerî müdahalelerin hemen akabin-de kurulmuş olan, ya bizatihi askerî idarenin yönetim olarak ortaya gelişi veya onların telkiniyle teşkil edilmiş olan hükümetleri de bir yana bırakırsanız, Türkiye Büyük Millet Meclisinde tecelli eden, millet iradesiyle teşekkül etmiş hükümetlerin zaman aralığı otuz yılı dahi bulmaz. Bu otuz yıllık dönem içerisinde, yirmi yılın eşdeğerini tek partili hükümetler teşkil etmiştir; geri kalan kıs-mı da, aşağı yukarı onbir oniki yıllık bir dönemde, koalisyon hükümetleri olarak oluşmuştur. Bu oniki yıllık koalisyon hükümetleri dönemi içerisinde, 5 defa azınlık hükümeti kurulma teşebbüsü gerçekleştirilmiştir. Bunlardan birisi, birincisi, gerçekten, siyasî tarihimiz açısından, ne zaman

azınlık hükümetinden söz edilse hepimizin çehresinde tebessümlerin oluşmasına imkân veren bir hatırlatma olur; nitekim, İrmak Hükümeti, kurulduğu zaman, kabinesindeki bakan sayısının yarısı kadar dahi güvenoyu alamamıştı. İkinci olarak kurulmuş olan azınlık hükümeti, yine, Başbakan Sayın Bülent Ecevit'in teşkil etmiş olduğu azınlık hükümetiydi ve 226'ya çok yakın bir oranda da oy almıştı; fakat, yine de güvenoyu alamadı. Üçüncü olarak, güvenoyu alan azınlık hükümeti, Sayın Demirel'in kurmuş olduğudur ve Millî Selamet Partisinin tam desteğiyle oluşmuştur. Dördüncüsü, Sayın Çiller'in kurmuş olduğu ve Sayın Deniz Baykal'ın, parti genel başkanı olmasını takip eden dönemde "kısa dönemli hükümet olmam" iddiasıyla meseleye yaklaşımından kaynaklanan dönemi gidermeye yönelikti.

Bu kısa tarihçeyi niçin veriyorum; bunu şunun için veriyorum: Buradaki bütün azınlık hükümetleri, kurulurken, çok ciddi hükümet programları teşkil ettiklerini ifade etmişler ve sanki bütün seçim dönemini kapsayacak zaman aralığında iktidar olacaklarımişçesine neler yapabileceklerini taded etmişlerdir. İlk defa olarak, amacına uygun, kendisine tayin edilmiş misyonun tarifleri içerisinde kalan ve zaman aralığını tarif ederek hükümetinin ne olduğunu belirleyen azınlık hükümeti 56 ncı hükümettir; Hükümet Programında, bu bahsi, son derece açık biçimde ortaya koymuştur. Ortaya koyduklarının kendi içerisindeki detaylarını, elbette ki, bu eleştirilere cevaben yapılacak konuşmalarda, Sayın Hükümet adına konuşmayı yürütecek olan yetkili açıklayacaktır; ama, bu hükümet politikasının üç temel ögesi vardır: Bunlardan birincisi, oluşumuna ilişkin değer yargılarıdır. 56 ncı hükümeti teşkil eden Sayın Bülent Ecevit, kendisine, Başbakanlık görevi, Cumhurbaşkanlığı tarafından tevdi edildiğinde, çözüm aramalarıyla ilgili olarak, azınlık hükümeti kurmayı, siyasi parti liderlerine teklif etmişti. O zamanki model dört koldan hücumla uğramış, âdeti, azınlık hükümeti kurulması modeli, demokrasimize kan doğruyormuşçasına harekete geçilmiş bir suikast gibi telakki edilmişti. Çok kısa bir süre sonra, aynı dört koldan saldırılar, bu defa, bir gecede fikir değiştirerek, bizzat Sayın Bülent Ecevit'e gidip bu hükümeti kurması ricasında bulunmuşlardı.

Değerli arkadaşlar, nasıl kuruldu, niçin kuruldu meselesini tartışırken, polemik yapma ihtiyaç ve endişesiyle söylemiyorum, ama, tartıştığımız, bulunduğumuz zeminin isabetle değerlendirilmesi için, bugünkü durumun çok iyi yorumlanması, tahlil edilmesi gerektiğine inanıyorum.

Demokrasiyi benimsemiş bir toplumun, birlik ve beraberlik anlayışı içerisinde olması kaçınılmazdır. Dolayısıyla da, bu hükümetin programında, birlik ve beraberlik anlayışıyla ilgili son derece önemli başlıklar seçilmiş ve fevkalade hassas ifadelerle Sayın Meclisin takdirine sunulmuştur.

Birlik ve beraberlik anlayışı, sadece düşüncelerde ve çözümlerde mutlak birleşmenin sağlanmasıyla gerçekleştirilmiş sayılmaz; o zaman, demokratik bir düzenin içerisinde olduğumuzu iddia etmek mümkün olmaz; asıl önemli olan ve gerekli özelliği taşıyan tarafı, düşüncelerdeki ve çözümlerdeki farklılıklara rağmen, ülkenin esenliği ve ulusun mutluluğu için, demokrasinin bütün kurallarıyla ve özgürlükleriyle işletilmesi gereğidir. Ancak böyle bir hoşgörülü yönetim anlayışının sağlanması kaydıyla ve buna ilişkin gayretlerin bütünleştirilmesi şartıyla, çabalar, iyi niyetli ve gerçekçi bir birlik ve beraberlik anlayışını temin edebilir. İster sosyal demokrasi için çalışsın, ister liberal demokrasi için çalışsın, ister merkez sağda olsun, ister merkez solda olsun, hangi ideolojik ihtiyaç içinde mücadele verilirse verilsin, sonuçta, gayretlerin tamamının, iyi işleyen bir demokrasinin gerçekleşmesine yönelik olması gerekir. İyi işleyen bir demokraside de, birbirleriyle çatışan düşüncelerin ve çözüm önerilerinin bulunması kaçınılmazdır. Peki, değerli milletvekilleri, iyi işleyen bir demokrasinin temel değer yargısı budur da, ülkemizde olmasını istediğimiz demokrasi tarifi budur da, ülkemizde gerçekleştirmek azminde olduğumuz demokrasinin modeli nedir; onu da çok değerli bir şekilde tartışan arkadaşlarımız çıktı. Oya Araslı Hanımefendinin işaret ettiği, toplumda uzlaşma ihtiyacını ortaya koyan görüş, son derece saygıdeğer bir görüştür. Toplumsal uzlaş-

ma ihtiyacıyla bir araya geldik ve bir an evvel seçimlere giderek halkın iradesinin tezahür edeceği, tecelli edeceği yeni Meclisi seçme imkânı üzerinde tartışma açtık. Olaylara hoşgörülle yaklaşan, eleştirilere tahammül gösteren, karşıt düşünceleri saygıyla karşılayan, demokrasi disiplinine sabır ve bağlılık göstermesi gereken Meclisimizde, Hükümet Programının böyle bir başlığı temel hedef olarak almış olmasını takdirle karşıladığımızı ifade ediyorum.

Değerli arkadaşlar, toplumsal uzlaşma, anlaşmayı teslimiyetten ayıran bir gerçekçiliği ifade eder; rekabeti de husumetten ayıran cesaretle kendini gösterir; yine, eleştiriyi hasete döndürmeyen erdemi içerir. Toplumsal uzlaşmadan beklenen de budur; yani, hoşgörü olarak felsefi, sosyolojik ve politik değerler taşır. Toplumsal uzlaşmanın felsefesi, hoşgörünün evrensel değerleridir. Teolojilerin, ideolojilerin veya politikaların farklılıklarının hoşgörüyü yok edemeyeceği gerçeğine dayanır ve evrensel boyutun özelliği ve bütünlüğü de buradadır. Hoşgörünün sosyolojik boyutu ise, her toplumda, hatta, her yerel özellikte diğerine göre farklı müsamaha anlayışlarının olabileceğini kabul eder; ama, bu iki özelliği sadece kendi siyasetinizin çıkarına alet edecek istikamette kullanmaya başlarsanız, işte, felsefi ve sosyolojik boyutunda bütünleştirmiş ve varlığıyla övündüğümüz hoşgörü kavramını, suiistimalin içerisine itmeye başlarsınız. Dolayısıyla, değerli arkadaşlarım, millet iradesiyle devlet idaresini özgürlüğün ve disiplinin bileşkesinde bütünleştiren ve çağdaşlığın hedefinde gerçekleştiren, genel kabulün tanımı olarak demokraside toplumsal uzlaşmayı sağlamak hedefini benimsemiş olan 56 ncı hükümeti bu hedefini gerçekleştirmesinde destekleyeceğimizi çok açıkça ifade ediyorum.

Değerli arkadaşlarımız, elbette ki, 20 dakika içerisinde, Türkiye'nin son derece önemli bir geçiş aşamasındaki hükümet programını gerçekleştirme durumunda bulunan hükümeti tam manasıyla eleştirmek, değerlendirmek mümkün değildir. Birkaç başlık üzerinde de kişisel olarak durma ihtiyacını hissediyorum.

Bu hükümet, ekonomi politikasını uygularken, 55 inci hükümetin politikasına devam edeceğini ifade etmektedir. Elbette ki, bu hükümetin ekonomi politikasıyla ilgili olarak alacağı kararların uygulamasında kendisiyle birlikte çalışacak bürokrasinin destekleri de fevkalade önem taşımaktadır. Gördüğümüz kadarıyla, Maliye ve Hazine bürokrasisi açısından bu hükümetin herhangi bir sorunla karşılaşması söz konusu olmayabilecektir; ama, ekonominin ve sosyal sektörlerin planlanmasından sorumlu olan bürokrasiyle ilgili olarak bu hükümetin bir zorlukla karşılaşabileceği endişesini hissedilen gelişmeler son üç gün içerisinde fevkalade yoğun bir şekilde gündeme getirilmiş ve kamuoyunun dikkatine sunulmuştur. Aşağı yukarı, kendi bakanı dahil, kendi mesai arkadaşları dahil, yürütülmekte olan bütün faaliyetleri siyasete teslim edilmiş bir kurum tanımlanmasına götürerek ve bunu en ağır, en galiz ifadelerle aşağılamayı meslek itihazı haline getirmiş bir kurumda Türkiye'nin ekonomik ve sosyal politikalarının planlamasında hükümetin gerekli desteği görebileceği ve bürokratik varlıktan istifade edebileceğini kuşkuyla karşıladığımızı ifade ediyorum ve sanıyorum ki, bu konuda da Sayın Bakan gerekli tedbiri alacaktır.

Bu hükümetle ilgili olarak diğer bir konu üzerinde görüşümüz vardır; o da, eğitim politikasıyla ilgilidir.

Değerli arkadaşlarımız, bu Hükümetin izleyeceği ekonomi politikasını, Hükümet Programı gayet net bir şekilde ortaya koymuştur.

Özgürlükçü ve barışçı olduğunu açıklamıştır. Millî birliğimizi ve bağımsızlığımızı ve demokrasiyi güçlendireceğini tartışmasız ifade etmiştir. Atatürk ilkelerini ve milliyetçiliğini devletimizin güvencesi saydığını anlatmıştır ve çağdaş uygarlığın göstergesi olarak, yeni kuşakları demokrasi bilincinde yetiştireceğini ifade etmiştir.

55 inci hükümet döneminde sekiz yıllık kesintisiz eğitimle ilgili olan çalışmalarında temayüz etmiş olan çok değerli Millî Eğitim Bakanımız, bugün, çok daha yetkili bir görevle tanzif edilmiş olarak Kabinede yerini almaktadır; elbette ki, bu söylediği meselelerin gerçekleştirilmesinde katkılarını devam ettireceğine de inanmaktayım. Kendisini kırk yıldır tanırım. Bürokrat terbiyesi ve siyaset ahlakının mükemmel terkiplerinde müstesna örnekler vermiş birisi olarak, meseleye de süratle el koyup çözüm getireceğine inanıyorum ve bunu kendisinden de bekliyorum.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bülent Ecevit, yaklaşık elli yıldan beri ülkemizin siyasetinde fevkalade önemli ve onurlu görevler deruhte etmiş, fevkalade basiretli, dirayetli bir siyaset adamımızdır. Aynı zamanda, Sayın Bülent Ecevit, elli yıldan fazla, uzun bir zamandan beri de Türk kültüründe, Türk edebiyatında, Türk tefekkür yaşamında yeri ve etkinliği olan bir siyaset adamımızdır; bir edebiyat ve kültür ustasıdır. Böyle, elli yıldan beri, Türkiye'ye damgasını vurmuş yüksek bir kültür ve siyaset ustasının hükümet programında, doğrusunu isterseniz, kültürle ilgili birtakım şeyleri de okumak isterdim. Bu kitabın içerisinde sadece bir "kültür" kelimesi geçiyor; o da "uzlaşma kültürü." Bu "uzlaşma kültürü" deyimi, Sayın Ecevit'in fevkalade nazik kişiliğinden kaynaklanan hassas kelime seçme üslubunun değerlendirmesidir. Aslında, o, uzlaşma zarureti olanlara bir fırsat verilmesi şeklinde değerlendirilmeliydi.

Beni dinlediğiniz için, huzurunuzda hepimize teşekkür ediyorum.

Tekrar ediyorum, bu Programı eleştirirken, geçmiş hükümeti eleştirmeyi meslek haline getirmiş olan arkadaşlarımız, muhtemelen bundan sonra da aynı üslubu devam ettirmeyi isteyeceklerdir; ama, kürsüye çıkan herkes, geçmişle ilgili olan muhasebeyi yaparken, hukukun genel tarifinde yer alan mefhum ile mevhumu karıştırmamaya fevkalade özen göstermelidirler.

Nevzat Bey burada olsaydı kendisine söyleyeceğim vardı...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Nevzat Bey burada.

YILMAZ KARAKOYUNLU (Devamla) – Öyle mi...

O zaman, Nevzat Beyciğim, bu konuşmayı yapmadan evvel, bu partinin içerisinde bu meselelere fevkalade vukufundan ötürü herkesin takdirini kazanmış olan mesela Ahmet İyimaya ile mesela Necmettin Cevheri ile tartışabilmiş olsaydınız, meseleyi müzakereye getirirken mefhum ile mevhum arasındaki farka düşmemiş olmanız gerekirdi.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Evhamlı değildir yalnız, Sayın Karakoyunlu...

YILMAZ KARAKOYUNLU (Devamla) – Bendeniz bıraktıktan sonra... Siz, zaten, mutad halde her dakika dönüyorsunuz kürsüye ve bir satışma olduğu gerekçesiyle söz talebinde bulunuyorsunuz. Ben, sizi bu alışkanılığınızdan alıkoyacak herhangi bir şeyi burada gerçekleştiremem; ama, burada, şunu söyleyeceğim: Meclislerde kürsüler, sadece parlamentoya, yasama organına hitap etmek üzere kurulmuş bir mevki, bir zemin değildir; bu, aynı zamanda da hükümeti muhatap alacak şekilde olmalıdır. Mirabeau'nun söylediği gibi "hükümetine hitap etmeyen bir milletvekilinin, yasama organına söyledikleri afakîdir." Biz de, zaman zaman, hükümete dönerek konuşmak mecburiyetindeyiz; fakat, bugüne kadar, hükümeti muhatap alacak üslup içerisinde konuşma erbabı bu kürsüye gelmediği için, biz, genellikle saat ihtiyacıyla oraya bakıyoruz. Sayın Başkanlığımız bunu da bir vesile itihaz eder, şuraya bir saat koyarsa, biz de, bundan memnuniyet duyarız.

BAŞKAN – Efendim, orada saat var Sayın Karakoyunlu; ama, ne yapalım ki, kadran galiba biraz ufak.

NURETTİN AKTAŞ (Gaziantep) – Kalemli koymalıydı Sayın Yılmaz...

YILMAZ KARAKOYUNLU (Devamla) – Sayın Başkanım, saatin mevcudiyeti değil, bizim rüyetimizin imkânı önemli. Görmemiz mümkün değil; o itibarla arz ettim.

BAŞKAN – Efendim, siz, sadece önünüzü değil, çok ileriye gören bir arkadaşınızınız.

YILMAZ KARAKOYUNLU (Devamla) – Değerli arkadaşlar, 56 ncı Hükümetin, bu ülkenin önemli geçiş döneminde fevkalade büyük hizmetler yapacağına inanıyorum. Başta Sayın Başbakan olmak üzere, bu Hükümeti oluşturan bütün değerli arkadaşlara görevlerinde başarılar diliyorum; karşılaşılabilecekleri bütün zorlukların giderilmesi için, bu Parlamento'nun herhangi bir siyasî parti ayırımı yapmaksızın bu desteği vereceği temennisini burada ifade ediyorum; ama, Anavatan Partisi olarak, kendilerini destekleyeceğimizi arz ediyorum; bu vesileyle, hepinizin bayramını tebrik ediyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum. (ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Karakoyunlu, teşekkür ediyorum efendim.

VI. – SATAŞMALARLA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1. – *Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya'nın, İçel Milletvekili Oya Araslı ile İstanbul Milletvekilleri A. Ahat Andican ve Yılmaz Karakoyunlu'nun partisine sataşmaları nedeniyle konuşması*

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Sayın Gözlükaya'nın bir talebi var; ben zabıtları da getirdim, tetkik ettim, hatta kendilerinin tetkikine de imkân sağladım; ama, şu hükümet programı tartışılırken gönlüm arzu ediyor ki, bu bayram öncesi günlerde, tatlı bir hava içerisinde, biz, gruplarımız çalışmalarımızı sükûnet içerisinde sürdürelim.

Sayın Gözlükaya, buyurun efendim, 2 dakika; ama, lütfen...

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Bu, CHP'nin sataşmasıyla ilgili değil mi?

BAŞKAN – Efendim, her ikisi birden.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Ama, efendim...

BAŞKAN – Her ikisi birden efendim, her ikisi birden. Lütfen...

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – O zaman sözcülerimizin sataşmadan dolayı konuşma hakları mahfuz olsun.

BAŞKAN – Efendim, rica ediyorum Sayın Gözlükaya; 2 dakikada -ne olacak yani- arkadaşlarımıza yanılmış olduklarını söylersiniz, biter.

Buyurun.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi sözcüsü Sayın Oya Araslı'nın ve Sayın Anavatan Partisi sözcülerinin Doğru Yol Partisine vaki sataşmaları sebebiyle söz aldım. Hepinize saygılarımı sunuyorum.

Sayın Oya Araslı, Doğru Yol Partisine serzeniş nevinden, biraz da, bu hükümete niye destek oluyorsunuz, nasıl 56 ncı hükümete oy vereceksiniz...

OYA ARASLI (İçel) – Sizin bileceğiniz bir iş olduğunu söyledim efendim.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – ...siz Ecevit'e neler söylediniz neler de sonra hükümete nasıl razı oldunuz gibi birtakım sözlerde bulundular. Biz, hükümet görüşmelerinin başladığı gündün bu yana, Sayın Ecevit'in vaki ziyaretlerinde, hiçbir zaman, Sayın Ecevit'in şahsıyla ilgili bir şey söylemedik, hiçbir zaman kişilik lafı etmedik.

OYA ARASLI (İçel) – Efendim, sabahleyin burada söyledi sözcüleriniz.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Devamla) – Ancak, bu görevlendirme Anayasanın özüne aykırıdır, demokrasiye aykırıdır; birinci parti varken, ikinci parti varken -hadi yolsuzluk iddiasıyla düşürülmüştür, verilmedi- üçüncü parti varken...

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Onları karıştırmayın...

MEHMET GÖZLÜKAYA (Devamla) – ...niye dördüncü partiye verildi dedik.

OYA ARASLI (İçel) – Benim anlattığım o değil.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Devamla) – Bunun dışında kişilikle ilgili hiçbir şey söylemedik; bu bir.

İkincisi: Şimdi, bu görevlendirmeye itiraz ederken Sayın Erez'in görevlendirilmesine haydi haydi itiraz edecektik. O zaman ne oluyordu; Parlatmentonun ve partilerin şahsiyetleri kayboluyordu. Siz, balıklama daldınız; Sayın Erez hükümetine, eşit bakanlık şartıyla, nicelik ve nitelik sözleşmeyle gireceğinizi söylediniz.

Şimdi, biz, 55 inci hükümeti tenkit ediyoruz -tenkit ettiğimiz tarafları var, takdir ettiğimiz tarafları var- ama, biz 55 inci hükümeti onyediy ay desteklemedik. Ayrıca, 55 inci hükümeti anımsatacak bir hükümet modeline de "evet" demedik; çünkü, biz, başından beri diyorduk ki, sorumlu bir lider başkanlığında hükümet kurulmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Gözlükaya cümlesini bitirsin.

BAŞKAN – Sayın Gözlükaya toparlar mısınız lütfen.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Devamla) – Toparlıyorum efendim, 1 dakika eksüre yeterli.

Bu sebeple, Sayın Oya Arasli'nın tenkitlerini kabul etmediğimizi ifade ediyoruz. Yalnız, şunu söyleyeyim: Tabii, Cumhuriyet Halk Partisi haklı; seçim zamanında hükümet olmak iyidir. Bu treni kaçırdılar. Bu bakımdan telaşlanmış olabilirler.

Ayrıca, Anavatan Partisinin sayın sözcüsünün, özellikle Ahat Andıcan Beyin iddiaları, gerginliği artırıcı iddialardır. Kendileri -bugünün hükümeti daha- dünün hükümetinin tenkidini kabullemezken, 1993-1994'lere gittiler.

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – Zaman aşımına uğramış o kısım.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Devamla) – Bu bakımdan... Zaman olsaydı, sanıyorum, sözcülerimiz de size cevap verebilirlerdi.

Yalnız, şunu söyleyeyim: Biz, enflasyonu yüzde 154'e -ekonomik tedbirler sebebiyle- çıkaramadık demiyoruz, çıktı; ama, çok kısa bir sürede düştü, 5 Nisan ekonomik reform kararlarıydı; ama, siz, yüzde 76'dan aldığımız enflasyonu yüzde 101'lerin üzerine çıkardınız ve hâlâ, enflasyon yüzde 70-80'lerde.

Değerli arkadaşlarım, Allah ve Türk Milleti, bizim, gerek iktidar olduğumuz 1992, 1993, 1994, 1995 yıllarını ve gerekse bundan önceki 54 üncü hükümeti arıyor; 55 inci hükümetten bıkmıştı, çiftçi bıkmıştı, memur bıkmıştı, esnaf bıkmıştı. Türkiye'de yaprak kımıldamıyor, yaprak...

O bakımdan, bu tenkitlerinizin yersiz olduğunu belirtiyor, Sayın Başkana ve Yüce Meclise saygılarımı sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Gözlükaya, teşekkür ediyorum.

2. – *Ulaştırma Bakanı Hasan Basri Aktan'ın, İçel Milletvekili Oya Arasli'nın şahsına satışması nedeniyle konuşması*

BAŞKAN – Efendim, iki sayın bakanımızın, yine, renciden edilmiş olmaktan dolayı söz talebi var. Biri, Sayın Adalet Bakanımız, biri de Sayın Ulaştırma Bakanımız.

Ulaştırma Bakanımızla ilgili, Sayın Arasli'nın, konuşmasında, kendisinin Sayın Temizel tarafından görevden alınmış olmasına rağmen bu hükümette bakan yapılmasının arkasında acaba han-

gi hesap vardır şeklinde -tutanakları getirttim- bir sorusu var. Bu istifham daha da yaygınlaşabilir. Onun için, bu sözleri rencide edici telakki ediyorum ve Sayın Bakana söz veriyorum.

Efendim, Sayın Bakanlarımızı daha işe başlamadan yıldırmayalım da...

Buyurun efendim; ama, lütfen, konuşmanızı iki dakika içerisinde tamamlayın.

ULAŞTIRMA BAKANİ HASAN BASRİ AKTAN – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Biraz önce, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına konuşan Sayın Oya Araslı, bakanlığa atanmamla ilgili olarak, şahsımı hedef alan, rencide edici bir söz kullanmıştır. Öncelikle, üzüntülerimi ifade etmek istiyorum; zira, Türk parlamento hayatında, görev değişikliğine maruz kalmış, daha sonra milletvekili ve bakan olmuş birçok örnek mevcuttur ve bunun yadırganacak hiçbir tarafı da yoktur; zira, bürokratik görevlere atanma ve görevden alınma, tamamen, birer hükümet tasarrufudur, idarî tasarruftur ve ölçüleri, kriterleri de kişiden kişiye değişmektedir. Hal böyle olunca, bunun eleştiri konusu yapılmasını, doğrusu, yadırgadığımı ifade etmek istiyorum.

Esasen, önemli olan, bu görevi tarafsızlıkla, dürüstlikle, liyakatle ve dirayetle yapıp yapmayacağımız konusundaki kanaattir ve Sayın Başbakanın bu konudaki teveccühleriyle bu görev bize tevcih edildiğine göre, bürokratik hayattaki yirmibeş yıla yakın yaptığımız hizmetler, birikimlerimiz, bizim bu görevi -hiç şüphensiz olmasın- dürüstlikle, tarafsızlıkla, liyakatle ve sadakatle yapacağımızın teminatıdır. Bunu, açık yüreklilikle ifade etmek istiyorum; bu üzüntü verici beyanınızdan dolayı, gerçekten üzüldüğümü de vurguluyorum.

Bu vesileyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DSP, DYP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bakan, teşekkür ediyorum.

OYA ARASLI (İçel) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

OYA ARASLI (İçel) – Sayın Başkan, lütfen, zabıtlara geçmesi amacıyla söylüyorum. Biz, bir soru sorduk; bugün basında, dün basında yer almış olan bir sorunun yanıtının arayışı içerisindeydik.

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – Gazetelerde yazan her şeye inanmayın.

OYA ARASLI (İçel) – Sayın Bakanın bu konuda herhangi bir alınganlığa girmesine gerek yoktur. Biz, o yanıtın verilmesini bekliyorduk, kuşkuların azaltılması için. Kendisine de, bu doğrultuda -katkıda bulunduğu için- biz de teşekkürlerimizi sunmayı arzu ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Araslı, ilk elden cevaplanmış oldu; zaten, siz de cevap bekliyordunuz.

OYA ARASLI (İçel) – Evet efendim, cevap için sormuştuk.

BAŞKAN – İzninizi alayım efendim.

Sayın Adalet Bakanımız...

OYA ARASLI (İçel) – İncitmek amacıyla değil, cevap almak amacıyla sormuştuk.

BAŞKAN – Efendim, Sayın Bakan da cevap verdi Sayın Araslı.

Sayın Adalet Bakanına tevcih edilen bir soru var: "Çiller Ailesiyle bir yakınlığınız var mı? Bu atamanın arkasındaki gizli hesaplar nedir?"

Şimdi, tabii, bu bir sorudur; ama, şüpheye dönüşebilir, şüphe de şaibeye dönüşebilir, onun için, bunu incitici buldum.

Buyurun Sayın Bakan...

NİHAN İLGÜN (Tekirdağ) – Bunu sorularak nasıl kabul edersiniz? Kabul edilir mi bu sorularak?..

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Ne diyorsun yahu sen...

BAŞKAN – Efendim, ben arkadan ne söyledim... Beni takip etmiyorsunuz ki...

NİHAN İLGÜN (Tekirdağ) – Ediyorum efendim.

BAŞKAN – Etmediniz efendim... O zaman, anlayamıyorsunuz.

Bak, sualdir bu dedim...

NİHAN İLGÜN (Tekirdağ) – Anlıyorum efendim...

BAŞKAN – Dinler misiniz beni!..Beni dinler misiniz lütfen!..

Bu, şimdi bir sualdir; şüpheye dönüştür, şüphe şaibeye dönüştür diye bir beyanda bulundum.

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – Bu, sözcüğün suali mi basından öğrendiği bir soru mi? Basındaki lafları buraya aktarıyor... Hangi basının lafları?..

BAŞKAN – Yapmayın efendim...

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – Hangi basının lafı bu?..

BAŞKAN – Ben, hangi kelimenin ne anlama geldiğini çok iyi biliyorum.

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – Bu, sayın sözcüğün lafı mı, basından aldığı laf mı?

BAŞKAN – Efendim, müsaade buyurun...

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – Hangi basına inanıyor?..

BAŞKAN – Efendim, sayın üye böyle bir ...

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – Hangi basının?..

BAŞKAN – Sayın Söylemez...

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – Tarafsız basın mı, objektif basın mı?..

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Onları nasıl ayıracağız?..

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – Doğru medya mı, dürüst medya mı?..

BAŞKAN – Efendim, bir sayın üye, yerli yersiz, kendi takdir etmiş, bir konuşma yapmış, Sayın Bakan da bundan müteessir olmuş; ben de, bu teessürüne hak verdim, kendisine "buyurun efendim" dedim.

Yani, ne yapsaydım?! Ne istiyorsunuz?!

MUSTAFA KEMAL AYKURT (Denizli) – Ayıp oluyor... Ayıp şeyler oluyor... Yazık!..

BAŞKAN – Efendim, ayıbın sahibi ben değilim ki!..

MUSTAFA KEMAL AYKURT (Denizli) – Ben sahibine söylüyorum zaten.

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – Değilsiniz; siz değilsiniz...

BAŞKAN – Efendim, rica ediyorum...

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – Sahibi değilsiniz; bizim muhatabımız sizsiniz.

BAŞKAN – Sayın Bakan, buyurun efendim.

Lütfen, çok kısa...

3. – *Adalet Bakanı Selçuk Öztekin, İçel Milletvekili Oya Araslı'nın şahsına sataşması nedeniyle konuşması*

ADALET BAKANI SELÇUK ÖZTEK – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabîî, hepini-ze saygılarımı sunuyorum.

İlk olarak, şu hususu arz etmek isterim: Acaba, bir siyasî parti liderine, bir hukukçunun uzmanlık alanına giren şu veya bu hukukî konuda görüş bildirmesi onun tarafsızlığını ortadan kaldırır mı kaldırmaz mı, bunun tartışmasına burada hiç girişmek istemiyorum; ancak, atanmamın hemen akabinde, ilk gün, danışman sıfatı yakıştırıldı, ikinci gün, bakıldı, ortada bir delil yok danışmanlık konusunda, iş, gizli danışmanlığa intikal etti.

MUSTAFA KEMAL AYKURT (Denizli) – Ahlak anlayışı...

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – İşte, basın bu... Objektif medya (1..)

ADALET BAKANI SELÇUK ÖZTEK (Devamla) – Üçüncü gün, bugün, anlaşılan, gizli danışmanlık konusunda da bir şey bulunamadı ki, Sayın Çiller Ailesiyle ilişkiler çerçevesine döndü-ttü olay.

Efendim, ben, burada, üç gün evvel bir yemin ettim ve bu yemine bağlılık için de şunu arz etmek istiyorum: Hiçbir siyasî parti liderine danışmanlık yapmadım. Hiçbir siyasî parti liderine gizli danışmanlık yapmadım. Hiçbir siyasî parti liderine veya ailesine, yazılı veya sözlü, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak, hukukî bir konuda veya genel bir konuda, hiçbir şekilde, ne bir görüş ne bir mütalaa, bildirmedim.

Bunu arz etmek isterim efendim.

Teşekkür ederim. (DYP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA KEMAL AYKURT (Denizli) – Belki anlamışlardır... İnşallah...

BAŞKAN – Sayın Bakan, teşekkür ediyorum.

V. – HÜKÜMET PROGRAMI (Devam)

1. – *Başbakan Bülent Ecevit tarafından kurulan Bakanlar Kurulunun programı üzerindeki görüşmeler (Devam)*

BAŞKAN – Hükümet programı üzerindeki görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Demokratik Sol Parti Grubu adına, İzmir Milletvekili Sayın Piriştina; buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA AHMET PİRİŞTİNA (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Başbakan Sayın Bülent Ecevit tarafından kurulan 56 ncı hükümetin programına ilişkin Demokratik Sol Partinin görüşlerini sizlere sunmak üzere söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Programa ilişkin görüşlerimizi, hükümet programımızın niteliğine uygun bir biçimde, yani kısaca, sizlere arz edeceğim. Her ne kadar bundan önceki konuşmacılar, siyasî parti temsilcileri, 55 inci hükümetimize sert eleştirilerde bulunmuş olsalar da, sözlerime, 55 inci hükümetimizi kutlayarak ve teşekkürlerimizi bildirerek başlamak istiyorum.

Öncelikle, 55 inci hükümeti kuranları, ülkemizin o günlük zor koşullarında siyasal istikrarsızlığa meydan vermeyerek bu oluşumu gerçekleştirdikleri için kutluyorum. Ayrıca, Sayın Araslı tarafından Demokratik Sol Partinin 55 inci hükümet içindeki sol ağırlığı yeterince görülmemiş olmasına rağmen, ben ve Grubumuz, eğitim ve vergi reformlarını gerçekleştirdiği için, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya yatırım teşvik programlarını hazırlayıp uygulamaya koyduğu için, enflasyonun hızını kesmeyi başardığı için, başarılı dışpolitikası ve halkımıza götürdüğü hizmetler için teşekkür ediyor ve kutluyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Demokratik Sol Parti olarak biz, ülkenin sorunlarına somut çözümler götürmek için donanımlıyız. Bu çözüm önerileri, Demokratik Sol Partinin program ve seçim bildirgelerinde en kapsamlı şekilde yer almaktadır ve bundan sonra da geliştirilerek yer alacaktır; ancak, şimdi Yüce Meclisin güvenine sunulan Demokratik Sol Parti Azınlık Hükümeti, sınırlı bir süre için kurulan ve amaçlarını sınırlı tutan bir hükümdür. Bugün, güveninize sunulan hükümetin başta gelen amacı, Türkiye Büyük Millet Meclisinin kararlaştırdığı gibi, ülkemizi, 18 Nisan 1999 tarihinde yapılacak genel ve yerel seçimlere güven ortamında ulaştırmaktır.

Seçimlere kadar, öntümüzdeki kısa zaman içerisinde, Yüce Meclis olarak, yine de, geleceği güvene altına alacak temel adımları atmak zorundayız. Bu adımların başında, 1999 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının yasalaştırılması gelmektedir. Bütün siyasi parti gruplarımızın ve değerli milletvekillerimizin, bu tasarının yasalaşması için katkılarını esirgemeyecekleri inancındayız.

Yine, hükümet programında öngörülen ikinci bir gerçekçi adım ise, bankalar yasası tasarısının Mecliste görüşülüp yürürlüğe sokulmasıdır. Böyle bir tasarı, önemli bir boşluğu gidermesinin yanı sıra, etkin bir denetim düzeninin kurulmasını da sağlayacaktır.

Hükümet programında üçüncü bir yasal gereksinim olarak, sosyal güvenlik kurumlarına ilişkin yeni bir düzenleme yapılması yer almaktadır. 55 inci hükümet döneminde, Çalışma Bakanlığımız, çalışanlar yararına -tarım kesimi ve özürülüler dahil- neredeyse bütün çalışanları güvenlik kapsamına alabilmek için önemli adımlar atmıştır. Şimdi, sosyal güvenlik kurumlarımızın sağlıklı bir yapıya kavuşturulabilmesi için, Yüce Meclisimize görev düşmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hükümet programında, dünyadaki ekonomik bunalımdan ülkemiz ekonomisinin en az düzeyde etkilenmesi için her çabanın gösterileceği ve yabancı ülkelerdeki talep yetersizliği nedeniyle ortaya çıkan üretim sorunlarının aşılması için gereken adımların atılacağı belirtilmektedir. Dünyanın ve Türkiye'nin ekonomik konjonktüründe beklentilerin önem kazandığı bu dönemde Demokratik Sol Parti Hükümetine güvenimizin tam olduğunu belirtmek isterim. Gerekli önlemler alınarak ve adımlar atılarak, ülkemizin, küresel bunalımdan gücünü koruyarak çıkarılacağına inanıyoruz. Türkiye, 56 ncı hükümet döneminde de temel dışpolitika yaklaşımlarını sürdürerek dünyada ve bölgesinde barış ve istikrarın güvencesini olduğunu gösterecektir. Türkiye'nin uluslararası dayanışma ve işbirliğinde öncü konumu, inanıyoruz ki, Demokratik Sol Parti Hükümeti döneminde de korunacaktır. Atandığı ilk günden başlayarak devlet yönetiminde tasarrufa gösterdiği özen ve partizanlıktan uzak anlayışıyla 56 ncı hükümet, bundan sonraki uygulamalarının güvencesini şimdiden vermiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Demokratik Sol Parti Grubu olarak, 56 ncı hükümete olan güvenimizin tam olduğunu bir kez daha belirtiyoruz. Daha önce, 55 inci hükümet döneminde Demokratik Sol Partili bakanlarımızın gösterdiği etkinliği, bu kez, DSP Azınlık Hükümeti olarak devam ettirmeleri dileğiyle hükümetimize candan başarı dilekelerimizi sunarız.

Beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (DSP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Piriştina, çok teşekkür ediyorum efendim.

Fazilet Partisi Grubumuzun görüşlerini ifade etmek üzere, Sayın Abdullah Gül.

Sayın Gül, buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA ABDULLAH GÜL (Kayseri) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri ve aziz milletimiz; şahsım ve Fazilet Partisi Grubu adına hepinizi saygıyla selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Grubum adına 56 ncı hükümetin programı üzerine görüşlerimizi ortaya koymadan önce, başta Sayın Bülent Ecevit olmak üzere, Bakanlar Kurulunun tüm üyelerini tebrik ediyor ve kendilerine başarılar diliyorum.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; normal demokrasilerde karşılaşmayacağımız anormal bir hükümet modeliyle karşı karşıyayız. Normal bir demokraside böyle bir hükümetin varlığı, rejimlerin anormalleşmesinin alameti sayılırdı; bizde ise, doğal kabul ediliyor.

Aslında, tabii ki, Türkiye'de demokrasinin raydan çıkması, demokratik ilke ve prensiplerden uzaklaşma ve Türkiye'yi bugünlere getiren yol, ne yazık ki, 1995 seçimlerinden sonra ilk defa Türkiye Büyük Millet Meclisinin Başkanı seçilirken yapılmıştır ve bu hata, maalesef, işte, bugünlere kadar gelmiştir. Dolayısıyla, bugün, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 550 üyesi içerisinde sadece 61 milletvekiliyle dördüncü sırada olan sol bir parti, tek başına azınlık hükümeti kurma denemesi içerisine girmiştir ve şu anda, güvenoyu için de karşımızdadır.

Aslında, Türkiye'nin bugün geldiği anormal durum, iki yıl öncesinde demokrasiye yapılan müdahalelerle başlamış; Anavatan Partisi ve Demokratik Sol Partinin gönüllü aradönem taşeronluğuna soyunmasıyla da, ülke, bu noktaya gelmiştir. Bu iki yıl içerisinde Türkiye'nin ve aziz milletimizin yaşadığı maddî ve manevî sıkıntılar ve halkımızın çektiği çileler, muhakkak ki, ileride, siyasî tarihçiler tarafından acı bir şekilde dile getirilecektir. Bu döneme mühürünü vuranlar ve sorumluluğunu üstlenenler, şüphesiz ki, bunun hesabını, ayrıca, halk nezdinde de vereceklerdir.

Sayın Başkan, bildiğiniz gibi, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk defa bir hükümet, yolsuzluk ve ihalelere fesat karıştırma iddiasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinde düşürülmüştür. İşte bundan dolayıdır ki, Türkiye'de yeni bir hükümet kurma ihtiyacı doğmuş ve halkımızın gözü önünde hükümet kurma çalışmaları yürütülmüştür. Esefle belirtmek isterim ki, hükümet kurma çalışmaları, Sayın Cumhurbaşkanının da inisiyatifinde, çok yanlış bir mecrada sürdürülmüştür. Bu çalışmalar, bütün milletimiz tarafından ibret ve hayretle izlenmiştir. Bu süreçte, Sayın Cumhurbaşkanı, izlediği tutumla, kendi siyasî geçmişi ve kendisinin geçmişte başına gelenlerle çelişkilere düşmüş ve tezat içerisinde olmuştur. Sayın Cumhurbaşkanının bu süreçteki davranışı, muhakkak ki, hafızalarda yer etmiştir.

Demokrasinin ilke ve prensipleri, demokratik teamüller ve milletin iradesi bir yana bırakılarak, Başbakanın, yolsuzluk iddiasıyla ve gensoruyla düşürülen hükümet içerisinden çıkarılmasına, maalesef, özenle gayret edilmiştir.

Demokrasinin ilke ve prensipleri çiğnenmiş derken, söylemek istediğimiz açıkça şudur: Dünyadaki bütün demokrasilerde oluşmuş bir gelenek vardır; hükümet kurma görevi, öncelikle en büyük siyasî partiye verilir, eğer bu parti başarılı olmazsa, sırasıyla, diğer parti başkanları bu görevi üstlenirler, ancak bundan sonra başka seçenekler ve başka konsensüsler aranır. Maalesef, Sayın Cumhurbaşkanı, âdeta yönlendirilmesine inisiyatif kullanıp, önce, düşürülen hükümetin başbakan yardımcısını, daha sonra da, yine düşürülen hükümetin bir bağımsız bakanını görevlendirerek, milletin iradesine ters düşmüştür. Türkiye, birçok iç ve dış sorunlarla karşı karşıya olduğu bir dönemi, maalesef, böylece heba etmiştir ve neticede, düşürülen hükümetin içinden bir hükümet çıkarma çabaları sonuç vermiş ve düşürülen hükümetin başka bir versiyonu, bu şekilde kurulmuştur.

Değerli arkadaşlar, burada, Anavatan Partisi sözcüsü Yılmaz Karakoyunlu arkadaşımız "niçin, siz, bu kurulacak hükümeti konuşmuyorsunuz da, sadece 55 inci hükümeti konuşuyorsunuz" dediler. İşte, onun için konuşuyoruz. Biraz sonra söyleyeceğim. Sayın Ecevit de, hükümet programında, 55 inci hükümete sahip çıkmışlardır, 55 inci hükümetin yaptığı icraatlarla övünmüşlerdir ve bütün ortaklarına teşekkür etmişlerdir. Dolayısıyla, bu, bizim en tabii ve en doğal hakkımızdır.

Kaderin şu garip cilvesine bakın ki, Sayın Bülent Ecevit, 1978 yılında, 450 milletvekilinin 213'üne sahip olmasına rağmen tek başına iktidar olamamıştır; fakat, aradan geçen yirmi sene sonra, 550 milletvekilinin sadece 61 milletvekiline sahip olmasına rağmen, Anavatan Partisi ve Doğru Yol Partisinin desteğiyle tek başına iktidar olabilmişlerdir.

YALÇIN GÜRTAN (Samsun) – Güç budur...

ABDULLAH GÜL (Devamla) – Bu, güç değildir. Şunun için güç değildir bu... Tabii, siz bir sol parti olarak -1950'den beri Türk Milleti sol partileri iktidara getirmemiştir; bu, milletin seçeneğidir ve milletin iradesidir, ama- millet bize oy vermese de, millet bizi seçmese de, millet bu iradesini sandıkta göstermese de, biz, işte böyle de iktidar olmayı biliriz diyorsanız, bunu da içinize sindirebiliyorsanız, burada bizim söyleyecek hiçbir şeyimiz yoktur.

Sayın Ecevit'in güvenoyu için karşımıza geldiği bu hükümetin bir başka garip cilvesi de şudur değerli arkadaşlar: Sayın Ecevit, yine, 1978'de, tek başına iktidar olmak için uğraşmıştı; başka bir partiden, kumar borcu olmayan 11 milletvekilini transfer etmiş ve bunların hepsini bakan yapmak için, ilk defa, Bakanlar Kurulunun adedini ciddi bir şekilde artırmıştı.

NURETTİN AKTAŞ (Gaziantep) – Maharetli o zaman...

ABDULLAH GÜL (Devamla) – Bugünkü Kabinenin sayısının düşürülmesi, herhalde 550 milletvekilinin 61'ine sahip olup Bakanlar Kurulunu oluşturmakta çekilen güçlük olsa gerekir ka-naatindeyim.

Sayın Başkan, programını görüştüğümüz bu hükümet, Türk Halkının genel tercihlerini yansıtmaktan uzak, ana gövdeyi temsil etmeyen bir hükümettir; çünkü, Türk Halkının en az yüzde 75'i sağ eğilimlidir ve sağ partilere oy vermiştir. Diğer bir deyişle, Türk Halkının en az yüzde 75'i sol zihniyeti iktidara getirmek istememektedir. Bütün bunlara rağmen, halktan, sağ değerler üzerine oy alan ve halkın karşısına sağ kimlikle çıkan her iki partimiz -Anavatan ve Doğru Yol Partisi- bugün, elli sene sonra, milletin iktidar yapmadığı bir zihniyeti, bu Mecliste, kısa dönemli de olsa, iktidar yapmışlardır.

Sayın Ecevit başkanlığında kurulmuş olan bu hükümetin en belirgin vasfı, yolsuzluk suçlamalarıyla düşürülmüş olan 55 inci hükümetin bir devamı olmasıdır. Bunu, Sayın Ecevit, Başbakan Yardımcılığı yaptığı hükümetin ortaklarına, programda, şükranlarını sunarak göstermiştir ve ayrıca, programda, 55 inci hükümetin savunmasını yaparak icraatlarına da sahip çıkmıştır.

Şimdi Sayın Ecevit'e soruyorum: Başbakan Yardımcılığını yaptığınız 55 inci hükümetin neresini savunuyorsunuz? Sorumluluğunu üstlendiğiniz ve damganızı vurduğunuz bu iki yıl içerisinde, Türkiye'yi, demokratik alanda bir adım ileriye mi götürdünüz -bunu sorarken, tabii, partinizin isminin başında "demokratik" kelimesinin olduğunu bildiğim için ve demokrasiye verdiğiniz önemi hatırlayarak soruyorum- yoksa, insan haklarını mı iyileştirdiniz; ekonomiyi mi düzelttiniz; çilekeş milletin hayat standardını mı yükselttiniz; işsizlere iş, açlara aş mı buldunuz? Tam tersine, bir ara-dönem hükümeti olarak, önce, demokrasiye yapılan müdahaleyi içinize sindirdiniz; sonra, birçok entrika, şantaj, tehdit ve transferlerle sağlanan destekle kurulan hükümeti içinize sindirdiniz; kıyımları, fişlemeleri, hukuksuzlukları ve yapılan yolsuzlukları içinize sindirdiniz. Kısacası, döneminizde, Türkiye'de, demokrasinin sınırları daraltıldı, özgürlük alanları kısıtlandı, insan hakları çiğ-nendi. Türkiye'de, insanlar, sermaye ve kurumlar, aynen otoriter rejimlerde olduğu gibi tehdit edil-diler, sindirildiler, taciz edildiler. Anayasanın en temel ilkelerinden biri olan hukuk devleti anlayışı, devri iktidarınızda kanun devleti haline dönüştürüldü.

Başbakan Yardımcısı olduğunuz ve insan haklarından sorumlu bakanlığı da uhdenizde bulundurduğunuz bu dönemde, Anayasaya göre kanun hükmünde kararnamelele bile düzenlenemeyen temel hak ve hürriyetler, tebliğlerle ve kararnamelerle düzenlenmeye başlandı.

Sayın Bülent Ecevit, o şükranla andığınız 55 inci hükümet döneminde, binlerce devlet memuru, hiçbir mesnedi olmayan iftira, isnat ve karalamalar sonucu kıyım a uğradı, sürüldü, terfi edemedi ve mağdur edildi.

Türkiye, kapkara bir dönemi geçirmiştir. Bu dönemde, üstler astlar tarafından izlenmiş, odacılar kaymakam ve valileri gözlemiş, memurlar eşlerinin kıyafetlerine göre takip altına alınmış ve ayırmacılığa tabi tutulup sakıncalı hale getirilmiştir. İstibdat dönemlerini andıran ispiyonculuk ve jurnalcılık yaygınlaşmış ve öğrenci öğretmeninin, öğretmen öğrencisinin ajanı haline getirilmeye çalışılmıştır. Böylece, sosyal barış, Türkiye'de derinden zedelenmiştir. O çok övündüğünüz dönemde, baskının, zulmün, dayatmanın ve ayırmacılığın boyutları, 1960 ihtilali sonrasındaki boyutları aşmıştır adeta.

Türkiye'de, sizin Başbakan Yardımcısı olduğunuz dönemde, üniversiteler, bilim ve özgürlük yuvası olmaktan çıktı, baskının ve zulmün en yoğunlaştığı, yoğunlukla yaşandığı yerler oldu. Hiç içiniz sızlamadı mı üniversite kapısında coplana kızları görmekten? Kanun ve hukuka aykırı şekilde masum kız çocuklarının anayasal eğitim hakları zorbalıkla ellerinden alınırken, anne ve babalarının gözyaşını görürken hiç acı hissetmediniz mi?

75 inci yılını büyük bir coşkuyla kutladığımız cumhuriyetimizin kimi yurttaşlarını hedef göstermek gafletinde bulunarak, bu ülkenin müstesna insanlarına ve bu ülkeye yurttaşlık bağıyla bağlı insanlara "yarasa" diyen bir Başbakanın Başbakan Yardımcılığını üstlenmekten hiç rahatsızlık duymadınız mı?

Döneminiz, maalesef, üniversitelerin bilimsel ve akademik çalışmalarıyla değil, akademisyenlerin, öğretim üyelerinin baskılarla okuldan atıldıkları bir dönem olmuştur. Belki de, dünyada ilk defa, büyük başarılarla kazanılan akademik unvanlar, doçentlikler, profesörlükler, rütbe sökülür gibi, disiplin yönetmelikleriyle, sizin döneminizde sökülüştür ve dünyada eşine rastlanmayan bir durum ortaya çıkmıştır. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinde onlarca profesör ve onlarca doçentin başına gelen bu olaylar, Türk eğitim tarihine bir utanç sayfası olarak muhakkak geçecektir. Bunu yapanlar ve bu haksızlığa karşı susarak bunun siyasi sorumluluğunu üstlenenler de, ileride düştükleri durumu büyük bir mahcubiyetle hatırlayacaklardır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; son dönemlerde hükümet eliyle yapılan kışkırtıcılık, bölücülük ve tahrik, hiçbir akliselim sahibinin izah edemeyeceği noktaya ulaşmıştır. Bununla, Bursa'da bir süredir olup bitenleri kastetmek istiyorum. Bir ülkenin kendi kendisine yapabileceği en büyük kötülük Bursa'da yapılmaktadır. Bir aydan beri, Bursa'daki imam-hatip okullarındaki kız öğrencilerin başörtüsüyle uğraşmak, çocuk yaştaki evlatlarımızı, babaları ve ağabeyleri yaşlarındaki polislerle karşı karşıya getirmek ve onları sokaklarda sürükletmek, sıradan insanlar olan anne ve babalarını günlerce sokaklara dökmek, sizler için en büyük mahcubiyet olacaktır. İnsanların, öz-yurdunda garip, özvatanında parya haline getirildiği Türkiye'de, Filistin benzeri manzaraları ekranlara getirmek, kimin iktidarı döneminde olmaktadır?!

Burada Anavatan sıralarına da seslenmek istiyorum: Bu meselelerle alakanız yokmuş gibi, bunlar sizi sanki hiç ilgilendirmiyormuş gibi, sizin sorumluluk alanınızın dışındaymış gibi davranmanız hiçbir işe yaramayacaktır. Bütün bu olup bitenlerin siyasi sorumluluğu sizlerin omuzlarımızdadır; çünkü, bu hükümetin Başbakanlığını ve bu hükümetin en büyük sorumluluğunu Anavatan Partisi yüklenmiştir.

55 inci hükümetteki icraatlardan dolayı ödüllendirilerek Millî Eğitim Bakanlığında Başbakan Yardımcılığına terfi ettirilen Sayın Bakana da sesleniyorum şimdi: Siz, birkaç gün önce, 9 Ocak 1999 günü, şehit öğretmenlerin eşlerine, annelerine ve babalarına madalyalar taktınız; ülkenin bütünlüğünü korumak için bu milletin çocuklarına en kötü şartlarda bile eğitim vermek için her türlü

tehlikeyi göze alıp bölücü örgüt tarafından şehit edilen öğretmenlerin annelerine, babalarına ve genç hanımlarına madalyalar taktınız. Bütün televizyon ekranları ve basın bu görüntüleri aziz milletimize aynen ilettiler. Şimdi size soruyorum Sayın Bakan; başörtülü diye okul kapılarında polis zoruyla sürüklediğiniz o kızlara benzeyen başörtülü annelere, başörtülü gençcek mahzun dul hanımlara ve hatta hatta, eşini vatan için şehit veren sizin o "kara çarşafı" dediğiniz şehit eşine madalyaları takarken hiç vicdanınız sızlamadı mı! (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Oğullarını bu vatan için şehit veren annelerin kızlarını üniversite kapısında başörtülü diye sürüklerken, Sayın Ecevit, hiç başınızı iki elinizin arasına alıp düşünmediniz mi; bu olup bitenler bu ülkede oluyor diye hiç, düşünmediniz mi! Bu ülkede, sadece babalarını, evlatlarını, eşlerini ya da kardeşlerini ölüme gönderme karşılığında mı başörtüsü yasal hale gelecektir!

Siz mi hükümet programında belirttiğiniz uzlaşma kültürünü getireceksiniz! Bütün bu icraatlarla övünen ve bütün bu icraatlara damgasını vuran bir hükümet olarak ve bunun bir nevi devamı olarak hükümet programında karşımıza getirdiğiniz uzlaşma kültürünü siz mi getireceksiniz! Yine, hükümet programında diyorsunuz; bütün bu aradönemin, taşeronluğuna soyunan siyasi partiler olarak siz mi sağlıklı demokrasinin gereğini yapacaksınız! Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz... İşte iki senelik icraatınız ve işte Türkiye'yi içine sürüklediğiniz kaotik durum...

Şimdi, burada, büyük bir samimiyetle, Doğru Yol Partili arkadaşlarıma da seslenmek istiyorum: Sakın ha, Millî Eğitim Bakanını değiştirttik diye kendinizi kandırmayın. Bu kadar kıyım, bu kadar sürgün ve millî eğitimde yapılan hukuk dışı yapısal düzenlemelerle halk çocuklarının istikbalini karartan bu Sayın Bakanın, zaten, millî eğitime yapabileceği, verebileceği başka bir zarar kalmamıştı. Kendinizi kandırmayın. (FP sıralarından alkışlar) Güvenoyu karşılığında, hangi yanlışın, hangi haksızlığın düzeltilmesinin garantisini aldınız, esas bize onu söyleyin. Yapacağını yapıp işini bitirmiş bir bakanın Başbakan Yardımcılığına terfiini onaylamaktan başka aslında bir şey yapmadınız.

Sayın Başkan, Anavatan Partisiyle birlikte Sayın Ecevit'in çok övündüğü ve millete reform diye takdim ettiği ve aslında Türk millî eğitimine vurduğu darbeye gelince... Sekiz yıllık kesintisiz eğitim adı altında yaptığınız, aslında, beş yıllık ilkokulları, sadece, sekiz yıllık hale getirmektedir. Amacınız, kesinlikle, çocuklarımızın, çağdaş, ufku açık, her türlü önyargıdan uzak yetiştirilmesi değildir. Böyle olsa, çağdaş dünyanın eğitim sistemi yerine, cunta ve krallıklarla yönetilen geri kalmış ülkelerin eğitim modellerini almazdınız. (FP sıralarından alkışlar) O nedenle, sizin getirdiğiniz modelde bir öğretim kısıntısı varsa da, eğitimle alakalı hiçbir şey yoktur.

Şurası bir gerçektir ki, tüm kalkınmış ülkelerde temel eğitim kısıtlanmakta ve hatta beş yıldan dört yıla indirilmektedir; bakarsanız, bütün dünyada bu böyledir. Sekiz yıllık sözde kesintisiz ilköğretimle, bütün amacınız, ideolojik şartlandırmayı yapmak ve Türk çocuklarının beynini yıkmaktır. Bunların doğruluğunu anlamak için, müfredatlara getirdiğiniz değişikliklere bakın:

Matematikten fiziğe, tarihten coğrafyaya, sosyolojiden din dersine kadar, dünyanın hiçbir yerinde görülmeyecek şekilde ideolojik metinler sıkıştırılmıştır, yerleştirilmiştir.

İrtica ve gericilik adı altında yapılan dayatmalar okul kitaplarına kadar sokularak çocuklarımızın psikolojik baskı altına alınmaları sağlanmış ve tehlikeli bir bölücülük okullara kadar taşınmıştır sekiz yıllık eğitim adı altında.

Kesintisiz eğitim programı çerçevesinde esas hedef alınan meslekokulları, kolejler ve Anadolu liseleri köreltilmiş ve tek tip eğitime geçilerek, çocuklarımızın zenginlikleri ve yetenekleri bastırılmıştır.

Bütün bunlar, halkın büyük fedakârlıklarla yaptırdığı imam-hatip okullarını kurutmak ve kapatmak adına yapılmıştır; bu gayet açıktır, kimse kimseyi kandırmasın. Bu yapılırken de, hiçbir

vicdan ve hukuk göz önüne alınmamış ve bu ülkenin vatansöver ailelerinin çocuklarına, âdeta ayırıcılık yapılmıştır. Yapılan aleni baskı, psikolojik savaş ve tahkir, had safhaya ulaşmıştır.

Bütün bunlar yetmezmiş gibi, üniversite sınav sisteminde, hukukla ve kazanılmış haklarla bağdaşmayacak bir şekilde yapılan değişikliklerle de, hiçbir vicdan ve insafa sığmayacak şekilde bu halk çocuklarının önü kesilmiştir. Bütün bunlar yapıldı, bu okullar kurutulduktan sonra, sıkılmadan, gazetelere, âdeta zafer sarhoşluğu içerisinde "imam-hatiplerin havası kalmadı", "imam-hatip-lere bu sene hiç kayıt yaptırılmadı", "imam-hatip-ler boşaldı" diye de, zafer manşetleri atılmıştır.

Evet, bütün bunların faturasını sizler ödeyeceksiniz Anavatan Partililer. Bunların siyasî sorumluluğu sizlerin üzerindedir. 1940'lı yıllara rahmet okuttunuz. Din eğitime, Kur'an öğretimine vurduğunuz bu darbeyle, elli sene sonra, 1940'lar Türkiye'si yeniden hortlatılmıştır.

"Eğitim reformu" adı altında getirdiğiniz taşımali eğitimin çilesini, konforlu hayata alışkın olanlar bilmezler. Ağzı süt kokan 7 yaşındaki çocukların, yuvalarından alınarak, en ilkel şartlar altında, sabahın köründe saatlerce süren yolculuklar neticesinde, 70-80 kişilik sınıflara doldurulup, vakti geldiğinde de aynı ilkel şartlar altında evlerine gönderilmeleri midir eğitimdeki reform?!.. Sizin reform dediğiniz bu taşımali eğitimin çirkin yüzünü, son günlerdeki trafik kazalarında kurban olan minnacık çocukların manzaraları ortaya koymuştur.

Bırakın propagandayı -devlet eliyle yapılan propagandayı- Türkiye gerçeklerini öğrenmek için -Türkiye yeteri kadar açık bir toplumdur- Anadolu'nun mahrum şehirlerine gitmeye hiç gerek yok; Ankara'nın Altındağ'ındaki, Mamak'ındaki okullara gidin, İstanbul'un Sultanbeyli'sindeki, Bağcılar'ındaki okullara gidin, 70-80 kişilik sınıfların halini görün!

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Sayın Bülent Ecevit başkanlığında kurulan 56 ncı hükümet, 55 inci hükümetin tüm icraatlarını sahiplenmiştir demin söylediğim gibi; yani, dürüstlüğüyle şöret bulmuş Sayın Ecevit, bugün, yolsuzluklar ve hırsızlıklar yüzünden düşürülmüş bir hükümetin icraatlarına da sahip çıkmaktadır. Yolsuzluklarla dolu bir döneme sahip çıkıp, ardından da makam otosu olarak Mercedes kullanmamakla övünmek, sadece milletin gözünü boyamaktan başka bir şey değildir.

Şimdi, herkesin gözü önünde aylarca hazırlanarak içi boşaltılan bankalar Merkez Bankasına devredilirken, bundan haberiniz yok muydu; Maliye Bakanınızın haberi yok muydu?!.. Maliye Bakanı, bu işler yapılırken, niçin, yeri geldiğinde imza atması gereken yerlere imza atmaktan kaçındı? Vergi kanunu çıkarılırken, vergi kanununda bazı kişiler ve holdingler için değişiklikler yapılırken, Maliye Bakanınız niçin onlara imza atmaktan kaçındı? Muhakkak ki, bütün bunlardan haberiniz vardır; bütün bu bankaların içi boşaltılıp, bunların maliyeti kamuya, millete yüklenirken, bunlardan muhakkak ki haberdardınız; çünkü, siz, Başbakan Yardımcısıydınız. Bütün bunları üstleneceksiniz; ondan sonra da, makam otosu olarak Mercedes yerine başka bir arabaya binmekle, bunlardan, bu sorumluluklardan sıyrılmaya çalışacağınızı zannedeceksiniz; o nedenle, Yüce Meclise sunulan 56 ncı hükümet programında, yolsuzluklarla ve hırsızlıklarla mücadele konusuna hemen hemen hiç değinilmemiştir.

Şimdi, Sayın Ecevit'e buradan soruyorum:

55 inci hükümet döneminde ayyuka çıkan yolsuzlukları, adam kayırmaları, kamu kaynaklarının talan edilmesini sahipleniyor musunuz? Başında olduğunuz bu hükümetle, bu konularla ilgili ne gibi çalışmalar yapacaksınız? Bunlarla ilgili talimatlar verecek misiniz, teftiş kurullarını harekete geçirecek misiniz? Bunların sömürüsünü yapın, insanlara suç atın, çamur atın demiyorum; bu tip seviyesizliklere de düşmenizi kesinlikle istemeyiz; ama, bu şaibeler ayyuka çıktı; bunları biliyorsunuz; bunlar hakkında tahkikat, bunlar hakkında araştırma talimatları verecek misiniz? Hükümet

Programınızda bunlarla ilgili hiçbir şey yok. Bu talimatları siz verirsiniz, sizden sonra gelen hükümetler devam ettirebilir.

Karadeniz sahil yolu ihalesinde olup bitenlerle ilgili teftiş yapacaksınız; Başbakanlık Teftiş Kurulunu harekete geçirecek misiniz?

Başbakan Yardımcısı olduğunuz hükümet döneminde Sarıyer Ormanlarını talan edenler hakkında soruşturma açtıracak mısınız?

Başta İstanbul olmak üzere, Türkiye'nin turistik yörelerinde turizm alanlarının belirlenmesi sırasında çekilen peşkeşlerin, yaratılan haksız kazançların hesabını soracak mısınız?

Döneminizde, gazetelerde yer alan körfez geçişi ihalesiyle ilgili neler yapacaksınız?

Denizcilik Müsteşarlığındaki ihale yolsuzluğuna, POAŞ ihalesine fesat karıştırılmasına, SEKA arazisinin bir holdinge peşkeş çekilmesine razı olacak mısınız?

İstanbul'daki Gökkafe Otel yolsuzluğuyla ilgili neler yapacaksınız?

Sayın Ecevit, Kurtköy Havaalanı ihalesiyle, Atatürk Havaalanının yeni pistlerinin ihalesiyle ve cep telefonlarının lisans devri ihalesiyle ilgili soruşturmalar yapacaksınız ve bunlardan rahatsızlık duyacak mısınız?

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; bir yandan kendini "milliyetçi muhafazakâr" olarak tanımlayan ANAP, öte yandan kendisine "milliyetçi sol" diyen DSP, millî çıkarlarımıza uygun bir dışpolitika da üretmemiştir.

Dış politikadaki her kritik dönemde, Türkiye, 55 inci hükümetin temsil ettiği şaşkın dışpolitikanın parantezi içine sıkışmıştır ve kalmıştır âdeta. Dışpolitikadaki en ciddi kaygılar bu hükümet döneminde duyulmuştur. Türkiye'nin önüne imkân olarak çıkan pek çok gelişmenin, bir müddet sonra Türkiye'nin kuşatılması sonucunu doğurması, 55 inci hükümetin iradesizliği yüzünden olmuştur.

Şu günlerde İncirlik'ten kalkan uçakların Irak'ı bombalamasının doğuracağı sonuçlar da son derece ciddidir. Bakıyoruz ki, böyle bir olayla hükümetin âdeta hiç ilgisi yok! Bağımsız bir ülkenin bir şehrindeki havaalanından kalkan uçaklar, komşu ülkenin insanlarını bombalıyor ve bununla ilgili hiçbir irade beyanında bulunulmuyor.

Şimdi bakın, hükümetler arasında düşmanlıklar olabilir, hükümetler arasında çekişmeler olabilir; ama, halklar arasında düşmanlıklar yaratmak!.. Bu, çok stratejik bir önem kazanır. Günün gelir hükümetler barışır; ama eğer, halklar birbirine küstürülürse, halklar birbirine düşman ettirilirse, bundan sadece o ülkeler zarar görür.

Değerli arkadaşlar, burada, terör örgütü başının Suriye'den çıkarılıp İtalya'daki konforlu villasına taşınması da başarı olarak gösteriliyor. Size, iki ay önce, terör örgütü başının, onbinlerce insanın katilinin, eli kolu serbest bir şekilde Roma'da olacağını söylesek, kim inanırdı; kimse ihtimal vermezdi buna. Önce "yakalandı" denilmiştir, sonra, şu oldu bu oldu denilmiştir; fakat, hepsinin ardından mahcubiyet gelmiştir. Bugün, işte, serbesttir, eli kolu bağlı değildir, istediğini yapmaktadır, gazetelere demeçler vermektedir, diplomatları kabul etmektedir ve terör örgütü, âdeta siyasallaşmıştır.

Hükümetin buradaki tavrı da çok gariptir; önce, şehit aileleri, istismar edilmiştir, sokaklarda yürütülmüştür, buralarda organize edilmiştir, yürütülmüştür. İtalyan mallarına boykotlar konulmuştur, ondan sonra da "aman aşırı gittik" diyerek İtalyan malları teşvik edilmeye başlanmıştır ve bütün bunlar da, dışpolitikada başarı olarak ileri sürülmüştür.

Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; devlet kurumlarının çeteler tarafından kuşatılmış olmasının Türkiyemizin güvenliği için ne büyük bir tehdit oluşturduğunu artık zikretmeye ge-

rek bile yoktur. Zaaf içine düşmüş bir devlet yapılanmasının, egemenlik haklarımızı bile sıkıntıya sokma ihtimali olduğunu unutmamak gerekir.

Sayın Ecevit'in Başbakan Yardımcılığı yaptığı hükümetin çeteler karşısında mücadele etme iddiasının ne derece boş olduğu, Sayın Eyüp Aşık'ın istifa zorunluluğuyla ortaya çıkmıştır. Çetelerle ilişkileri konusunda haklarında iddialar olan, böyle üyeleri olan bir hükümetin, çetelerle mücadele etme iddiasında bulunmasının da ne derece anlamsız olduğu ortadadır. Çünkü, yakalanan birçok çete üyesinin ya 55 inci hükümetin bazı üyeleriyle çekilmiş fotoğrafları vardır ya da bu hükümetin bazı mensupları lehine kongre çalışmaları yapmışlardır ya da çeşitli beyanlarında, bu hükümetin üyeleriyle organik bir ilişki içinde oldukları açıklanmıştır.

Sayın Başkan, bugün müzakeresini yaptığımız Sayın Ecevit başkanlığında kurulan 56 ncı hükümetin uygulayacağı ekonomik politikaların da, bir önceki hükümet döneminde uygulanan politikaların bir devamı olacağı açıktır. Bu nedenle, 56 ncı hükümetin ekonomik politikalarını eleştirmek için, Sayın Ecevit'in de Başbakan Yardımcısı olarak sorumluluğunu üstlendiği 55 inci hükümet döneminde yapılan yanlışlıkları burada zikretmek, zannedirim ki yanlış olmasa gerekir. Çünkü, bütün bunlar üstlenilmiştir ve bunlar, aynen, bu kısa dönemde de devam ettirilecektir. Aslında, tabii, bütün bunları yapmak için, 55 inci hükümetin, iktidarı devraldığı bir önceki dönemle mukayesesini yapmak gerekir; özelleştirmenin nasıl şeffaf bir şekilde, her türlü şaibeden uzak gittiğine bakmak gerekir; enflasyonun nasıl yüzde 75'e düştükten sonra, bu iktidar zamanında yüzde 102'ye çıkarıldığına bakmak gerekir; faiz oranlarının, nasıl yüzde 130'lara çıkarıldığına bakmak gerekir; devlet bonolarındaki vadelerin, 450 günden nasıl çok kısa dönemlere, 100-150 günlere düşürüldüğüne bakmak gerekir; bütün bunlara bakmak gerekir; ama, vakit müsaade etmeyeceği için muhakkak ki, ilerideki başka toplantılarda bunlar hep konu olacaktır.

Türkiye, bugün, gelir dağılımındaki adaletsizliklerle, bir yanda çöplüklerden yiyecek toplayan, çoluk çocuğunun gıdasını temin etmeye çalışan fakir vatandaşlarımızın görüntülerine şahit olmakta, diğer yandan da lüks ve sefahat içinde gününü gün eden rantiyer sınıfının debdebeli görüntüleriyle yüz yüze gelmektedir. Bu demektir ki, Türkiye'de iki Türkiye vardır; biri Bangladeş, biri İsveç; Türkiye böyle bir tezatı yaşamaktadır. Türkiye nüfusunun ilk yüzde 20'sinin fert başına düşen millî geliri 8 bin dolara ulaşırken, Türkiye nüfusunun diğer -en fakir- yüzde 20'sinin fert başına millî geliri 500 dolar civarındadır. Diyebilirsiniz ki, bunlar bizim sadece iki yıllık icraatımızın neticesi mi; tabii ki, sizin iki yıllık icraatınızın neticesi değil; fakat, burada vurgulamak istediğim şudur: Sizden önceki 54 üncü Refahiyol Hükümeti döneminde bu gelir dağılımında, Devlet İstatistik Enstitüsünün, Devlet Planlama Teşkilatının, Merkez Bankasının göstergelerine, sendikaların ekonomik göstergelerine bakarsanız, bütün bunlarda -az da olsa- bir iyileşme başlamıştı; ama, yine sizin döneminizin göstergelerine bakarsanız, millî gelirdeki bu adaletsizlik ve dağılım, daha da kötüye gitmiş, daha da bozulmuştur. İki sene içerisinde memurun, işçinin, köylünün reel gelirlerinde gerileme olmuştur; Türkiye'de bir fakirleşme söz konusu olmuştur; bunu, rakamlarla açık açık görürsünüz. Bunların hiçbiri propaganda değildir, hiçbiri de kendi kendimizi aldatmaca değildir. Bunun hesabını en iyi vatandaş yapmaktadır, herkes yapmaktadır; çünkü, herkes, kuruluşunun hesabını yapmaktadır, esnaf da yapmaktadır. İki sene önceki ekonomik canlılıkla, bugün yaprak kıpırdamayan piyasa, muhakkak bu mukayeseyi yapmaktadır. İşte bu yüzden ki, Türkiye, seçime gitmemek için çok uğraştı.

Değerli arkadaşlar, 1997 bütçesinde bütçe giderleri içerisinde faiz ödemelerinin payı yüzde 28,9 civarında iken -ki, o Hükümette ben de görev almıştım- 1998 yılında yüzde 40'a çıkmıştır; yani, faizlere ödenecek pay, yüzde 29'dan yüzde 40'a çıkmıştır bu kayıtlar, sizin bize dağıttığınız bilgilerdir- yani, devletin, milletin alınterinden topladığınız kaynakların çok daha büyük bir kısmı, bi-

zim rantiyeye dediğimiz kesime kaydırılmaktadır. Öte yandan, devletin personel ve sosyal güvenlik harcamalarının bütçe giderlerindeki payı, 1997 yılında, yani bizim dönemimizde yüzde 36 iken, bu oran, 1998 yılında yüzde 33 seviyelerine düşmüştür. Bu karşılaştırma bile, Türkiye'de dar ve sabit gelirli vatandaşlarımızın gelirlerinin reel olarak azaldığını göstermektedir.

Sayın Başkan, 56 ncı hükümetin Başbakanı Sayın Ecevit'in de Başbakan Yardımcısı olarak en üst düzeyde görev aldığı bu hükümette, 1998 yılında Türkiye'de sayıları 500'ü geçmeyen aileye - evet, Türkiye'de sayıları 500'ü geçmeyen aileye- faiz için ödediğiniz para, sayıları 30 milyonu bulan memur, emekli, dul ve yetimlere devlet bütçesinden ödediğiniz paradan 1 katrilyon lira daha fazladır. İşte, Türkiye'deki sıkıntı budur.

Bakin, sizi, bunları niçin düzeltmediniz diye suçlamıyoruz; sizi, bunları daha da kötüleştirdiniz diye suçluyoruz; çünkü, bunlarda bir düzelme başlamıştı; elinizdeki kitaplarda bunu açıkça göreceksiniz, grafiklerde açıkça göreceksiniz. Burada insafsızlık yapmıyoruz, yılların birikiminin suçunu size yüklemiyoruz; ama, siz, düzelmeye başlayan, iyileşmeye başlayan trendleri tekrar geri çevirdiniz ve tekrar, Türkiye'deki bir avuç azınlığın lehine işletmeye başladınız; yani, halktan topladığımızı rantiyeye vermişsiniz.

Hatırlar mısınız Sayın Ecevit, 1970'li yıllarda "halkçı Ecevit" sloganlarıyla halktan oy almış ve halkçılık yapmıştınız; ama, geçmiş hükümet döneminde uyguladığınız ekonomik politikalarla halkçılığı bir kenara bıraktınız, halkın iniltilerini de hiç dikkate almadınız; fakat, baskı gruplarının, sermaye gruplarının ve rant kesimlerinin, maalesef, etkisi altına girdiniz.

Türkiye, bugün 10,2 katrilyon lirayı aşan içborç stokuyla, 95 milyar doları aşan dışborç stokuyla karşı karşıyadır; yani, bugünkü değeriyle, çoğu kısa vadeli ve yüksek faizli olmak üzere, 35 milyar doları içborç ve 95 milyar doları da dışborç olmak üzere toplam 130 milyar doları aşan borç stoku, ürkütücü boyutlara ulaşmıştır.

Bildiğiniz gibi, Türkiye'nin uluslararası piyasalardaki kredibilitésinin düşük olması nedeniyle, dışarıdan borçlanma imkânı da son derece kısıtlı hale gelmiştir. 1999 yılındaki bütçe açığının da, en iyimser ihtimalle 9 katrilyon lirayı bulacağı tahmin edilmektedir. Dışticaret açığının 6 milyar dolar olacağı, dışborç seviyesinin de 9 milyar dolar olacağı öngörüldüğünde ve dışborç imkânının en azından yılın ilk altı ayında olmayacağı da düşünülürse, önümüzdeki aylarda borç ödeme darboğazıyla karşı karşıya kalabileceğimiz açıkça görülmektedir.

Bunları niçin söylüyorum; bunları şunun için söylüyorum: Aslında, 55 inci hükümet olarak, 56 ncı hükümete, bir zamanların moda tabiriyle, enkaz devretmişsinizdir; yani, enkazı, siz, bir hükümetinizden, bir cebinizden öbür cebinize devrettiniz ve bu enkaza da icraatlarınız sebep oldu.

1999 yılının ilk üç ayında devletin ödemesi gereken iç ve dışborçların toplam tutarı 16 milyar dolar civarındadır; yani, içinde bulunduğumuz bu ay da dahil olmak üzere, 5 katrilyon liradan daha fazla bir kaynağı bulmak zorundasınız. Sayın Ecevit, bize söyler misiniz; bu vahim tabloyu hangi hükümetin ekonomi politikası yarattı, hangi hükümetin; sizin de içinde bulunduğunuz hükümetin ekonomi politikası Türkiye'yi bu noktaya getirmede mi?!

Yine bize söyler misiniz, Hükümetiniz, hangi ekonomi politikalarıyla Türkiye'yi bu borç sarmalından kurtaracaktır ve bunları düzeltme istikametine çevirecektir?! 55 inci hükümetin ekonomi politikalarından farklı olarak hangi politikaları uygulayacağınıza dair de hükümet programınızda hiçbir cümle olmadığı için, biz, tabii ki sizin eski icraatlarınızı esas almak durumundayız.

Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Türkiye'deki aktif nüfusun yüzde 20'si işsizdir; üniversitelerimizden diplomalı işsizler yetişmektedir, Türkiye'de her üç diplomalıdan birisi de işsizdir. Hükümetlerin en önemli görevlerinden birisi de, işsizliği azaltıcı tedbirler geliştirmektir.

Türkiye, her yıl en az bir milyon kişiye yeni iş imkânı yaratmak mecburiyetindedir, bu ise, ancak yeni yatırımlar yaparak olur; ama, görünen o ki, maalesef, 55 inci hükümette olduğu gibi 56 ncı hükümetin de bu konuda söyleyebileceği fazla bir şey yoktur; bütün bunlar bugünün acı gerçekleridir.

Değerli arkadaşlar, 55 inci hükümet ülkeyi her gün 20 trilyon lira faiz ödemeye mahkûm etmiştir; evet, bu iki yıllık icraatlar neticesinde, Türkiye bugün, her gün, günde 20 trilyon lirayı faiz ödemelerine aktarmaktadır; uyguladığı sıcak para politikalarıyla ülke ekonomisini faiz ve döviz sarmalı içerisine sokmuştur. Bu nedenle, ekonominin reel kaynakları üretime ve yatırıma aktarılmamış ve işsizlik had safhalara ulaşmıştır.

Bir kez daha tekrar etmekte yarar olduğu kanaatindeyim, bu hükümetin uygulayacağı 55 inci hükümetten farklı hiçbir ekonomi politika da yoktur. 55 inci hükümetin devrettiği ağır enkaz nedeniyle ve bu Hükümetin farklı bir politika izleyemeyecek olması nedeniyle, Türkiye, maalesef, 1999 yılını da kara bir yıl olarak geçirecektir.

Değerli arkadaşlarım, gerek Anavatan Partisi sözcüsü arkadaşlarım gerekse Demokratik Sol Parti sözcüsü arkadaşlarım, 55 inci hükümetin iktidarda olduğu süre içerisinde enflasyonun düşürüldüğünü ve enflasyon canavarının âdeta gemlendiğini söylemişlerdir. Tabii, medya gücünü yana alarak, medya desteğiyle halka bu propaganda yapılmıştır; ama, bunların hepsi geri tepmiştir. Niçin dersenez; Hükümetiniz döneminde toptan eşya fiyatları endekslerdeki artış oranını enflasyon rakamı olarak gösterdiniz. Halk toptancı değil ki! Halk, artık, haftalık, aylık alışverişini yapmıyor; halk, millet, alışverişini günlük yapıyor; veresiye yapar hale gelmiştir, alışveriş yapamaz hale gelmiştir, siz toptan fiyatlarla uğraşıyorsunuz, toptan eşya fiyatlarını alıyorsunuz. Niçin, burada, tüketici fiyatlarıyla, yani, halkın, sokaktaki vatandaşın karşı karşıya kaldığı fiyatlarla karşıya çıkmıyorsunuz?! Niçin toptancının, niçin en zenginlerin fiyatlarıyla karşıya çıkıyorsunuz?! Milletin karşısına, şu sokaktaki, bakkaldaki, manavdaki, kasaptaki, marketteki fiyatlarla çıksanız ya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gül, kısa bir süre daha veriyorum; lütfen, toparlar mısınız.

ABDULLAH GÜL (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, bu açıdan baktığınızda ve aslında enflasyonu oniki aylık olarak incelediğinizde, Türkiye'de enflasyonun hiç düşmediğini göreceksiniz. Bütün uğraşmalara rağmen, bütün bu durgunluğa rağmen, esnafın, tüccarın zararına mal satmasına rağmen, milletin harcayacak parası olmamasına rağmen, enflasyonun, yine, yüzde 75 seviyesinde olduğunu göreceksiniz. Hele, oniki aylık enflasyona -yıllık enflasyona- baktığınızda ise, iktidarınız döneminde, bunun yüzde 85 olduğunu göreceksiniz; ama, işin çok daha acı tarafı vardır: Halkımızın temel ihtiyaçlarına baktığınızda, yani, kıymanın fiyatına baktığınızda, yüzde 217 arttığını göreceksiniz; tavuk etine baktığınızda, yüzde 185 arttığını, kurufasulyenin fiyatının yüzde 174 arttığını, ekmeğin fiyatının yüzde 100 arttığını göreceksiniz; pirincin fiyatının yüzde 126 arttığını göreceksiniz; zeytinin fiyatının yüzde 125 arttığını göreceksiniz; yani, vatandaşın acil ihtiyaç maddesi fiyatlarının, ortalama yüzde 130 arttığını göreceksiniz; dolayısıyla, övünülecek hiçbir şey yoktur.

Fakat, burada, acı olan şudur değerli arkadaşlar: Bütün ücret artışları, maaş artışları, bütçeler yapılırken, hep toptan eşya fiyatları esas alınmıştır; sanki, memur, toptan alışveriş yapıyor gibi... Bütün bunlar yanlıştır.

Dikkatinizi çekmek istediğim bir diğer husus da, rant diye ödediğiniz reel faizin dünyada eşî ve benzerinin olmamasıdır. Müflis bir tüccar gibi davranarak, yüzde 40 reel faiz ödenmektedir Türkiye'de bugün. Enflasyon düşürüldükten sonra ödenen faiz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gül, ikinci ekstre verişim; toparlar mısınız lütfen.

ABDULLAH GÜL (Devamla) – Bitirmek üzereyim Sayın Başkan.

Reel faiz yüzde 40 civarındadır ve dünyanın hiçbir yerinde böyle bir ülke yoktur. Bu, işte, kaynak transferidir; bu, işte, milletin gelirinin, milletin varlığının, milletin servetinin sömürülmesidir ve maalesef, bu sömürüye, işte, bir sol parti de alet olmuştur Türkiye Cumhuriyetinde.

Değerli arkadaşlar, bütün bunlardan dolayı ve bu Hükümetin kuruluşuna esastan ve usulden itirazımız olduğu için, bunu Türkiye'ye yakıştıramadığımız için, 550 milletvekili olan bir Parlamentoda, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin, 51 milletvekili olan bir sol iktidara tesliminin yanlış olduğunu bildiğimiz için bu Hükümete güvenoyu vermeyeceğimizi huzurlarımızda bir kez daha ilan ediyorum, hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Gül, teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, saat 15.42'de toplanmak üzere, birleşime 7 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati : 15.35

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 15.42

BAŞKAN : Başkanvekili Yasin HATİBOĞLU

KÂTİP ÜYELER : Ali GÜNAYDIN (Konya), Hüseyin YILDIZ (Mardin)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 43 üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Sayın milletvekilleri, 56 ncı hükümetin programıyla ilgili müzakerelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

V. – HÜKÜMET PROGRAMI (Devam)

1. – *Başbakan Bülent Ecevit tarafından kurulan Bakanlar Kurulunun programı üzerindeki görüşmeler (Devam)*

BAŞKAN – Sayın Başbakan, şimdi mi konuşmak istersiniz efendim?

BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT (İstanbul) – İzninizle...

BAŞKAN – Estağfurullah.

Sayın Başbakanı, grup görüşlerine karşı beyanlarda bulunmak üzere kürsüye davet ediyorum.

Buyurun Sayın Başbakan. (DSP ve Hükümet sıralarından ayakta alkışlar, ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, televizyon ve radyolarında bizi izleyen aziz yurttaşlarım; sözlerime başlarken, hepinizi içten saygılarla selamlıyorum.

Hükümet programı üzerinde yapılan görüşmelerin sonuna yaklaştığımız bir aşamada, bütün değerli grup sözcülerine şükranlarımı sunarım. Bazı eleştirileri sert de olsa, haksız da olsa, çok uygarca bir ortamda bu toplantı yapılmıştır. Bu da demokrasimiz açısından kıvanç verici bir olgudur. Bu vesileyle, bu konuda bütün grupları, bütün milletvekillerimizi yürekten kutluyorum.

Ayrıca, gerek Anavatan Partisine gerek Doğru Yol Partisine, Demokratik Sol Partiye, benim başkanlığında bir hükümet kurulması için gerekli desteği vermeleri, nedeniyle, şükranlarımı sunuyorum. Özellikle, bir seçim ortamında, bir azınlık hükümetine ve partisine başka iki partinin destek vermeyi vaat etmesi büyük bir güven belirtisidir. Bu güvene layık olmak için gereken çabayı göstereceğiz ve yalnız Doğru Yol Partisine ve Anavatan Partisine ve değerli genel başkanlarına değil, aynı zamanda, bize güvenoyu vermeyecekleri açıklanan partilere de güven verebilmek, onların da güvenini kazanabilmek için ben ve Bakanlar Kurulu üyesi arkadaşlarım büyük özen göstereceğiz.

Demokrasi, ancak uzlaşma ortamında sağlıklı işler. Bu bakımdan, Türkiye’de son yıllarda olumlu gelişmeler, umut verici gelişmeler yer almaktadır. Bundan ondokuz-yirmi yıl öncesine gelinceye kadar, Türkiye’de, siyaset alanında sertlik vardı, sağ-sol kutuplaşması vardı, cepheleşme vardı, kavga vardır; şimdi ise ilkimizde siyaset alanında giderek uzlaşma ortamı yerleşiyor.

1996 yılında, ortanın sağında iki parti Anavatan Partisiyle Doğru Yol Partisi, ortanın solunda bir partinin, Demokratik Sol Partinin dışarıdan koşulsuz desteğiyle bir azınlık hükümeti kurabilmişlerdi. Şimdi de ortanın sağında yer alan o iki partinin, dışarıdan koşulsuz desteğiyle, Demokratik Sol Parti bir azınlık hükümeti kurabildi. 1997’de ikisi ortanın sağında, birisi de ortanın solunda

üç partiden oluşan bir azınlık hükümeti kurulabilirdi; bir sosyal demokrat partinin, gönülsüz de olsa, dışarıdan desteğiyle kuruldu. "Bu Hükümet yürümez" deniliyordu. Üç partiden oluşan bir azınlık hükümetinin Türkiye koşullarında yürütmeyeceği, uzun süre görevde kalamayacağı, çok kısa zamanda düşürüleceği veya çekilmek zorunda kalacağı öne sürülüyordu. Oysa, o Hükümet (55 inci hükümet) birbuçuk yıl görevini sürdürdürebildi ve başarıyla sürdürdürebildi.

Cumhuriyetimizin bu yıl 76 ncı yılını kutlayacağız. 76 yılda 56 hükümet değiştiği göz önünde tutulursa, Türkiye ölçütleriyle, bir hükümetin birbuçuk yıl görevde kalabilmesi azımsanacak bir olgu değildir.

Ayrıca "bu Hükümet (yani, 55 inci cumhuriyet hükümeti) başarılı olamaz, kendi içinde anlaşmazlık ve uyum sağlayamaz" deniliyordu. Oysa, bazı değerli grup yöneticileri, sözcüleri onaylamasalar bile, kanımca, 55 inci cumhuriyet hükümeti çok başarılı oldu; tek başına, salt çoğunlukla iktidara gelmiş bazı partilerin bile ele alamayacağı konuları ele aldı; hazırlayamayacağı, hazırlayamadığı reformları hazırladı. Bunlardan bir kısmını Büyük Millet Meclisinden geçirebildik, bir kısmı da Büyük Millet Meclisine sunuldu ve öntümüzdeki yıllarda, umarım ki, Büyük Millet Meclisinin onayına mazhar olacak duruma geldi...

Bu Hükümet döneminde, 55 inci hükümet döneminde, çok iddialı ve kapsamlı bir Eğitim Reformu Yasası hazırlandı. Bu, yalnız Sekiz Yıllık Zorunlu İlköğretim Yasasını içeren bir reform değildi. Çağdaş iletişim teknolojisinin tüm olanaklarını Türkiye'nin en ücra köyüne kadar götürecek bir program hazırlanmıştı ve bu program, süratle uygulanmaya başladı. Ayrıca, meslekî ve teknik eğitime, öğretime verilen önem artırıldı. Dar gelirli aile çocuklarının masrafları büyük ölçüde ailelerinin üzerinden alınmaya başladı. Güneydoğu ve Doğu Anadolu'da, özellikle, bölge yatılı okulları, ilköğretim bölge yatılı okulları, pansiyonlu okullar hızla çoğaltılmaya ve taşınmalı eğitim, hızla, yurdun her köşesinde yaygınlaştırılmaya başlandı.

Burada, yolsuzluklarla ilgili çeşitli iddialar dinledik. Oysa, 55 inci cumhuriyet hükümeti yolsuzluklara ve çetelere karşı, mafyaya karşı en kararlı mücadeleyi veren hükümet oldu ve bunun sonuçları alınmaya başlandı. Her gün, devlet içinde sağlanan uyum sayesinde ve emniyet güçleri, güvenlik güçleri üzerinde her türlü siyasal baskı kaldırıldığı için, güvenlik güçlerimiz, emniyet güçlerimiz de eskisinden çok daha etkili çalışmaya, gerçek potansiyellerini ortaya koymaya muvaffak oldular. Daha önceki hükümet döneminde, İçişleri Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü ile MİT arasında, silahlı kuvvetler arasında, jandarmalar arasında ve değişik istihbarat kuruluşları arasında uyumsuzluklar vardı, karşılıklı kuşkular vardı, o yüzden bu değerli kuruluşların çalışmalarından gereken verim alınamıyordu; fakat, 55 inci cumhuriyet hükümeti döneminde bu kurumlar arasında tam bir uyum sağlandı; yani, yalnız Hükümetin içinde değil, Hükümetin dışında, ama ona bağlı kuruluşlar arasında da tam bir uyum sağlandı.

Bu arada koalisyonlara alıştık. Gerçi, eskiden de Türkiye'de zaman zaman koalisyon hükümetleri, azınlık hükümetleri kurulmuştu; ama bunları toplum pek özümsememişti. Son yıllarda, biz, ulus olarak koalisyonlara alıştık, çokpartili azınlık hükümetlerine alıştık, şimdi de, eskiden yadırganan tekpartili azınlık hükümeti modeline alışma sürecine girdik.

Gerçi, hâlâ bunu istikrarsızlığın nedeni gibi görenler var; ama kanımca, bu kimseler istikrarı yanlış yerde arıyorlar, istikrarı sadece hükümette arıyorlar. Oysa, dünyanın demokrasileri en kökleşmiş, ekonomileri, gelişmeleri en sağlıklı ülkelerinden bazılarında, o arada, örneğin bazı kuzey ülkelerinde sık sık hükümet istikrarsızlığı olur, sık sık üç partili, dört partili koalisyonlar veya birkaç partili azınlık hükümetleri kurulur ve bunlar sık sık değişir. Örneğin Finlandiya'da yılda ortalama bir kere hükümet değişikliği olur, Danimarka'da sık sık hükümet değişiklikleri olur; fakat toplum bunu hissetmez bile. Neden?... Çünkü, kamu görevlerinde, devlet yönetiminde istikrar sağlan-

mıştır; hükümetler değiştiği zaman devletin kadroları değişmez, güvenlik içinde işlerini sürdürmeye devam ederler. Ben, buna, siyasal yaşamımda, devlet yaşamımda her zaman büyük özen gösterdim. Gerek Çalışma Bakanlığım sırasında gerek Başbakanlıklarım sırasında, ben, görevi devralırken kimi bulduysam onunla çalıştım, o müsteşarlarla, o genel müdürlerle, o özel kalem müdürleriyle, o şoförlerle çalıştım, kimseyi yerinden etmedim ve bundan hiçbir zarar görmedim, aksine çok yarar gördüm; çünkü, bu şekilde kendilerine güvence verilen kamu görevlileri, daha bir şevkle çalışma, güvenlik duygusuyla çalışma olanağını bulurlar.

Programımızda, bu anlayışı bir hükümet politikasına dönüştürme kararını açıkladık bildiğiniz gibi ve hemen arkasından yayımladığımız, bu Bakanlar Kurulunun yayımladığı ilk genelgeyle de, olur olmaz atamalar yapılmaması, zorunlu -yasal açıdan zorunlu veya görevin gereği bakımından zorunlu- durumlar dışında hiçbir atama yapılmaması, kamu görevlilerinin yerlerinin değiştirilmemesi yolunda bir genelge yayımladık. Dediğim gibi, devlet yönetiminde istikrarın başta gelen koşulu, hükümet değişikliklerinden, iktidar değişikliğinden etkilenmeyecek bir bürokrasidir, bir kamu yönetimidir.

Yine, istikrarın bir başka koşulu da kanımca, temel ulusal konularda ulusal birliğin sağlanmış olması, ulusal konsensüs sağlanmış olmasıdır; yani, temel konularda ulusal politikaların oluşturulması gerekir. Türkiye, bu bakımdan, şu aşamada, ancak bir ölçüde başarılı bir sınav vermektedir - onu da gerçi küçümsememek gerekir- örneğin, dışpolitikanın genel çizgisinde bir devamlılık vardır. Gerçi, hükümetten hükümete üsluplar değişebilir, taktikler, stratejiler değişebilir; ama, Türkiye'nin, iktidar değişikliklerinden fazla etkilenmeyen bir dışpolitikası vardır. Hatta, o dışpolitikayı, muhalefetteyken eleştirenlerin, iktidara geldikten sonra devam ettirdiklerini, sürdürmeye devam ettirme gereğini duyduklarını gördük. O arada, örneğin Kıbrıs konusunda tam bir ulusal birlik vardır ve ulusal birlik konusunda; yani, bölücü akımlar konusunda da tam bir ulusal dayanışma, ulusal birlik vardır. Bunların değerini küçümsememek gerekir.

Bu arada, henüz, ülkemizde sosyal adalet açısından tatmin edici bir düzen kurulamamış olmakla birlikte, artık sosyal adalet kavramını da, sağlıklı sollu bütün partiler özümsemiş, benimsemiş durumdadırlar. Bazıları, henüz bunu uygulamaya geçirmeyi içlerine sindiremeseler, göze alamazlar bile, ilke olarak artık sosyal adalete karşı çıkılmayacağı üzerinde bir genel anlayış birliği vardır. Oysa, eskiden, 60'lı yıllarda, 70'li yıllarda "sosyal adalet" sözü, sosyalistlikle eş tutulurdu, sosyalistlik de komünistlikle eş tutulurdu; fakat, şimdi yalnız çalışan toplum çevreleri değil, yalnız çalışan halk kesimleri değil, işverenler de, sanayiciler de, tüccarlar da ve sağlıklı sollu bütün partiler de, sosyal adalet ilkesinin mutlaka gözetilmesi gereği üzerinde birleşmişlerdir. Bu da, önemli, gelecek için umut verici bir işarettir.

Ulusal politika bakımından laiklik konusunda bir kısmî eksikliğimiz henüz devam etmektedir. Türkiye Cumhuriyetinin temel unsuru, inançlara saygılı laikliktir ve halkımızın çok büyük bir çoğunluğu bu laiklik anlayışını özümsemiştir; ama, bazı çevreler, hâlâ dini siyasallaştırma çabalarından tümüyle vazgeçmiş değillerdir; ama, vazgeçme yolunda kendilerini zorlamaya başlamışlardır. Ben, çok geçmeden, o konuda da bir ulusal birliğin sağlanabileceğini ve işte o zaman demokrasimizin çok daha sağlıklı işleyebileceğini düşünüyorum.

Demokrasinin verimli işlemesi için yalnız uzlaşmacılık yeterli değildir; aynı zamanda, demokrasinin katılımcı olması gereklidir. Bu bakımdan da, son yıllarda, son iki üç yılda, ülkemizde çok umut verici gelişmeler yer almaya başlamıştır. Oysa, bundan yirmi, yirmibeş yıl önceki Türkiye'de, katılımcı demokrasi çok kaygı uyandırır. Örneğin, 12 Eylül 1980 olayına bir hafta kala bir sendika kongresinde yaptığım konuşmada, ben, demokrasinin bir seyirlik oyun olmadığını söylemiştim. "Demokraside politikacılar sahada, halk tribünlerde olursa, demokrasi gerçeklik kazanamaz;

halk da, demokrasi kuralları içinde, hukuk devleti kuralları içinde sahaya çıkmalı ve dayanışma içinde, demokrasiye sahip çıkmalıdır, siyaseti etkilemeye, etkin biçimde siyaseti yönlendirmeye başlayabilmelidir" demiştim; o zaman buna büyük tepkiler almıştım; hatta, o konuşmayı yaptığım için hakkımda soruşturma da açılmıştı; ama, şimdi, işçisiyle, girişimcisiyle değişik toplum kesimleri artık sahadadırlar; sahada; ama, hukuk devleti kurallarına uygun biçimde, demokrasinin gereklerine uygun biçimde katılımcı demokrasinin çok övünç verici örneklerini sergilemektedirler.

Bu arada, bilindiği gibi, 1997 yılında, çok önemli, çok geniş tabanlı beş sivil toplum örgütü, yine, daha önceki yıllarda tasavvur edilemeyecek bir dayanışma içerisine girmişlerdir; iki rakip işçi konfederasyonu, İşveren Sendikaları Konfederasyonu, Esnaf ve Sanatkar Odaları Konfederasyonu ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin genel başkanları bir araya gelmişlerdir; hem laik, demokratik rejime çok etkin biçimde sahip çıkmışlardır hem de ekonomik ve sosyal konuları birlikte ele alma, birlikte irdeleme ve yönlendirme yolunda adımlar atmaya başlamışlardır. Bu, bence, Türkiye'de demokrasinin geleceği bakımından son derecede önemli bir gelişme, bir işaretidir.

Eğer, bizim Demokratik Sol Parti olarak öteden beri istediğimiz gibi, Anayasanın 82 nci maddesi değiştirilseydi, bence demokrasimizin bir ayıbı olan o madde değiştirilebilseydi ve sendika yöneticileri, meslek kuruluşlarının yöneticileri aynı zamanda milletvekili olabilselerdi -ki, 1960'lı yıllarda, 1970'li yıllarda bile bu hakları vardı- o zaman, bu katılımcı demokrasi çok daha etkin biçimde işlemiş ve Büyük Millet Meclisiyle Meclisin dışındaki katılımcılık birbiriyle kaynaşır hale gelmiş olacaktı. Önümüzdeki dönemde olsun, bu anayasa değişikliğinin artık yapılmasını dilerim.

Öte yandan, gençler arasında, hem de üniversite öğrencileri arasında, küçük topluluklar, yer yer, hâlâ, 1970'li yılların çağdışı kavgalarını, taşlı sopalı, silahlı satırlı çatışmalarını sürdürüyorlar. Oysa, inanyorum ki, eğer milletvekili seçilebilme yaşı 25'e indirilmiş olsaydı, gençler, demokrasinin meşru çerçevesi içerisinde tartışmalarını yapma alışkanlığını edinmiş olacaktı, hiç değilse bu süreç kolaylaşmış olacaktı.

Öte yandan, demokrasi evden başlar. Demokrasinin evden başlayabilmesi için de, kadın haklarının sağlamı güvencelere kavuşmuş olması ve kadınların büyük çoğunluğunun yeterli eğitim görmüş olmaları gerekir. 55 inci Cumhuriyet Hükümeti döneminde, kadın-erkek eşitliği, zaten cumhuriyetle, Atatürk döneminde, büyük ölçüde, dünyaya örnek olacak ölçüde sağlanmış olan kadın-erkek eşitliği, daha da ileri ölçülere vardırılmıştır.

O arada, bu Sekiz yıllık zorunlu ilköğretim sürecine girilmeden önce, Türkiye'de, kız öğrencilerin çoğu, beşinci sınıftan; yani ilkokulu bitirdikten sonra okuldan alınırlardı; o yüzden de yeterli eğitim göremezlerdi. Oysa, eğitim reformuyla, 1995'de uygulanmaya başlayan eğitim reformuyla, artık kız çocukları da sekizinci sınıfın sonuna kadar okuma olanağını buluyorlar. Dolayısıyla, çocuklarını da daha iyi eğitebilecek duruma gelmeleri yolunda çok ciddi bir adım atılmış oluyor.

Yine katılımcı demokrasinin Türkiye'de daha sağlıklı işleyebilmesi için, yurtdışındaki vatandaşlarımızın, Türkiye'deki seçimler için oy kullanma haklarının mutlaka tanınması gerekirdi. 1995 yılında yapılan anayasa değişikliğinin bir gereği olmasına karşın, Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan partiler, hiç kuşkusuz büyük iyi niyetle ortak çalışmalar yaptılar; ama, maalesef, bir türlü bu ortak çalışmaların sonucu zamanında Meclis gündemine gelemeydi. O yüzden, 18 Nisanda yapılacak seçimlerde de, maalesef, yurtdışındaki vatandaşlarımız, Türkiye'deki seçimler için oy kullanamayacaklar. Buna haklı tepkiler gelmektedir; oysa, bu yurttaşlarımızın çoğu, ileri, gelişmiş, demokratik ülkelerde, katılımcı demokrasinin en tatmin edici biçimde uygulandığı ülkelerde yaşamaktadırlar. Onların bu deneyimini, Türkiye'nin siyasal yaşamına aktarmakta büyük yarar olacaktır. Umarım, hiç değilse 18 Nisan seçimlerinden sonra, demokrasimizin, katılımcı demokrasinin bu eksikliği de giderilmiş olsun.

Ben, öteden beri, toplumsal katılımcılığa, demokratik katılımcılığa çok büyük önem veririm ve bu önem verişimi sözde de bırakmadım. Örneğin, 1978 yılında, Başbakanken, bildiğiniz gibi, dünyada çok ağır bir ekonomik bunalım vardı, petrol fiyatları yüzde 400 artmıştı. Türkiye'nin de, bir varil petrol alacak döviz bulmakta ciddi güçlükleri vardı ve sokaklarda sağ - sol çatışmaları vardı. Biz, o ortamda, Hükümet olarak, Türk - İşle bir araya geldik ve kapsamlı bir toplumsal anlaşma hazırladık, imzaladık ve uygulamaya başladık. Bu, yalnız, kamu sektöründeki, kamu kesimindeki toplu sözleşmelerin çerçevesini belirleyen bir toplumsal anlaşma değildi; bu, aynı zamanda, ülkenin bütün ekonomik ve sosyal koşullarını, kurallarını birlikte saptamak üzere hazırlanmış, imzalanmış bir toplumsal anlaşma metniydi. Başlangıçta, başka işçi kuruluşlarından ve işveren çevrelerinden kuşkular geldi; ama, birkaç ay sonra, bunun, ne kadar olumlu olduğunu, ne kadar iyi işlediğini gördüler "niye bizi de çağırılmıyorsunuz" dediler. O zaman, 1979 yılı başlarında, iki rakip konfederasyon -gerçi şimdi uyumlu çalışıyorlar; ama, o zaman aralarında bir hayli ideolojik fark vardı; Türk - İş ve DİSK- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu ve Odalar Birliği -onların üst düzeyde temsil edildikleri bir toplantıda- bir araya geldik ve "Türkiye'yi ekonomik darboğazdan elbirliğiyle nasıl çıkarabiliriz" konusu üzerinde bir anlaşmaya vardık. Bu beni çok mutlu kıldı; ama, bazı dış etkenler nedeniyle engellendi maalesef; fakat, öyle bir uzlaşma olanağının Türkiye'de gerek işçi gerek işveren kesimlerinde bulunduğunu görmek beni çok umutlandırmıştı. Şimdi, Ekonomik ve Sosyal Konsey kuruldu; bu da çok sevindirici bir gelişme. 55 inci cumhuriyet hükümeti döneminde birkaç kez toplandı Ekonomik ve Sosyal Konsey. Tabii, zaman içinde gelenekleri, kuralları yerine oturuyor. Şimdi, eğer Meclisimizin güvenoyuna mazhar olursak, bayramdan hemen sonra, Ekonomik ve Sosyal Konseyi dar çerçeveli bir toplantıya çağıracağım ve Türkiye içinde bulunduğu ekonomik zorluklardan, dünyadaki krizin etkisiyle sürüklendiği ekonomik zorluklardan nasıl çıkabilir, hem sağlıklı bir ekonomiyle hem de sosyal adaletle nasıl çıkabilir, bunu, işçi ve girişimci kesimlerin uyumuyla karara bağlayabileceğimizi umuyorum; en azından, bu yönde elimden gelen çabayı göstereceğim ve gereken olumlu karşılığı da alabileceğime inanıyorum. Eğer çalışan halk kesimleri, bu katılımcı demokrasi bağlamında etkili duruma gelecek olurlarsa, o zaman, pazar ekonomisini vurgun ekonomisi durumundan çıkarmak da son derece kolaylaşmış olacaktır.

Bu arada, çalışma yaşamımızın ve iş yaşamımızın son yıllarda çok bütüyen bir hastalığı da kayıtdışı ekonomi. Kayıtdışı ekonomi, hemen hemen kayıtçı ekonomiyle aynı miktarı bulmuş durumdadır. Bu yüzden, çok sayıda işçi, hiçbir işçi hakkından ve sosyal güvenlikten yararlanamamaktadırlar, her türlü iş güvencesinden yoksundurlar; ama, bu kayıtdışı ekonominin zararını yalnız işçiler görmüyor, aynı zamanda, kayıt içinde çalışmaya, devlete ve işçisine görevini yerine getirmeye özen gösteren girişimciler de büyük zarar görüyorlar ve sıkıntı görüyorlar; çünkü, bir haksız rekabetle karşı karşıya kalmış oluyorlar. Onun için, biz, 56 ncı cumhuriyet hükümeti olarak, sınırlı süremiz içinde, kayıtdışı ekonomi alanının olabildiğince daraltılması için gereken çabayı göstereceğiz. Bu arada, dünyadaki ve özellikle Rusya'daki ekonomik krizin Türkiye'ye de yansımaları sonucu artan işsizlik sorununa, yine, işçilerle ve girişimcilerle birlikte alacağımız kararlar doğrultusunda önlemler uygulamaya çalışacağız.

Bu arada, kamu görevlilerinin sendikal hakları, toplugörüşme hakları mutlaka yasallaşmalı ve yürürlüğe girmelidir; bu, Anayasa gereğidir. Biz, 1995 yılında anayasa değişiklikleri yapılırken, kamu görevlilerine de belli ölçüler içinde toplusözleşme ve grev hakkı verilmesi için her çabayı gösterdik; ama, sonuç alınamadı; fakat, hiç değilse, toplugörüşme hakkı tanındı. Ben, bunun da küçümsenemeyecek bir adım olacağı kanısındayım; fakat, bildiğiniz gibi, bir partimiz bunu engelledi. Oysa, eğer, sınırlı da olsa kamu görevlileri için öngörülen bu hak yürürlüğe girse, uygulanmaya başlasaydı -örneğin, personel rejimini mutlaka değiştirmek gerekiyor- personel rejimi de kamu görevlileriyle birlikte değiştirilebilirdi, hazırlanabilirdi. Tabii, bu haklardan yoksun kalınca, birçok

kamu görevlisinin huzursuzluğu da artıyor; âdeta, devlet ile devletin memurları karşı karşıya geliyorlarmış gibi bir izlenim uyanıyor. Onun için, ben, bu konudaki engellemeden vazgeçilmesini ve mümkünse, seçimlere gidilmeden önce, zaten, maddelerinin yarısından çoğu kabul edilmiş olan bu yasa tasarısının da Meclisten çıkarılmasını diliyorum, çıkarılabilmesini ve uygulanmaya başlanabilmesini diliyorum.

Biz, 56 ncı hükümet olarak, sağlıklı, verimli bir devlet yönetimi için elimizden gelen çabayı göstereceğiz. İktidar değişikliklerinden etkilenmeyen bir devlet yönetiminin, kamu yönetiminin temellerini atmaya çalışacağız. 55 inci cumhuriyet hükümetinin çetelerle, yolsuzluklarla mücadele konusundaki kararlılığını da aynen sürdürmeye özen göstereceğiz. 55 inci cumhuriyet hükümetine, hiç değilse, bazı değerli arkadaşlarımıza, bu çetelerle ilgili olarak, yolsuzluklarla ilgili olarak, bence, haksız, çok haksız iddialar yöneltiliyor; oysa, bu hükümet, 55 inci hükümet, dediğim gibi, çetelere ve mafyaya karşı, her türlü yolsuzluğa karşı çok kararlı bir mücadele açmıştır; hiç değilse bunun hakkının verilmesi uygun olur. Biz 56 ncı hükümet olarak o kararlılığı aynen sürdüreceğiz; ancak, çetelerle ve yolsuzluklarla etkili biçimde mücadele edebilmek için bazı yasal değişiklikler zorunludur. 55 inci cumhuriyet hükümeti, bu amaçla, çetelerle mücadeleyi kolaylaştıracak ve daha etkili kılacak bir yasa tasarısı hazırlamıştır; fakat, o da, maalesef, Meclis komisyonunda tıkanıp kalmıştır. O yasanın mutlaka ve fazla gecikilmeksizin çıkarılması gerekir.

Ayrıca, yargılama sistemimizde bazı değişiklikler gereklidir; aksi halde bugünkü durumda, yargıcın önüne çok sınırlı kanıt ulaşabilmektedir. Soruşturma kanalları çok dardır; o kanalları açmak ve yargıya işlerlik getirmek durumunda, çetelerle ve yolsuzluklarla mücadele çok daha kolaylaşmış olacaktır.

Bu arada, açıktan bu kürtüde bugün ifade edilmemiş olsa bile, acı gerçek o ki, soruşturma kurumu, son yıllarda Türkiye Büyük Millet Meclisinde büyük ölçüde yozlaştırılmıştır; adalete göre değil siyasete göre, siyasal çıkara göre işlem yapma eğilimi artmaktadır. Bunu önlemek için mutlaka Anayasanın hem 83 üncü maddesini hem de 100 üncü maddesini değiştirmek gereklidir. Bu, Büyük Millet Meclisinin saygınlığını korumak ve yüceltmek için bence başta gelen bir koşuldur. Keşke mümkün olsa da seçimlere gidilmeden önce bu iki Anayasa değişikliği de gerçekleştirilebilse.

Değerli arkadaşlarım, bunları, 56 ncı hükümetin ve onu kuran partinin; yani, Demokratik Sol Partinin nasıl bir devlet ve demokrasi anlayışını temsil ettiğini belirtmek için sizlere sunmakta yarar gördüm.

Bizim, hükümet olarak önde gelen görevimiz, öncelikli görevimiz, hükümet programında da belirtildiği gibi, Türkiye'yi 18 Nisan seçimlerine esenlikle ve güvenle götürmektir. Güven derken yalnız can güvenliğini kastetmiyorum, aynı zamanda oy güvenliğini de kastediyorum; çünkü, geride bıraktığımız seçim dönemlerinde çok sayıda oy çöplüklerden çıkmıştır veya baskılar altında kalmıştır; o da millet iradesini büyük ölçüde zedelemiştir. Biz, oy güvenliği için de gerekli tedbirleri almaya büyük özen göstereceğiz. Nitekim, dün, Yüksek Seçim Kurulu Sayın Başkanıyla bu konuyu görüştük. Bu konuda da çok ciddi hazırlıkları olduğunu görmekten mutluluk duydum.

Yine, Hükümet görevini üstlendiğimiz gün ilk ziyaretimi, Emniyet Genel Müdürlüğüne yaptım. Orada da, bir yandan trafik kazalarının azaltılması, bir yandan da seçimlerde can ve oy güvenliği için alınan tedbirleri değerli yöneticilerden öğrendim. Çok iyi hazırlıklar yapılmış durumda. Biz de, Hükümet olarak, bütün yetkililere, bu konuda her desteği vermeyi görev bileceğiz.

Bu arada, 18 Nisanda seçim yapılıp yapılamayacağı, nedense, hâlâ tartışma konusu oluyor. "18 Nisanda yapılmayacak, seçimler ertelenecek" diye havalarda bir bulut dolaşiyor. Bu söylentiler, bu kuşkular nereden çıkıyor, anlayabilmiş değilim. Oysa, Büyük Millet Meclisimiz, bildiğiniz gibi, bundan aylar önce, çok büyük bir oy çoğunluğuyla ve özveriyle, nisan ayında seçimlerin yapılma-

sını kararlaştırmıştı. Artık, bu, dönüşü olmayan bir süreçtir. Biz de Hükümet olarak, 18 Nisan seçimlerine Türkiye'yi tam bir tarafsızlık içinde götürmek üzere üzerimize düşen her görevi yerine getireceğiz.

Tabii, 18 Nisanda -yani, bir erkene alınmış- seçim yapılmalı mıydı yapılmamalı mıydı; o karar doğru müydü, değil miydi; bu tartışılabilir; ama, karar, karardır. Artık geri dönüşü yoktur.

Yalnız, bu vesileyle şunu belirtmek isterim. 1983 güzünden beri, yani bir ara veriştikten sonra, demokrasiye yeniden dönüldüğünden beri, Türkiye, sürekli olarak seçim ortamında yaşamıştır. İstikrarsızlığın ve belirsizliğin başta gelen nedenlerinden biri de budur. Onun için, artık, hiç değilse bundan sonraki dönemde, Türkiye'nin gündemine o kadar kolaylıkla erken seçimin gelmemesini dilerim; fakat, dediğim gibi, 18 Nisanda yapılması Meclis kararına bağlanmış olan seçimler mutlaka yapılacaktır, yapılmak gerekir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ekonomide sıkıntılı bir dönemden geçiyoruz. Bu sıkıntıların, ekonomideki sıkıntıların, zorlukların dünya ve Rusya krizlerinden etkilenmediğini söylemek, kanımca, gerçeklerle bağdaşmaz. 1997 sonlarında Uzakdoğu'da başlayan kriz, önce Türkiye'yi fazla etkilememişti; ama, Rusya'ya sıçradıktan sonra bir hayli etkiler duruma geldi; çünkü, Rusya, son yıllarda, bizim, en büyük pazarımız ve en büyük iş ortaklarımızdan biri durumuna gelmişti; fakat, Rusya ekonomisini hemen hemen çökerten kriz yüzünden, bizim, bu ülkeye dışsatımımız (ihracatımız) büyük ölçüde azaldı, Rusya'dan dışsatım gelirimizde yüzde 31,8 oranında azalma oldu. Uzakdoğu ülkelerine dışsatımımızda da yüzde 46 oranında azalma oldu. Ona rağmen, dışsatım gelirlerimizde, geçen yıl, mütevazı da olsa, bir artış sürdürülebildi. Bu da, hem 55 inci hükümetin olumlu çalışmaları hem de bizim girişimcilerimizin dinamizmi sayesinde sağlandı.

Biz, Hükümet olarak, üretime ve dışsatıma en ileri ölçüde, olanaklarımızın elverdiği en ileri ölçüde destek sağlamaya kararlıyız. Zaten, bu konuda, 55 inci cumhuriyet hükümetinin düşürüldükten sonra bile aldığı çok önemli, çok yararlı önlemler vardır; hem onların takipçisi olacağız hem de olanak bulabilirsek, zaman bulabilirsek, buna, gerekli başka önlemleri de eklemeye çalışacağız.

Bu arada, özel sektörümüzü, dışa dönük çalışma yapan, dışsatıma dönük çalışma yapan özel sektörümüzü pazar ve ürün çeşitlemesine yöneltmek için de gerekli telkinlerde bulunacağız. Zaten, eskiden de bu türlü telkinde bulunurduk; yani, bir iki ülkenin pazarına, o bir iki ülkenin pazarının rahatlığına fazla güvenmeyip, daha geniş ölçüde dünyaya açılmaya teşvik etmeye devam edeceğiz. Bu arada, Türk ekonomik yaşamının en dinamik unsuru, en umut verici unsuru olan KOBİ'lere de elden gelen yardımı yapmaya devam edeceğiz.

Bu Hükümet döneminde -yani, öbür gün güvenoyuna sunulacak olan Hükümet döneminde- dört ayda 24 milyar dolar iç ve dışborç ödeyeceğiz. Bu, tabii, son derecede ağır bir rakam, hele ekonomik kriz döneminde. Ona rağmen, bunun üstüne, bu ay, örneğin, pamuk, fındık, zeytin ve zeytinyağı üreticilerinin de alacaklarını ödeyeceğiz. Bütün başka ürünlerin bedelleri ödenmiştir; bunlarda bir ufak gecikme, kısmi gecikme vardır; bu ay, bu ürünlerin de bedelleri ödenecektir.

Ayrıca, geçici işçilik sorunu bu ay büyük ölçüde çözülmüş olacaktır. Bir kere, Köy Hizmetlerinde çalışan geçici işçilerin tümü artık oniki ay çalışacak, dolayısıyla oniki ay köylere hizmet verebilecek duruma gelmiş olacaklardır. Aynı zamanda, Tarım ve Köyişleri Bakanlığına ve Devlet Su İşlerine bağlı geçici işçilerin de sorunu bu ay büyük ölçüde çözülmüş olacaktır. Biraz önce kararnameyi imzaladım, bütün bakanlarımızın imzaları tamamlandı; yani, artık, bu, bir sözden ibaret değil, bir hükümet kararı, resmî hükümet kararı durumuna gelmiş olmaktadır.

Tabii, bu dünya ekonomik krizinin etkisiyle ve Türkiye'nin uzun yıllardan beri birikmiş ekonomik sorunlarının etkisiyle faizler enflasyona oranla bir hayli yüksek düzeydedir. Bu, ekonomik

açıldan rahatsız edici bir durumdur. Faiz ile enflasyon arasındaki açıklığı, farkı -yani, enflasyon iniyor fakat faizler inmiyor ve hatta zaman zaman yükseliyor- olabildiğince daraltmak Hükümetimizin başta gelen görevlerinden biri olacaktır. Faizlerdeki yükselişin önemli bir nedeni, büyük miktarlarda borç ödemelerinin ve dünya ekonomik krizinin yarattığı kaynak sorunudur. Türkiye 1998 yılında tarihinin en büyük dışborç servisini 9 milyar dolar ödeyerek yapmıştır. Bunu da çok geniş ölçüde iç piyasadan yapılan borçlanmayla ödemiştir. Bunlara karşın, yıl sonunda yüzde 145'e kadar yükselen faizler, bu yılın ocak ayında, hükümetimizin kuruluşundan hemen sonra yüzde 118'e kadar inmiştir; bu inişin sürekli olmasını, devam etmesini diliyoruz.

1998 yılında Türkiye, dediğim gibi, tarihinin en yüksek dışborç ödemesi zorunluluğuyla karşı karşıya kalmıştır. Bu yükün altından kalkabilmek için de iç borçlanmaya ağırlık verme zorunluluğunu duymuştur. O nedenle, iç borçlarda zorunlu bir artış meydana gelmiştir. Türkiye, bu yılın ilk ayında, biraz önce söylediğim gibi 24 milyar dolar iç ve dışborç taksidi ve faizi ödemek zorundadır. Buna rağmen, faizlerin yüzde 118'e inebilmiş olması, kanımca, olumlu ve umut verici bir gelişmedir.

Uzun yıllardan beri müzminleşen enflasyon da, ilk kez 1998'de belirgin biçimde aşağı çekilmeye başlamıştır. 1997'de yüzde 99,1 olan tüketici fiyatları endeksi, 1998'de yüzde 69,7'ye düşmüştür. Toptan eşya fiyatları endeksi ise, aynı dönemde yüzde 91'den yüzde 54,3'e gerilemiştir. Bu, evrensel ekonomik kriz döneminde küçümsenecek bir başarı olmamak gerekir, sayılmamak gerekir.

Bu gerçekleri gözden saklama çabasıyla bazı muhalefet sözcüleri kendilerine göre, sanırım, bilim dışı bazı ölçütler uygulamaya kalkışmaktadırlar. O kadar ki, bir Sayın Genel Başkan geçen gün verdiği bir demeçle, kasıtlı olarak seçtiği bazı kalemlerden bir yapay paket oluşturarak, 1998'de enflasyon hızını yüzde 132 olarak ilan etmiştir. Aynı partinin biraz önce dinlediğimiz sözcüsü de, yüzde 132 ile de yetinmemiş, Türkiye'deki gerçek faizi yüzde 217'ye çıkarmıştır. Bu tür hesaplamaların, tabii, ciddiye alınır yönü yoktur, vatandaşın moraline de fazla gölge düşürmek insafsızlıktır kanısındayım.

Bir konuyu genellikle vurgulamak istiyorum sayın milletvekilleri, bankacılık sistemiyle ilgili spekülasyonlardan bu milleti düşünen herkesin kaçınması, özenle, dikkatle kaçınması gerekir; çünkü, bankacılıkta, bankalara yönelik güven unsuru son derecede önemlidir. Bankalarla ilgili yalan yanlış bazı haberler ortaya çıkarsa, bu, bir halk terimiyle belirtildiği gibi, şüyyu vukuundan beter olur. Onun için, buradan bir kez daha açıklamakta yarar görüyorum, bankalardaki mevduata verilmiş olan yüzde 100 devlet güvencesi, kamu-özel ayırımı gözetilmeksizin, küçük-büyük banka ayırımı gözetilmeksizin devam etmektedir ve devam edecektir; bundan da hiç kimsenin kuşkusu olmamalıdır.

Hükümet programında da vurguladığım gibi, Yüce Meclisin, süratle bir bankalar kanunu çıkarması gereklidir. Bu yasa tasarısı, zaten Meclisin gündemindedir. Bir an önce, bu konuda kolaylıkla giderilebilecek olan anlaşmazlıkların giderilmesini ve bütçe görüşmelerinin hemen ardından bankalar yasa tasarısının görüşülüp çıkarılmasını Yüce Meclisten, Yüce Meclisin değerli üyelerinden rica ediyorum, diliyorum; çünkü, aksi halde, bu çetelerle mücadele konusunda olsun, karapara aklama konusunda olsun bankalar sisteminden yeterli yarar, yeterli etkinlik sağlanamayabilir. Ayrıca, bankalar ihracata (dışsatıma) ve üretime yönelik işlevlerini bugünkü sistemde yeterince gereğince yerine getiremiyorlar. Bu yasanın çıkması, bu sıkıntılarının da giderilmesi bakımından ve dış finans çevrelerine güven verebilmemiz bakımından son derecede önemlidir.

Her şeye rağmen, Türk ekonomisi, bütün dünyayı sarsan ekonomik krizden nispeten az etkilenen ülkelerden biridir. Bu da, Türk toplumunun ve Türk iş âleminin dinamizmini göstermektedir.

Krizle karşı, toplumda, çok övünç verici bir direnç vardır; biz, bu direncin etkili hale getirilmesi için elimizden gelen çabayı sürdüreceğiz. Ayrıca, 55 inci hükümet döneminde başlatılmış olan yaygın yatırım seferberliğini de, kaynak sıkıntısına rağmen aksatmadan yürütmeyi bir borç bileceğiz.

Herhalde, hükümet olarak, toplumun karamsarlıktan kurtulmasını sağlamak için, devlete ve kendine güvenini artırabilmesi için elimizden geleni yapacağız. 56 ncı hükümetin kuruluşuna Anavatan Partisinden ve Doğru Yol Partisinden verilen desteğe ve güvenoyu alırsak, Yüce Meclisin güvenine layık olmak için her çabayı göstereceğiz.

Türkiye'de, Ankara'da bu hükümetin kurulduğu günlerde, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde, Lefkoşa'da da bir hükümet kuruluyordu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT (Devamla) – Bitirmek üzereyim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Arz edeyim efendim, izninizle...

BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT (Devamla) – Lütfedersiniz...

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT (Devamla) – Teşekkür ederim efendim.

... bizden daha erken seçim yapıldı ve bu seçimler sonucunda, birkaç gün önce, değerli devlet adamı Sayın Doktor Derviş Eroğlu'nun Başbakanlığında yeni bir hükümet kuruldu. Buradan, kardeş Kıbrıs Meclisine de, Hükümetine de en iyi dileklerimi iletmek isterim.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, akıl almaz engellerle karşılaştığı halde, Türkiye dışında hiçbir devlet tarafından tanınmadığı halde, gerçek bir devlet kimliğini çoktan edinmiştir. Türkiye'nin elbette yardımıyla; ama, büyük ölçüde kendi azmiyle kalkınmasını sürdürmektedir ve kendisini tanımamakta direnen ülkelerin çoğunda bulunmayan ölçüde gerçek bir demokrasi vardır Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde. Türkiye dışında hiçbir devlet, diplomatik anlamda, o cumhuriyeti tanımayana yanaşmıyor; ama, o 200 bin nüfuslu Kuzey Kıbrıs'ta, bugün 6 üniversite vardır. O 6 üniversitenin diplomaları da bütün dünyada tanınmaktadır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini tanınamakta direnen ülkelerin, o Kuzey Kıbrıs'taki üniversitelerde profesörleri, doçentleri görev yapmaktadır; yani, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yer alan gelişmelerle kıvanç duymak hepimizin hakkıdır.

55 inci hükümet döneminde, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki ilişkiler daha da derinleştirilmiştir, ekonomilerimiz büyük ölçüde bütünleşmiştir ve gerek Türkiye'nin gerek Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin ve Kıbrıslı Türklerin gösterdikleri kararlılık sonucunda da, bildiğiniz gibi, ünlü Rus füzelerinin Güney Kıbrıs'a götürülmesi, orada konuşlandırılması önlenmiş bulunmaktadır. Bu da, 55 inci cumhuriyet hükümeti döneminde dış ilişkilerde sağlanan başarıların bir somut örneğidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT (Devamla) – Bitirmek üzereyim efendim.

BAŞKAN – Buyurun efendim; ben tekrar süre verdim.

BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT (Devamla) – Teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri, bu Hükümet, inançlara saygılı laikliğe büyük özen gösterecektir. O vesileyle -dikkat ederseniz- hiçbir tartışmaya, politikaya girmek istemedim, haklı haksız eleştirileri yanıtlama gayreti içine de girmedim; ancak, bir konuya değinmeden yapamayacağım; çünkü, burada yine dile getirildi.

Doğru Yol Partisi Genel Başkanı Sayın Tansu Çiller'in, 55 inci hükümet dönemindeki Millî Eğitim Bakanı Sayın Hikmet Uluğbay'la ilgili herhangi bir dayatması ve isteği olmamıştır. Bunu, kendisi "böyle bir isteğim olmadı" diye açıkladı, partisinin değerli yöneticilerinden birçoğu açıkladı; ona rağmen, hâlâ, bu söylenti, gazeteler öyle yazıyor diye Meclis kürsüsüne kadar getirildi.

Sayın Hikmet Uluğbay, bir kere, Millî Eğitim Bakanlığında kendisinden beklenen görevleri büyük başarıyla yerine getirdi. Kendisi, aynı zamanda, çok iyi bir iktisatçıdır. Şimdi, Türkiye, iktisadî bakımdan zor bir dönemden geçiyor; Maliye Bakanımız Sayın Zekeriya Temizel'le birlikte Sayın Hikmet Uluğbay'ın bu sürece çok büyük katkıları olacaktır. Onun için, Sayın Hikmet Uluğbay'ı, Başbakan Yardımcısı olarak, dış ekonomik ilişkilerle görevlendirmekte yarar gördüm; ama, millî eğitimden de koparmadık, millî eğitimle ilgili bütün kuruluşların eşgüdümünü kendisine verdik. Yani, Millî Eğitim Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, hepsi, Bakanlar Kurulunda, Sayın Hikmet Uluğbay'ın eşgüdümünde çalışacaktır. Kaldı ki, Metin Bostancıoğlu arkadaşımız, bu Hükümetin Millî Eğitim Bakanı da, o konuda, hepimiz kadar ve hiç kuşkusuz Hikmet Uluğbay kadar kararlıdır; bu konudaki kararlılığımızdan hiç kimsenin kuşkusu olmasın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim.

BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT (Devamla) – Değerli milletvekilleri, ağır sorunlarla karşı karşıya olduğumuzun bilincindeyiz; ama, yalın değiliz; çünkü, ulusumuza güveniyoruz, işçilerimize ve girişimcilerimize güveniyoruz, her zorluk karşısında, Atatürk'ten esinlenerek, her engeli aşabileceğimize güveniyoruz ve kendimize güveniyoruz.

Saygılar sunarım. (DSP sıralarından ayakta alkışlar; ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Başbakan, teşekkür ediyorum.

56 ncı hükümetin programıyla ilgili olarak kişisel görüşlerini ifade etmek üzere, birinci sırada söz hakkı bulunan Sayın Kahraman Emmioğlu; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

KAHRAMAN EMMİOĞLU (Gaziantep) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Başbakan Bülent Ecevit tarafından sunulan 56 ncı hükümet programıyla ilgili olarak şahsım adına konuşmak üzere huzurunuzdayım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bendeki şu duygular, zannediyorum, sizlerde de, şu anda bizi izlemekte olan vatandaşlarımızda da mevcuttur: Her yeni gelen hükümet, bir ümit ışığı olarak kabul edilir; fakat, bu hükümet, bir istisna teşkil ediyor. Bu hükümetin bir istisna teşkil etmesi, yani ümit ışığı olmayışı, bir seçim hükümeti olma özelliğinden kaynaklanmıyor; başka ve daha önemli sebepleri var.

Bu hükümet, azınlığın azınlığı bir hükümettir; 55 inci hükümetin amipsel bir şekilde bölünmesinden meydana gelmiştir ve 55 inci hükümetin matruşkasıdır, bizantiyen oyunlarının sonucu olarak ve birtakım paranoyaların neticesine yaslanılarak kurulmuştur. "Ölümü gösterip sıtmaya razı etmek" sözü, bu Hükümetin kuruluşunu bir ölçüde açıklamaktadır. İçinde bulunduğumuz tarihi şartlar içinde bir aradönem atmosferinde bu noksan vasıflarla teşekkül etmiş bir hükümetin, ümitleri yeşertmesi de zaten mümkün değildir.

Hükümetin bu vasıflarını biraz açalım. 56 ncı hükümet, alışlagelmiş bir azınlık hükümeti değildir; bu hükümet, azınlığın azınlığı bir hükümettir dedik. Bu hükümetin babası olan 55 inci Hükümet, bir azınlık hükümetiydi; ama, 200 milletvekilinden fazlasına dayanıyordu ve Cumhuriyet Halk Partisi dışarıdan payanda veriyordu. Halbuki şimdiki hükümet, 61 milletvekiline dayanıyor, 61 milletvekili ile hükümet kurmak normal şartlarda imkânsızdır.

Hükümeti kurma görevini ilk aldığı anda, Sayın Ecevit, azınlık hükümeti kurmaktan söz etmiş, DYP de dahil olmak üzere, bütün muhalefet, bunun imkânsızlığını yüksek sesle dile getirmişti; ama, şimdi oldu!.. Şimdi, oldu!... Çünkü, burası Türkiye!.. Burada, her şey olur mu dememiz gerekiyor şu anda. Zira, dünyanın hiçbir ülkesinde böyle bir garibe hükümete rastlamamız mümkün değildir.

Bu Hükümet, demokratik teamüllere aykırı bir şekilde oluşturuldu. Allah'ın hikmeti!... Sayın Cumhurbaşkanı, rahmetli Turgut Özal'ı nelerle kınamışsa, şimdiki Sayın Cumhurbaşkanımız aynı-sını yapıyor. Ey koca Yunus, Allah rahmet eylesin, ne demişti; "Kişi neyi kınarsa, başa gelegan olur." İşte bu söz yerine geliyor galiba.

Fakat, insaflı olmak lazım. Rahmetli Özal, o zamanki Demirel'e, şimdiki Demirel'in muhaliflerine yaptığını yapmamıştı. Eh, konjonktürel durum!... Ülkemiz, konjonktürel insanların ülkesi oldu... Neydi demokratik teamül: Vazife, Mecliste grubu büyük olan partinin grup başkanına ya da genel başkanına verilir; vermedi.

Bir de, basın toplantısında, yıllık değerlendirmede, Sayın Cumhurbaşkanımız "istedi de vermedim mi" dedi. Sayın Recai Kutan, ilk görüşmede, net olarak "eğer parti liderine vererseniz ben-den başlamanız lazım" diyor. Daha ne desin "eğer vermezsen gök kubbeyi başına yıkırım" mı deseydi. Tam bir Demirel klasiği, no risk game teori; risksiz oyun teorisini bizantiyen tarzda oynadı Sayın Demirel. Sayın Çiller'i çileden çıkaracak bir tercihle, Sayın Erez'i ileri sürerek istediğini söyledi, sıtmadan sonra ölümü gösterdi; Sayın Çiller iki kötü seçenekten ehvenini tercih etti, sıtmaya razı oldu.

Neticede -bir sağ parti tarafından, çok affedersiniz ANAP'ın hangi tarafta olduğunu bazen unuttuyorum; çünkü DSP sol partiyle öylesine içli dışlı ki, birbirinden ayırt etmek artık imkânsız gibi. O yüzden, bir sağ parti diye yalnız DYP'yi kastetmiştim; ama, evet ANAP'ın- iki sağ parti tarafından bir sol parti Meclisteki en küçük partilerden biri, 61 milletvekiliyle iktidara getirildi.

İHSAN ÇABUK (Ordu) – DTP'yi unutma.

KAHRAMAN EMMİOĞLU (Devamla) – Bu olanlar, memleketi hükümete bırakmamak ve ya "aman, mutlaka demokratik bir hükümetimiz olsun" gibi düşüncelerle işlenmiş fiiller olsa bir dereceye kadar mazur görülebilirdi; ama, emin olun, içim onlara pek ısınmıyor, bazı şeyler sezinliyorum. Hep siyasî istikrardan bahsediliyor ve insanlarımızın beyni, istikrar denilince, tek parti iktidarına kilitleniyor. Bana göre, en ucuz istikrar formülüdür bu. Eğer zihinlerinizi bazı paranoyalardan temizlerseniz, rahatlıkla çeşitli istikrar formülleri üretebilirsiniz. Demin, Sayın Ecevit de, kuzey ülkelerinde, rahatlıkla istikrarın, çeşitli koalisyonlarla devam ettiğini ifade etmedi mi; ama, kendisi, maalesef, bu paranoyanın içerisinde; neler söylediğini biliyoruz. Nedir bu paranoyalar; mesela bazı partiler "ben, şu partiyle koalisyona asla girmem" diyerek, siyasî manevra alanlarını kısıtlıyorlar ve demokratik oluşumu da önüyorlar. Bu, demokrasimiz açısından çok bahtsız bir davranış olmuştur. 540'tan fazla üyesi olan Türkiye Büyük Millet Meclisimiz, 61 kişilik bir partinin iktidarına böylece mecbur bırakıldı. Sırf paranoya sebebiyle; ama, halk, dikkatle ve ibretle takip ediyor. 18 Nisan seçimlerinde de halkımız bu basit oyunlara gerekli cevabı mutlaka verecektir, göreceksiniz...

56 ncı Hükümetin teşekkülündeki önemli bir husus da şu: Sanki, 55 inci hükümet bir biyolojik safha geçirdi; sanki amipin bölünüşü gibi bölündü de, eski hükümetten yeni bir hükümet çıktı. Nasıl; Rusya'nın matruşkası gibi, Sayın Mesut Yılmaz'ı aldık, bir de baktık ki, içerisinde Sayın Ecevit çıkıverdi gibi... Halbuki, Türkiye Büyük Millet Meclisi, 55 inci hükümeti, ihaleye nifak karıştırdı, mafyalarla içli dışlı oldu diye düşürmüştü. Bakanlar Kurulunun meselelerde müteselsilen sorumlu oldukları gözardı edilerek ve DSP'nin 55 inci hükümetteki bütün bakanları muhafaza edilerek kuruldu Hükümet; hayırlı olsun!..

Bütün bu gayri tabii nevezuhur hadiseler bilinir ve herkesin gözleri önünde cereyan ederken, hükümet programında aynen şu ifadeler var "55 inci cumhuriyet hükümetinin güvenoylaması ile düşürülmesi üzerine çıkan hükümet sorunu sağlam gelenekler -altını çiziyoruz- oluşturan demokrasimizin ürettiği bir çözümlerle aşılmıştır" böyle diyor ve bizi tiye alıyor bu program.

Demin ifade ettiğin hususların, Allahaşkına, neresi sağlam gelenekler teşekkül ettiriyor!? Vah Türkiyem, vah!.. 61 milletvekilinin hükümet oluşturmaya geleneği herhalde konjonktürelidir; inşallah gelenek teşekkül ettirmez, inşallah gelenek oluşturmaz.

Söz konusu Program, kendisini tektürelilerin bölünmesine benzer bir bölünmeyle meydana getiren 55 inci hükümetin övgü reçetesi; bu Program, 55 inci Hükümetin bir övgü reçetesi mahiyetinde. Tabii, bozacının şahidi sıracı olurmuş!.. Neymiş; 55 inci Hükümet, yaklaşık 18 aylık görev süresi içinde eğitim ve vergi reformlarını gerçekleştirmiş! Sekiz yıllık kesintisiz eğitimin nelere mal olduğunu ve olacağını kestirmek şimdi daha kolay.

Çocukları ilköğretim okullarında okuyan velilerin büyük bir kısmı, dinlediğim velilerin hemen hemen hepsi aynen şunu söylüyor: Beş yılı sekize çıkardınız; çocuklarımız yeni bir şey kazanmıyorlar; bilakis, bir mesleğe uyum gösteremeyecekler diye de endişe içinde. Taşınabilir eğitim bir fecaate dönüşmüş. Millettin emek verdiği köy okulları kapatılmış, yerine birkaç köyün çocuğunun karda, yağmurda, çamurda nakil vasıtasıyla götürüldüğü okulların organizasyonu gibi bir külfet icat edilmiş. Meslek okulları sapır sapır dökülüyor. Afrika ve eski komünist ülkelerde uygulanan, Türkiye şartlarına hiçbir şekilde uymayan bu sistem asla reform değil, belki deforme. Bu konuda çok şeyler söylendi; ama, mevcut Bakanlık da, inadım inat diyor. Yaptıkları işi düzeltmeye çalışmak yerine, bu garip işlerin faydasına milleti inandırmaya çalışıyorlar. Gerçek reform herhalde bizi bekliyor, Faziletin iktidarını bekliyor. Şahsiyetli, kaliteli, Türkiye şartlarına uygun sekiz yıllık..

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Emmioğlu, efendim, lütfen, toparlar mısınız; zatiâlinize de 2 dakika ekstere veriyorum, başka uzatma imkânım yok.

Buyurun efendim.

KAHRAMAN EMMİOĞLU (Devamla) – Efendim, gayet tabii, söylenecek çok şey var; ekonomiyle ilgili de bir cümle söyleyeceğim. Gaziantepli işadamımız Abdülkadir Konukoğlu'nun sözüntü burada söyleyeceğim: "Şu anda piyasa geberik" diyor. Bir tek bu ifade yeter. (FP sıralarından alkışlar)

Bir de, New York Times'ın, Sayın Ecevit için şu tespitini de söylemek istiyorum: "Çağdışı görüşlere bağlı ve devletin müdahalesini yeğleyen bir kişi." Şu sırada, demin kendileri söylediler, Köy İşleriyle ilgili, yolları yapmak üzere yeni bir kararname imzalamış. Şu anda Anadolu'nun büyük bir kısmında iş yapmak mümkün değil, kış kıyamettir; ama, herhalde, yalnız sıcak yerlere yardım gi-decek ve esas olan mesele ayrı; yeni kadrolar ihdas etmektir.

Bir diğer husus, Sayın Ecevit, ekonomiyi biraz daha öğrenecek galiba -haddimiz değil ama- çünkü, demin bir şey ifade etti: "Enflasyon dünya krizinin altına düşüyor." Zaten düşer. Neden; çünkü, dünya kriziyle fiyatlar öylesine düştü ki... Düşünün, petrol fiyatları 20-24 dolardan 10 dolara kadar düştü. Eğer, 55 inci hükümetin bu şansı olmasaydı, daha çok şeyler ortaya çıkacaktı; ama, görünüyor ki...

ABDULLAH TURAN BİLGE (Konya) – Allah yardım ediyor.

KAHRAMAN EMMİOĞLU (Devamla) – Evet, bu şans kendisine verilmiş oluyor; ama, ben, burada, Sayın Ecevit'in ekonomi konusundaki bilgisini yeniden gözden geçirmesini isterim.

Dışpolitika konusunda da küçük bir şey söyleyecektim; ama, süre nedeniyle söyleyemiyorum. Bu Programdaki, yani, Hükümet Programındaki en doğru laflardan biri şu: "İnsan ilişkilerinde olduğu gibi, siyasal ilişkilerde de en önemli etken güven duygusudur."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAHRAMAN EMMİOĞLU (Devamla) – Bir dakikanızı...

BAŞKAN – Efendim, en önemli etken zamandır.

REFİK ARAS (İstanbul) – Bravo Sayın Başkan.

KAHRAMAN EMMİOĞLU (Devamla) – Sayın Ecevit'e verdiğiniz 8 dakikadan 1 dakika da bize lütfederseniz iyi olur.

BAŞKAN – 1 dakika mı efendim?!

KAHRAMAN EMMİOĞLU (Devamla) – 1 dakika...

BAŞKAN – Ben, zatiâlinize ilave süre verdim efendim, yine veriyorum; buyurun.

KAHRAMAN EMMİOĞLU (Devamla) – Efendim, lafımı tamamlamak için ben istirham ettim.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım, lütfettiniz.

Tekrar ediyorum, buradaki en doğru laf "insan ilişkilerinde olduğu gibi, siyasal ilişkilerde de en önemli etken güven duygusudur" lafıdır. Doğrudur; biz, bu Hükümete güven duymuyoruz.

Teşekkür ederim ve hepinizin bayramını tebrik ederim. Sevgiler, saygılar... (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Emmioğlu, teşekkür ediyorum.

Kişisel görüşlerini ifade etmek üzere, Sayın Tuncay Karaytuğ; buyurun efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

TUNCAY KARAYTUĞ (Adana) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 56 ncı cumhuriyet hükümetinin programı üzerinde kişisel görüşlerimi aktarmak üzere huzurlarınızdayım; bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, 24 Aralık 1995 seçimlerinden sonra oluşan 20 nci Dönem Parlamentosu, çeşitli hükümet modellerinin tartışmalarıyla çalışmalarını başlatmış ve çok sayıda girişimden sonra ANAP ile DYP, DSP'nin çekimser tutkalıyla bir araya getirilmesi sağlanmış ve 53 üncü Hükümetin kuruluşu gerçekleştirilmişti. Kurulan bu ortak Hükümete rağmen, her iki parti de birbirini acımasızca eleştirmiş ve özellikle, liderler, birbirlerine kabullenilmesi mümkün olmayacak suçlamalar yöneltmişlerdi. Sayın Çiller'in mal varlığıyla ilgili iddialarla başlayan, Tofaş ihalesinin zarflarının konutta açılmasıyla devam eden suçlamalar toplumda ciddi yankılar uyandırmış, DSP Grubunda, şimdinin Maliye Bakanı Sayın Zekeriya Temizel konuyu zehir zemberek ifadelerle açıklamış ve bu işin Sayın Çiller'i, mutlaka Yüce Divana gönderebileceğini ileri sürmüştü. Yine aynı şekilde, şimdinin Başbakan Yardımcısı Sayın Hikmet Uluğbay, Tansu Çiller'le ilgili (9/4) esas numaralı mal varlığı soruşturma komisyonunda çok ciddi muhalefet şerhleri vermiş ve Sayın Çiller'in, Yüce Divanda yargılanması gerektiğinin altını çizmişti. Bu dönemsellik içerisinde dürüst devlet adamı imajı çizmeye çalışan Sayın Mesut Yılmaz, "çamurun üzerine oturmam" nidalarıyla ortalıkta da gezinip durmuştu.

Sayın milletvekilleri, 54 üncü hükümetin gerdiği toplumsal ilişkiler nedeniyle ülkenin içerisine girdiği darboğazdan çıkılabilmesi amacıyla girişilen 55 inci hükümet arayışlarına, Cumhuriyet Halk Partisi, hiçbir beklenti içerisinde olmaksızın, bir memur tayini talebinde dahi bulunmadan

katkı vermişti. Sayın Yılmaz, kurulan bu hükümetin, ülkeyi, 1997 Kasımında erken seçimlere götüreceğini söylemiş, ardından, 1998 Mart ayının daha uygun olacağını ileri sürerek zaman kazanmaya çalışmıştı.

Daha sonra, Mesut Yılmaz'ın bu solo programına Sayın Bülent Ecevit de katılmış "canım, gittiği yere kadar devam eder; şimdiden hükümete ömür biçmeyelim" diyerek, bir azınlık hükümeti olduğunu unutturmaya çalışmıştı. Hatta, antrenörlüğünü yaptığı Sayın Mesut Yılmaz'a da "sen Deniz Baykal'ı bana bırak, ben onu tahrik eder, zaman kazanırım" demekten de geri durmamıştı.

Değerli arkadaşlar, 55 inci hükümet ve onun başı, kendilerini seçeneksiz göstererek, her türlü fütursuzluğu mübah gören bir anlayışla hareket etmiştir. Sayın Çiller'i Tofaş ihale zarflarını evinde açtığı için topa tutan çok parçalı azınlık hükümeti içerisinde yer alan bazı bakanlar, bir özel örgütlenme anlayışı içerisinde hareket ederek, bazı işadamlarına imtiyazlar sağlamak amacıyla SİT alanlarını imara açıp, bu işadamlarını banka ve medya patronluğuna özendirerek, kendilerini seçimlerden galip çıkartacak formüller üretmekte bir hayli mesafe katetmişlerdi.

55 inci hükümet, Türkbank skandalı nedeniyle yıkıldı. Türkbank skandalı ise, Korkmaz Yiğit'e odaklandı. Korkmaz Yiğit olayının düğüm noktası Türkbank skandalı gibi görünse de, gerçek düğüm bir başka yerde yatıyor; o da, yine, 55 inci hükümetin Kültür Bakanlığından geçiyor. Korkmaz Yiğit'in, Türkbank'ın yanı sıra bazı medya kuruluşlarını almasının asıl nedeni, Çekmece Gölü su havzasında kalan çok büyük arazide uygulamayı planladığı ve milyarlarca dolarla ifade edilen bir konut projesiydi. Yiğit, aldığı banka ve medya kuruluşlarıyla, hem bu projenin tanıtımını yapacak hem de milyarlarca dolarlık para akımını kendi bankası üzerinden gerçekleştirecekti; ancak, su havzası içinde kalan bu arazi, SİT alanı ilan edilmişti. İşte, 55 inci hükümetin Kültür Bakanlığı, bu aşamada devreye girdi; Bakanlık üst düzey bürokratları, SİT alanı ilan eden kurul üzerinde baskı kurarak, kararın değiştirilmesi için seferber oldu. Ünlü mimar Behruz Çinici, karşı çıktığı için kurul üyeliğinden alındı, sonunda bu kararın değiştirilmesi sağlandı. Bölgeyi SİT alanı olmaktan çıkararak Bakanlık makamını tatmin etmedi; çünkü, kararda, nasıl ve kimlerin istekleri üzerine değişiklik yapıldığı da yazılıyordu. Milyarlarca dolarla ifade edilen böyle bir rant paylaşımıyla ilgili karar değişikliğinin Bakanlık makamının bilgisi olmadan değiştirilmesi pek mümkün görünmüyordu. Bu işin organizasyonunda, Bakanla aynı partide, bir zamanlar garaj operasyonlarıyla ünlenmiş bir partilinin, parti yöneticisinin de adı anılmadan geçiliyordu.

Bu arada, kaderin şu garip tecellisine bakın ki, Susurluk'ta bir kamyona çarpan Mercedes'ten fıskıran devlet-çete-siyasetçi cerahati, burada, hükümet-çete-işadamı cerahati şeklinde kendisini göstermiştir.

Değerli arkadaşlar, 55 inci hükümetin özelleştirmeden sorumlu devlet bakanı gibi görev yapan köşk-konut arası işadamı Kamuran Çörtük, özelleştirme işlerinden sorumlu danışman firma gibi görev yapan Alaattin Çakıcı, çetelerle koordinasyondan sorumlu devlet bakanı gibi görev yapan Eyüp Aşık ve "beytül mala el sürdürmem" diyen Başbakan Mesut Yılmaz, acaba, bu ahlak anlayışlarıyla, iktidarda daha ne kadar kalabilecekli?

Sayın milletvekilleri "yapacak daha çok işimiz var, acelemiz var" diyen Sayın Mesut Yılmaz'a buradan sormak istiyorum: Acaba, yapacak işleriniz arasında, daha kaç banka, kaç televizyon, kaç gazete satışına aracılık etmek vardı?

Ya tüm siyasal yaşamını dürüst siyaset uğruna geçirmiş olan Sayın Bülent Ecevit, Cumhuriyet Halk Partisinden intikam almak duygusuyla mı Sayın Yılmaz'ın anlattıklarından bir anda tatmin oldunuz? Ama, iyi huylu tarikatlardan sonra, herhalde, iyi huylu pazarlıklar da geçerli olmaya başladı. Bu arada, ANAP ile DSP imzalarıyla Tansu Çiller'in malvarlığının yeniden oluşturulması amacıyla oluşturulan soruşturma komisyonunda, yine aynı saygın partilerin saygıdeğer milletve-

killerinin oylarıyla, Sayın Çiller'in malvarlığı üzerindeki şaibeler örtülmüştür. Aynı tutarlılık ve ilkelilik ışığında da Sayın Mesut Yılmaz'ın malvarlığı üzerindeki şaibeler örtülmüş ve yılların dürüst siyasetçi, devlet adamı Sayın Bülent Ecevit, artık yeni bir sayfanın açılması gerektiğinden söz etmiştir. Hani, halk arasında kullanılan "şamdan aklandı, pilav yağlandı" deyimini çağrıştıracasına, yeni bir sayfa, Türk siyasi yaşamında açılmış oluyordu. Bu örtme, aklama operasyonları ve sonrasında mimarı olarak da Sayın Ecevit tarihteki yerini almış oluyordu.

Sayın milletvekilleri, bütün bu gelişmelerden sonra, Sayın Cumhurbaşkanı, hükümet kurma görevini, artık, ihaleye fesat karıştırmış olan Sayın Yılmaz'a veremezdi; onun yerine, kendi namına, Mesut Yılmaz hesabına bir hükümet kurması amacıyla Sayın Ecevit'e görevi verdi. Bu arada, Sayın Çiller, feryat figan, bu işe karşı çıkıp görevin kendisine verilmesini istiyordu. Dürüst Ecevit ile uyumdaşı Yılmaz, Sayın Cumhurbaşkanına, Yalın Erez Başbakanlığında bir hükümete destek vereceklerini söyleyince, Sayın Demirel de Yalın Erez'e görevi vermiş, görevi güle oynaya alan Yalın Erez, bu işin üstesinden gelmeye çalışırken, Sayın Çiller, kendisi gibi, Yüce Divan korkusu içinde yaşayan Mesut Yılmaz'a, boz atlı Hızır misali yetişerek, her işten sorumlu devlet bakanı aracılığıyla, şapkasından hükümet formülleri çıkarmakla suçladığı Sayın Ecevit'in azınlık hükümetini destekleyeceğini söylemişti. Sayın Ecevit, herkesin gözünün içine baka baka destek vermeyi taahhüt ettiği Yalın Erez'in hükümet kurma işini başaramayacak gibi görüldüğünü söyleyip "bir iktidar uğruna ya Rab ne güneşler batıyor" dedirtircesine bu teklifi kabul etmiştir.

Sayın Çiller, Sayın Bülent Ecevit'le yaptığı görüşmeden sonra çıktığı basın toplantısında, Milli Eğitim Bakanı Sayın Hikmet Uluğbay'la ilgili, ses tonundan da anlaşılacağı üzere, hassasiyetini dile getirmiş; ama, Sayın Bülent Ecevit, böyle bir hassasiyetin olmadığını, böyle bir talebin olmadığını defalarca söylemiştir. Herhalde, Sayın Ecevit, görmek istemediği, duymak istemediği konularda tüm duyu organlarını kapatıyor.

Sayın milletvekilleri, tencere-kapak misali oluşan bu Hükümetten beklediğimiz, sadece, ülkemizi seçimlere zamanında ve tartışmamız bir biçimde götürmesidir. Bu konuda başarılı olmasını diliyoruz; ama, güvenmiyoruz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Karaytuğ, teşekkür ediyorum.

KÜLTÜR BAKANI M. İSTEMİHAN TALAY (İçel) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Kültür Bakanı Sayın Talay, buyurun.

KÜLTÜR BAKANI M. İSTEMİHAN TALAY (İçel) – Sayın Karaytuğ'un konuşmasıyla ilgili görüşlerimi açıklamak için söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Böyle bir usulümüz yok; ama, bir sataşmadan söz ediyorsanız, hangi sözlerle sataştığınızı bana ifade ediniz.

KÜLTÜR BAKANI M. İSTEMİHAN TALAY (İçel) – SİT alanlarıyla ilgili ve "Kültür Bakanı" diyerek beni kasteden konuşmasından dolayı...

BAŞKAN – Efendim, o, Hükümet Programına karşı bir görüştür. Rica edeyim ben... Olsa veririm Sayın Talay.

Sayın milletvekilleri, bu suretle görüşmelerimiz tamamlandı.

Başbakan Sayın Bülent Ecevit tarafından kurulan Bakanlar Kurulu hakkında güvenoylaması yapmak için...

KÜLTÜR BAKANI M. İSTEMİHAN TALAY (İçel) – Sayın Başkanım, söz vermediniz; ama, yerimden birkaç cümleyle düşüncelerimi...

BAŞKAN – Sayın Talay, anlıyorum; buyurun efendim.

KÜLTÜR BAKANI M. İSTEMİHAN TALAY (İçel) – Bu konuları, Sayın Deniz Baykal ve Sayın Adnan Keskin de dile getirdiler. Kendilerine mahkemede dava açarak bunu ispat hakkını ileri sürdüm. Aynı şekilde, Plan ve Bütçe Komisyonunda, Sayın Karaytuğ'un da bulunduğu bir ortamda bütün bu konuları detayıyla açıkladım. Yaptığım açıklamada, Küçükçekmece'deki SİT kararının, 1995 yılında alındığını, bir yıl, Ankara'da Kültür Bakanlığında bekletildikten sonra, Sayın Fikri Sağlar döneminde bunun iade edildiğini belirttim ve 1998 yılının 12 Mart tarihinde, bu kararın yeniden alınıp Ankara'ya gönderilmesi üzerine, gerek Millî Savunma Bakanlığının gerek Toplu Konut İdaresi Başkanlığının, bakanların bizzat yazdığı yazılarla, 350 kilometrekarelik bir alanın, hiçbir inceleme ve ayırım yapılmadan, genel olarak SİT alanı yapılmasından dolayı, çok büyük haksızlıkların ortaya çıktığı ifade edildiğinden dolayı, bu kararın ilamını bir süre beklettim. Bu geniş alan içerisinde kimin arsası var, kimin yeri var, bu bizim hesabımızda değildir. Son aldığımız kararla da, yetkiyi, tamamen kurumlara bıraktık ve istediği yeri, istediği şekilde SİT alanı yapma hakkını, artık, kurumlar kullanabilecektir.

BAŞKAN – Sayın Bakan, teşekkür ediyorum efendim.

Sayın milletvekilleri, Başbakan Sayın Bülent Ecevit tarafından kurulan Bakanlar Kurulu hakkında güven oylamasını yapmak için, 17 Ocak 1999 Pazar günü saat 11.00'de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorken, idrak edeceğimiz mübarek Ramazan Bayramının, Yüce Heyetinize ve ulusumuza hayırlara vesile olmasını Cenabı Allah'tan niyaz ediyor, hepimizin ve hepinizin bayramını tebrik ediyorum.

Kapanma Saati : 16.58

Türkiye Büyük Millet Meclisi
GÜNDEMİ

43 ÜNCÜ BİRLEŞİM

15 . 1 . 1999 CUMA

Saat : 10.30

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

1. – Başbakan Bülent Ecevit tarafından kurulan Bakanlar Kurulunun programının görüşülmesi.

3

SEÇİM

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7

SÖZLÜ SORULAR

8

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

